ADLİYE VEKÂLETİ TARAFINDAN ÇIKARILIR

ADALET DERGİSİ

Yıl : 46

Sayı : 12

ANKARA
Yeni Cezaevi Matbaası

1 9 5 5

533

A D A L E T D E R G I S İ

Yıllık Abonesi : 10 lira, Beher Sayısı : 1 liradır.

ADALET DERGİSİNE ABONE OLMA VE KİTAP ALMA ŞARTLARI

Adalet Dergisine abone olmak ve Adliye Vekâleti tarafından bastırılan kitaplardan satın almak isteyenler :

a) Neşriyat Müdürlüğüne bir mektupla adreslerini ve abone veya kitap isteklerini bildireceklerdir.

b) Kitap veya abone bedelini bulundukları yer mal sandığına yatıracaklar ve karşılığında alacakları hasılatı müteferrika makbuzunu ya mektuplarına bağlı olarak, yahut da oturdukları yer C. Müddeiumumiliğine teslim edeceklerdir.

c) C. Müddeiumumiliği teslim aldığı makbuzu ve istenilen kitap veya aboneyi ve alıcının adresile Adliye Vekâletine gönderecektir.

d) Kitap ve dergiler ayrıca posta ücreti istenilmeksizin Vekâlet Neşriyat Müdürlüğü yazısı üzerine Aynıyat Ambar Memurluğunca alıcının adresine yollanacaktır.

e) Adalet Dergisinin kapağında gösterilen kitaplardan başkasını almak isteyenlerin o kitabın mevcudu olup olmadığını daha önce Neşriyat Müdürlüğünden sormaları ve ona göre istemeleri lâzımdır.

Dergiye konulması istenilen yazılar, kâğıtların birer yüzüne seyrekçe satırlarla ve daktilo ile yazılmış ve bir mektuba iliştirilmiş olarak doğrudan doğruya Vekâlete gönderilmelidir. Yazıların Dergiye konulup konulmıyacağı bildirilmez ve konulsun, konulmasın yazılar geri verilmez. Yazılardaki fikir ve kanaatler yazı sahiplerinin fikir ve kanaatleridir.

534

ADALET
DERGİSİ

2 MAYIS 1958

Devlet Nüshası

Yıl : 46	Aralık : 1955	Sayı : 12

İÇİNDEKİLER

İncelemeler: — **Sahife**

Prof. Dr. Faruk EREM	Suç İşleme Tahrik	1133—1140
Sıtkı AKYAZAN	İcra ve İflâs Kanununun 68 inci maddesi üzerinde bir inceleme .	1141—1170
Prof. Dr. Behçet KAMAY	İçki Deliliği ve Cürüm	1171—1179
M. Muhtar ÇAĞLAYAN	Çocuk Düşürmede Zaruret Hali	1180—1183
Kâzım DERELİ	Yeni Eserler	1184—1188

Federal Mahkeme Kararları . . . . . 1189—1192

Temyiz Mahkemesi Hukuk Kararları . . . . . 1193—1201

Temyiz Mahkemesi Ceza Kararları . . . . . 1202—1209

1955 yılı 1 - 12 sayılı Adalet Dergisi Alfabetik Arama Cetveli . . . . . 1211—1297

MILLI KÜTÜPHANE ANKARA 1946

575

6026 sayılı kanun gereğince idare etmekle vazifeli olan;
Adliye Vekâleti Neşriyat Müdürü Vekili
KAZIM DERELİ

536

T. C.
ADLİYE VEKALETİ
Sayı : 1

Ankara
10/12/1955

..... C. Müddeiumumiliklerine

Adliye Vekilliği vazifesinin uhdeme tevcihi vesilesiyle Hâkim, Müddeiumumi ve bütün diğer Adliye mensubu arkadaşlarımı selâmlamakla bahtiyarım.

Vazifemin ne kadar ağır olduğunu bilerek işe başlarken: muhterem Adliye mensubu arkadaşlarımın müsellem olan gayret, fedakârlık, ciddiyet ve selâbetleri üzerine azamî derecede durduğumu, onlara güvendiğimi ve ancak azimli bir çalışma ve işbirliği ile yurdumuzun adliye perisine melcelik yapmak hususundaki tarihî ve ananevî hasleti ile övünmekte devam edebileceğimizi hatırlatmak isterim.

Hak ve adalet mefhumunu her türlü mülâhazaların üstünde tutan anlayışımızın Anayasanın ve kanunlarımızın teminatı altında, bize rehberlik edeceğinde şüphe yoktur.

Aziz meslekdaşlarım: Adalet tevzii işi kutsi bir faaliyettir. Binaenaleyh hakkı nahaktan, doğruyu eğriden ayırmağa mâtuf ve devlet hayatının temelini teşkil eyleyen bu kabil faaliyet ve gayretlerinizin neticelerinin, adeta, insanların vicdanında yeni yeni âbideler kurmağa muadil bulunduğunu unutmamak gerekir.

Kaldı ki vatandaşlarımızın ve yurdumuzda barınan bütün insanların, sizlerin dağıttığınız adaletin yüksekliğine ve titizliğine olan inanışlarının artışı nisbetinde yurdumuzun bahtiyarlığının da artacağı tabiîdir.

Bu güvenle ve inanışlarla sizlere hitabederken hepinizin üstün ve başarılı hizmetler ifa edebilmenizi temenni eylerim.

ADLİYE VEKİLİ
Prof. Dr. Hüseyin Avni GÖKTÜRK

537

Ankara

10/12/1955

T.C.
ADLİYE VEKÂLETİ
Sayı : 11

Ç. Müddeiumumiliklerine

Adliye Vekâleti vazifesinin yürütülmesi, tevcihi vesileciyle Hâkim, Müddeiumumi ve bütün diğer Adliye memurlarının selâmlamakla bağlıyorum.

Vazifemin ne kadar ağır olduğunu bilerek işe başlarken: muhterem Adliye memurlarının müşterek olan gayret, fedakârlık, eddiyet ve selâhiyetleri üzerine azami derecede durduğumu, onlara güvendiğimi ve samimî bir çalışma ve işbirliği ile yürütmenin adliye perisine meziyetler yapmak hususundaki tarihî ve manevî hasleti ile övünmekte devam edebileceğimiz kanaatinde olduğumu ifade etmek isterim.

Hâkim ve müddeiumumilerin her türlü müşkülâtlarını üstünde tutan anlayışımın Anayasanın ve kanunlarımızın temin ettiği altında, bize rahberlik edecektir şüphe yoktur.

Aziz meslektaşlarım: Adalet teşkilâtı kısa bir faaliyettir. Binaenaleyh hakkı mahkûm, doğruyu eğriden ayırmağa mâtuf ve devlet hayatının temelini teşkil eyleyen bu kabil faaliyet ve gayretlerinizin neticelerini, adeta, insanların vicdanında yeni yeni âbideler kurmağa muadil bulunduğunu unutmamak gerekir.

Kadrı ki vatandaşlarımın ve yürütmede bırakan bütün insanlarımızın dağınıklığımız adaletin yükseklikline ve tülkilline olan inanışlarının artışı nisbetinde yürütmenin bahtiyarlığını da arttırmağa tabidir.

Bu güvenle ve inanışla sizlere bitabederken hepinizin üstün ve başarılı hizmetlerile edebilmenizi temenni eylerim.

ADLİYE VEKİLİ
Prof. Dr. Hüseyin Avni GÖKTÜRK

537

SUÇ İŞLEMEGE TAHRİK

Yazan : **Prof. Dr. Faruk EREM**

TCK. nun ikinci kitabının beşinci babı « âmmenin nizamı aleyhine cürümler » başlığını taşımaktadır. Bu bab, biri «suç işlemeğe tahrik » diğeri «cürüm ikaı için cemiyet teşkili» ne ait iki faslı ihtiva eder. Me'haz Kanunda bir üçüncü fasıl daha mevcuttur: «Dahili harbe tahrik, silâhlı teşekküller meydana getirilmesi». Bu fasıl kanunumuza alınmamıştır.

«Âmme nizamı» geniş bir mefhumdur. «Hukuk nizamı» ndan daha geniş bir mânaya gelir (1). Her suç âmme nizamını ihlâl eder. Ceza Hukukundaki emir ve nehiyler, âmme nizamının teşekkülüne katılırlar. Diğer suçlar bu mânada âmme nizamının muayyen bir tezahürünün (hürriyet, mülkiyet, âmme itimadı vesaire gibi) ıztar veya tehdididir ve bu suçları ihlâl ettikleri âmme nizamı cephesine göre mahiyet kazanırlar. «Hürriyete, mülkiyete karşı işlenen suçlar gibi». Halbuki beşinci babta yer alan suçlar, âmme nizamının muayyen bir cephesini değil, tümünü, topluluğunu ihlâl mahiyetindedirler (2). Bu itibarla kanunda ayrı bir bab işgal ederler.

Fevkalâde hallerde bütün halinde âmme nizamı daha fazla korunmaga muhtaç olduundan mevzuatımızda bu hususa dair hükümler yer almaktadır. bk. Örfi İdare K. 6, b. 2.

«Âmme nizamı aleyhinde cürümler» in mahiyeti doktrinde oldukça münakaşalıdır. Florian'a göre (3) her suç doğrudan doğruya ya ferde (adam öldürme, hakaret vesaire gibi) yahut geniş mânada cemiyete (Devlete karşı suçlar, âmme nizamına karşı suçlar, adliye aleyhinde suçlar vesaire) müteveccih olabilir. Suçtan husule gelen zarar doğrudan doğruya hususî veya umumî mahiyettedir. Her suç, doğrudan doğruya olmıyan bir zarar ile kül halinde cemiyete karşı işlenmiştir. Buradaki zarar ise, daima umumî bir zarardır. Civoli'ye göre (4) suç işlemeğe tahrik diye isimlendirilen cürümlerin «âmme nizamı aleyhinde cürümler» adı altında toplanması kabili izah

(1) Manzini, V, n. 1803

(2) Bk. Manzini, V, n. 1803

(3) Florian, Dei delitti cantro la sicurezza dello stato, s. 4.

(4) De Rubeis (den naklen), s. 882.

553

değildir. Zira, netice husule gelmemiş ise, suç işlemeğe tahrik «Devlet idaresi aleyhinde cürümler» sayılmalıdır. Çünkü âmme nizamını muhafaza «Devlet idaresi» ne aittir. Suç işlemeğe tahrik, o idareye ait olan şeyi ihlâle mâtuftur. Zerboglio ise şöyle düşünmektedir (5) : Suçtan içtinap etmek duygusunun zayıflaması ve kanun yasağını ihlâle sevketmesi gibi hususiyetlerinden dolayı «suç işlemeğe tahrik» de en fazla zarar gören «âmme nizamı»dır.

TCK. nın 311. maddesine göre: «bir suçun işlenmesini aleni olarak tahrik eden kimse cezalandırılır. 312 maddeye göre de «Kanunun cürüm saydığı bir fiili açıkca öven veya iyi gördüğünü söyliyen veya haklı Kanuna itaatsizliğe... tahrik eyleyen kimse» de ceza görür. Bu iki hükümden birincisi doğrudan doğruya, ikincisi dolayisiyle suç işlemeğe tahriktir.

I. Suç işlemeğe doğrudan doğruya tahrik.

1. Suçun mahiyeti : TCK.nın 311. maddesi «bir suçun aleni olarak tahriki» ni cezalandırmaktadır. Kanunun suç saydığı husus bu «aleni tahrik» tir. Suçlara alenen vâki tahriklerin âmme nizamını ihlâlde hususiyet arz etmiş olması, kanun vazıını bu tahriki müstakil suç saymağa sevketmiştir. Her hâdisede «aleniyet şartı»nı aramak icabeder (6).

İleride görüleceği veçhile tahrik, netice vermemiş ise yani suç işlenmemiş (veya teşebbüs sahasına girilmemiş ise) umumî prensiplere göre «ihzari hareket» cezayı müstelzim olmadığından tahrikçi ceza görmiyecektir. Fakat tahrik netice vermemiş olsa bile, **tahrikin alenen icrasında** hususî bir vahemet mevcuttur. Bu itibarla kanun, netice vermemiş tahriklerin cezasız kalmasında mahzur görmiyen umumî prensiplere aleni tahriklerde bir istisna ihdas etmeği doğru bulmuştur (7). Bu itibarla «aleniyet unsuru», «suça tahrik» cürmünün ihdası sebebini de izah eden bir mefhumdur.

«Aleniyet unsuru» nun 311. maddedeki suç bakımından manası tahrikin icra edildiği mahalle bağlı değildir. Kanun bu maddede «alenen» tabirini kullanmış «açık yer» TCK. 420, 548, 567, «yarı açık yer» (TCK. 420) «umuma açık yer» (TCK. 548), «Umuma mahsus yer» (TCK. 567), «umumî yer», «Umumun girebileceği yer» (TCK. 571) gibi tâbirler kullanmamıştır. (kşz. TCK. 172) Zannımıza göre **bir suçun «alenen» işlenmesi, müteaddit kimselerin huzurunda işlenmiş olması demektir.** Bu itibarla ancak muayyen kimselerin girmesine müsaade edilen mahallerde, yani ummua açık olmıyan ma-

(5) De Ruheis (-den naklen), s. 884
(6) 4 C D 17.11.1949, e. 13086, k. 14610
(7) bk. Valentino, m. 414, nt.

540

hallerde de 311. maddedeki suç işenebilir. İtalyan temyiz mahkemesi bir partinin yalnız mensuplarının girdiği bir toplantıda bu suçun işlenmiş sayılacağına karar vermiştir (8).

Bu suçu «iştirak» in bir çeşidi saymak doğru değildir. Burada iştirâk öncesi bir safha yer almaktadır (9). Evvelce görüldüğü veçhile (10) iştirâkde ortağın cezalandırılması için failin cezayı müstelzim safhaya girmiş olması, yani fiilin tam suç veya teşebbüs olarak cezalandırılması mümkün duruma girilmiş olması şarttır. Bu itibarla kaideten «iştirâke teşebbüs» cezayı müstelzim değildir.

Bir bakıma «suçu alenen tahrik», hedef tutulan suçun «ihzari hareketler» idir ki Kanunda hususî bir hüküm bulunmasa idi, cezalandırılamıyacakdı (11).

Meseleyi biraz daha geniş bir tahlile tabi tutarsak Kanundaki bir hükmün isabetsizliği neticesine varmak mümkün olacaktır. Eğer suç işlemeğe tahrik netice vermemiş ise tahrikci sadece 311. maddeye göre cezalandırılır. Eğer tahrik netice vermiş ise, yani tahrik olunan kimse suçu işlemiş veya «teşebbüs»etmiş ise ortada ya «azmettirme» (TCK. 64, f.2)yahut fer'i-mânevi iştirakin herhangi bir şekli (TCK. 65) mevcuttur. Nitekim tahrikin netcie vermiş olup olmadığına göre hukukî durumun değişeceğini kabul eden temziy mahkemesinin şu kararında isabet bulmaktayız: «sanığın, mağdur hedef ittihaz olunarak silâh atıldığı zaman sanıkları, fırsak bu fırsattır, vurun, öldürün cümlesi ile teşvik eylediği kabul olunmasına ve atlan silâhlardan mağdur yaralanmak suretiyle teşvikin netice'i fiiliyesi de hasıl olmasına ve 311. madde başkasını suç işlemeye tahrik eden ve fakat hiç bir netice husule gelmiyen hadiseler hakkında kabili tatbik bulunmasına... «(12) Temyiz Mahkemesi kararı ile tekarrür etmiş olan bu anlayış karşısında **311. maddeye 6123 sayılı Kanunla eklenen fıkranın isabetli olduğunu sanmıyoruz.** Mezkûr fıkra hükmü şudur: «Aleni tahrik neticesi olarak istenilen suç işlenir veya suçun icrasına teşebbüs edilirse tahrikciler asıl suçlular ile aynı derecede ceza görür». Bu fıkradaki hal iştirâkin bir şekli olduğuna göre bu halin iştirak öncesini teşkil eden 311. maddedeki suçun şiddet sebebi sayılması mantıkî değildir. Bu ek fıkrayı ancak şöyle izah mümkündhr.

(8) De Rubeis (-den naklen), s. 917, nt, 1.

(9) bk. Tuozzi, II, ss. 418

(10) bk. Erem, Türk Ceza Hukuku, §111, c. (3. Bası s. 429).

(11) bk. Carrara (Programma), II, §1591; Manzini, V, n. 1803; Tuozzi, II, s. 418; kşz. Rossi, II, chap. XXXVI.

(12) I C D 16.4.1949 e. 97, k. 732

541

Kanun manevî iştirâk şekillerinden herhangi birinin «alenen» işlenmesinde vahamet gördüğünden bu çeşit iştirâklerden manevî ortak ile asıl fail arasında cezada fark görmek istememiştir. Bu itibarla aleni tahrik «azmettirme» şeklinde ise azim ettirici «şahsî menfaat» ına müteallik tahfif sebebinden (TCK. 64, f. 2), teşvik, kararı takviye, yardım vaadı hallerinde tahrikci fer'i iştirâk tenzilâtından (TCK. 65. f. 2.) istifade edemiyecektir.

2. **Suçun maddî unsuru** : Tahrikde kullanılan «vasıta» nın ehemmiyeti yoktur. Elverişli her vasıta kullanılabilir. Söz ile yazı ile (TCK. 311. f. 2) Radyo, sinema, piyes veya herhangi bir fiil ve hareket ile «suça alenen tahrik» vukua gelebilir.

Tahrik hale taalluk edebilir (Vatandaşlar, şu hareketleri yapanları öldürünüz gibi) İstikbale de tealluk edebilir (Vatandaşlar; şu hareketleri yapanları öldüreceksiniz gibi,) şarta bağlı tahrikin diğerlerinden farkı yoktur. (Vatandaşlar; ihtarınızı dinlemezlerse öldürünüz gibi) (13).

İşlenmesi tahrik edilen suçun tâyin edilmiş olması lâzımdır. Kanunun 311. maddesinin lafzı bu hususta açıktır. Bu suçun umumî veya hususî ceza kanununda öngörülmüş veya resen takibi gerekli veya takibi şikâyete bağlı suçlardan bulunmuş olması arasında fark yoktur.

Fakat bazı hallerde resen veya şikâyete bağlı olarak takip olunan suçlarla tahrik arasında neden fark görülmediğini izahta güçlük çekilebilir. Tahrik olunan suç işlenmiş olsa idi, şikâyet mevcut olmadığından asıl fail hakkında şikâyete bağlı suçtan takibat yapılamıyacaktı. Böyle hallerde esasen işlenmemiş olan bir suçta tahrikçinin cezalandırılması mantıksız görülebilir. Fakat şöyle düşünmek te kabildir: Suç işlemeğe alenen tahrik cürmü «âmme nizamı» mülâhazasiyle suç sayılmıştır. Bunun mağduru muayyen bir şahıs değildir.

Kanun 312. maddesinde «cürüm»den bahsetmesine mukabil 311. mad de de «suç» tâbirini kullanmıştır. Bu itibarla tahrik konusu suç «kabahat» da olabilecektir. Kabahati tahrik edene verilecek cezanın (TCK. 311, b. 3) «cürüm cezası» olması düşündürücü bir haldir.

Tahrik konusu suç kanunen muayyen bazı suçlardan ise 311. madde yerine ait olduğu maddeler tatbik olunur (bk. TCK. 172; kşz. 242, f. 3; 153)

Suçu alenen tahrik suçuna «iştirak» mümkündür. Tahriki muhtevi duvar ilânını yazanın, basan ve asanın (TCK. 311, f. 2) başka başka şahıs-

(13) Kşz. Manzini, V, n. 1809

542

lar olması gibi. Suça «teşebbüs» de mümkündür. İlânı duvara yapıştırırken failin yakalanması gibi

3. **Suçun mânevi unsuru** : Muayyen bir suçun başkası tarafından işlenmesini sağlamak maksadı ile o suçu tahrik iradesi mânevi unsuru meydana getirir.

«Saik» in ehemmiyeti yoktur.

4. **Cezayı arttırıcı sebep**: « Tahrik, gazete, veya mecmua ile veya sair tabı aletleriyle veya el ile yazılıp yayınlanan ve dağıtılan yazılar ile ve umumî yerlerde levha ve ilân asmak suretiyle ilursa» ceza arttırılır.

II. Suç işlemeğe dolayısiyle tahrik

TCK. nun 312. maddesine göre : «Kanunun cürüm saydığı bir fiili açıkça öven veya iyi gördüğünü söyliyen veya halkı kanuna itaatsızlığa veyahut cemiyetin muhtelif sınıflarını umumun emniyeti için tehlikeli bir tarzda kin ve adavete tahrik eyleyen kimse» cezalandırılır.

Bu suçu herhangi bir «kimse» işleyebilir. Halkı kanunlara itaatsızlığa tahrik eden kimse «Ruhani memur» lardan biri ise ve bunu vazifesini ifa sırasında işlemiş ise 242. madde hükmü tatbik olunur. Memuriyetin icrasında lüzumsuz sert muamele ile kanuna itaatsizliğe sebebiyet vermek halinde 228. maddenin ikinci fıkrası hükmü tatbik olunmalıdır. Sosyal bir sinifın diğer sosyal sınıflar üzerinde tahakkümünü tesis etmek veya sosyal bir sınıfı ortadan kaldırmak için propaganda halinde 142. madde tatbik olunacaktır.

1. **Suçun maddi unsuru** : Madde üç hali, aynı ceza ile cezalandırmaktadır. Kanunun cürüm saydığı bir fiili öğmek, halkı kanuna itaatsizliğe tahrik, cemiyetin muhtelif sınıfların kin ve adavete tahrik.

Bu üç halin müşterek şartı «aleniyet»tir. Cürmü öğmenin, halkı kanunlara itaatsizliğe veya sınıfları kine tahrikin «alenen» olması icabeder. Me'haz kanunu bu hususta sarihtir. Kanunumuzdaki (312. m) «açıkça» tâbirinin «aleniyet» mukabili kullanılmış olması lâzımgelir.

Bu üç suçtan birinin «neşir yoliyle işlenmesi» (TCK. 312) halinde ceza arttırılır. Bir evvelki maddesinde, kanun (m. 311, f. 2) «gazete», «mecmua», «tabı aletleri ile veya el ile yazılıp çoğaltılarak yayınlanan ve dağıtılan yazılar», «levha, ilân asmak» ibareleri ile şiddet sebebinin neden ibaret olduğunu göstermiş olmasına mukabil, bir sonraki maddesinde (m. 312) sadece «neşir yoluyla» demekle iktifa etmektedir. «Neşir yoluyla ibaresi «basın yoluyla işlenen suç» mânasına olsa gerektir. (kşz TCK. 312 Basın K. 2, 17, TCK 154). Böyle anlaşılınca 311. maddedeki şiddet sebebi 312.

maddedekinden daha geniştir. Diğer taraftan «basın yoluyla işlenmiş suçlar» ın «dâva zamanaşımı» Basın Kanununda (35. m) üç veya altı ay olmak üzere çok kısadır. O halde 312. maddedeki basit şeklinin zamanaşımı (TCK. 102) şiddet sebepli olandan daha uzundur.

a) **Cürüm öğmek:** Bir cürümden bahsedilmiş olmasının, hangi hudut-tan ötede «öğmek» sayılacağını tâyin için «sistematik yorum» a baş vurmak (14) doğru olur. Fasıl başlığı «suç işlemeğe tahrik» tir. Bu itibarla bir cürmü övmek, başkalarını o cürmü işlemeğe teşvik edici veya o cürmün işlenmesine mâni olan mânevi engelleri (meselâ, ahlâki engelleri veya kanun korkusunu) kaldırıcı mahiyetteki sözlerdir. Kısacası «öğmek» başkalarını suç işlemeğe dolayısiyle tahrik etmektir. Sadece bir mütalâanın (alçak bir zalimi öldürdüler, sözünde olduğu gibi), mânevi tesanüt beyanlarının, umumî af talebinin, yardım parası toplamanın (mükâfat değil), sadece tasvibin telkin edici mahiyette olmadıkları zaman, suç sayılamıyacağını düşünen müellifler vardır (15). Fakat TCK. bu hususta Me'haz kanundan ayrılmıştır. Kanunun 312. maddesinde yalnız cürüm öğmekten değil, «kanunun cürüm saydığı bir fiili. . . iyi gördüğünü söylemek»ten de bahsedilmektedir (16). Bu sonuncu ibare Me'haz Kanunda mevcut değildir (kşz. TCK. 312; Me'haz K. 247). Bu itibarla Kanunumuzun suç sahasını genişletmiş olduğunu kabul etmek lâzımdır.

Övmenin söz ile olması şart değildir. Fiil ile de cürmü övmek mümkündür. Bir katile, onun hareketini tasvip ve takdir mânasına gelmek üzere bir buket çiçik vermek gibi.

Övmenin «umumun emniyeti için tehlikeli bir tarzda» ceryan ettiğinin ayrıca sübuta varması icabetmez. Zira «umumun emniyeti için tehlikeli bir tarzda» ibaresi 312. maddede muhelif sınıfları kine tahrik hususunda nazara alınmış, diğer hallerde kanunen mevcut sayılmıştır. Cürüm övmede, kanuna itaatsizliğe tahrik etmede bu şartın kendiliğinden mevcut sayılması mantıksız değildir.

Övülen suçun, kanunda «Cürüm» sayılmış olması lâzımdır. Sadece disiplin takibatını mucip filleri, Kanun kabahat saydığı filleri övmek halinde 312. madde tatbik edilemez. Her ne kadar kanun «cürüm»ler arasında fark gözetmiyirsa da «taksirli cürümler»in mahiyeti bunların övülmesi-

---

(14) Sistematik yorum için bk. Erem. Türk Ceza Hukuku § 17.

(15) bk. Manzini, V, n. 1817.

(16) Meclis müzakeresi sırasında «iyi görmek» ibaresi yerine «beğendiğini söylemek» ibaresinin ikamesi teklif edilmiş, fakat teklifi kabul edilememiştir. bk. Tutanak Dergisi, 953, C. 23, s. 92

544

nin suç sayılmasına mânidir. Çünkü cürüm övmek, suç işlemeğe dolayısiyle tahrik olduğuna göre taksirli suç failinde böyle bir tahrik neticesi suçu işlemiş olmak kabili tasavvur değildir.

Failin övdüğü veya iyi gördüğü cürmün işlenmiş bir cürüm mü yoksa işlenmemiş bir cürüm mü olması gerekdiği münakaşalıdır (17). Zannımıza göre tereddütleri, bazı ayrımlarla gidermek mümkündür. Muayyen bir şahsa veya muayyen şahıslara matuf olan ve bir cürme müteallik bulunan övmeler suç işleme teklifi ve tahriki mahiyetinde ise 311. maddenin tatbiki icabeder. İşlenmiş bir cürmün övülmesi ise 312. maddeye girer. Fasıl başlığının «suç işlemeğe tahrik» olduğu, işlenmiş olan suçu övmenin tahrik sayılamıyacağı ileri sürülmemelidir. Zira işlenmiş bir suçu övmek, aynı suçun başkaları tarafından yeniden işlenmesini intaç edebilir. Muayyen bir şahısı suç işlemeğe tahrik mahiyetinde olmıyan, fakat umumiyetle muhatabda suç işlemeğe karşı olan mukavemeti zayıflatacak mahiyette olan tahrikler «Kanuna itaatsizliğe tahrik» sayılmalıdır.

b) **Halkı Kanuna itaatsizliğe tahrik**: Bu tahrikin «umumun emniyeti için tehlikeli bir tarzda «icra edilmiş olmasının ayrıca subutu maddenin tatbikı için şart olmadığı, halkı Kanuna itaatsizliğe tahrikde ceza Kanununun «umumun emniyeti için tehlikeyi» esasen mevcut saydığı evvelce işaret edilmişdi. Askerî vazifelere aykırı hareketleri övme için bk. 153.

«Kanuna itaatsizlik» ile «Kanunların tenkidi» karıştırılmamalıdır. Kanunun tenkidi ne kadad sert olursa olsun itaatsizliğe tahrik olarak kabul edilmemelidir.

«Kanun» tabirine «Kanun tasarıları», «henüz yürürlüğe girmemiş kanunlar» (18) «İdareî emirler» dahil değildir. Kanunumuz idarî emirleri kanun hükmü ile eşit tuttuğu halleri tasrih etmiştir. (kşz. TCK. 312, 228, f. 2, 242)

Bazı yabancı Kanunlar, ezcümle yeni İtalyan Kanunu (415. m) Her türlü kanuna değil, kamu hukuku kanunlarına karşı gelmeğe tahriki cezalandırmaktadır. Çünkü hususî hukuk kanunlarının âmme intizamına tealluk eden hükümleri hariç, sair hükümlerine aykırı hareket veya mukaveleler mümkün olabileceğine göre bu çeşit kanunlara karşı gelmeğe tahrikin suç sayılmaması gerekdiği fikrinde olan müellifler vardır (19).

---

(17) kşz. Madno, m. 247, n. 1231; De Rubies, s. 962
(18) De Rubies, s. 983
(19) bk. Valentino, m. 451, nt.

Halkı kanunlara itaatsizliğe sevk edici faaliyeti cezalandıran başka maddeler Kanunumuzda mevcuttur (bk. TCK. 155). Bu maddeler lie 312. maddenin tatbik sahası kanunumuzda sarih olarak gösterilmemiştir.

Halkı kanunlara itaatsizliğe tahrik ile «Kanunlara sövme» (TCK. 159, f. 2) birlikte bulunursa «fikri içtima» hükmü (TCK. 79) tatbik olunmalıdır. «Kanuna sövme»nin müstakil suç sayılmış olmasının kanunları tenkit hürriyetini tahdit edebileceğini, bir endişe tevlit edeceğini ileri sürmek, kanuna sövmenin halkı kanuna itaatsizliğe tahrik edici mahiyet taşıdığı hallerde esasen ayrı bir hükmün kanunda mevcut bulunduğunu (TCK. 312) iddia etmek mümkündür (20).

c) **Cemiyetin muhtelif sınıflarını kin ve adavete tahrik etmek :** «Sınıf» bir cemiyetin kuruluşu ve o kuruluşu temadi ettiren sosyal kanunlarla teayyün eder. Ferdin, sosyal bir sınıfa mensubiyeti bu sosyal Kanunlarla husule gelir. Bu itibarla iradi teşekküllerden olan «siyasî partiler» birer «sınıf» değildir. Siyasi partiler Kanunumuzda başka hükümlere himaye görmektedir (bk. TCK. 483, 488,f. 3: 253, f.2).

«Sınıf»tabiri Kanunda münhasıran iktisadî sınıflar için kullanılmamıştır. Bu manada her cemiyette münhasıran iki sınıfın, emekci ile sermayecinin mevcut bulunduğu iddiası kanunumuza yabancıdır (21) Antimlitarist tahrikler 155. maddeye girer.

Kin ve adavete tahrikin «umumun emniyeti için tehlikeli» bir tarzda icrası şarttır. Bu «tehlike» bilhassa tahrikde kullanılan vasıtadan gelir. Bir sınıf hakkında «fikir hürriyeti» nin tecviz edebileceği hudut aşılmaksızın, hasmane de olsa mütalâa beyanında umumun emniyeti için bir tehlike mevcut değildir. Kanun umumun emniyetinin ihlâl edilmiş olmasından değil, «tehlike» den yani emniyetin ihlâli hususunda yakın bir ihtimalden bahsetmektedir. Kin ve adavete tahrik «Türkiye ahalisini birbiri aleyhine silâhlandırarak mukateleye teşvik» haline inkilâp ederse TCK. nın 149. maddesi tatbik olunur.

---

(20) bk. De Rubies, s. 978

(21) De Rubies, s. 1009

566

İCRA VE İFLAS KANUNUNUN 68 İNCİ MADDESİ ÜZERİNDE BİR İNCELEME (1).

Yazan : Sıtkı AKYAZAN
Temyiz M. Azası

İcra ve İflâs Kanunu bakımından

Tatbikat ve istiktâp (1).

1) Nezaman tatbikat ve istiktap yapılır?
2) Tatbikat ve istiktapta sıra.
3) Tatbikat ve isiktaba dair İ. İ. K. ile H. M. U. K. hükümleri arasında bir mukayese.
3) Tatbikat ve istiktabın şümulü.
4) Tabikat ve istiktabın mümkün olmaması.

II — Medârı tatbik imzalar.

1) İki tarafın ittifak ettiği her nevi evrak üzerindeki imzalar.
2) Senedatı resmiyeden olan ve bir kimse tarafından hasbel memuriye tahrir olunan senetler zirindeki imzalar.
3) Mahkeme huzurunda atılan imzalar.

III — Bilir kişiler.

1) Kimler bilirkişi seçilir.
2) Bilirkişinin adedi ve ne şekilde seçildiği.
3) İmza tatbikatında diğer usul hükümleri.

IV — İmza tatbikdtının neticeleri.

1) İtirazın ref'i talebinin reddi.
2) İtirazın muvakkaten ref-i.
3) İtirazın kat'i olarak ref'i.

---

(1) Baştarafı 1955 yılı 11 sayılı Adalet Dergisindedir.

547

VII — Tatbikat ve istiktapü:

(1 Takip müstenidi vesika zirindeki imzanın borçlu; veya borcun itfa veya ihmal edildiğine dair borçlu tarafından ibraz oluunan vesika zirindeki imzanın alacaklı tarafıdan inkâr ouması halinde 68. maddenin 4 ve 5 fıkraları mucibince merci hâkimi bizzat veya ehlivukuf marifetiyle münker imzanın medarı tatbik olarak irae olunacak imza ile yahut münkir tarafa yazdıracağı yazılarla imzanın münkire ait olup olmadığı hakkında bir kanaat edinmeye çelışır.

Tatbikatın naısl yapılacağına geçmeden evvel 68. maddenin bundan evvelki barislerde aynen aldığımız 4. fıkrasındaki dikkati çeken bir nokta üzerinde durmak istiyoruz.

Merci hâkimin, münker imzanın münkirine ait olup olmadığı husunda bir kanaate varmak için bizzat veya ehlivukuf vasitasiyleyapacağı tatbikatban başka iki tarafın verdiği iyzahatdan veya sair delail ve karinelerden de istiane edeceği yazılmakdadır.

İki tarafın vereceği izahat, tatbikat ve istiktaba tekaddüm eden ihzarî mahiyette bir işlem sayılabilir. Asıl mühim olan, merci hâkiminin temini kanaat için tatbikattan başka başvuracağı diğer delail ve karainin nelerden ibaret olduğudur.

Meslekte henüz tecrübesiz Olan genç hâkimlerimizin bazan münker imzanın mükrine aidiyetini isbat için şahit dinleddikleri görülmektedir. Öyle zannediyoruzki genç hâkimleri bu bapda şahit dinlemeye sevkeden 68. maddenin zikrettiğimiz (sair delail ve karineler) cümlesi olmaktadır.

Filhakika tetkik mercileri cezaya teallûk eden işlerde meskeniyet ve maişet iddiaları ile, nafaka alacaklısı karı veya üsul ve füruun borçlu nezdinde kıldıkları zamanın tahkik ve tesbiti ile gerekli kararı verebilmek için icabında şahit dinlemektedirler Fakat bu hal bir istisna olup başka suretle isbatı mümkün olmayan hadiselere mahsurdur., prensip olarak tetkik mercileri yazılı beyyine dışında delil istiğma edemezler. Bu cümleden olarak taraflara yemin de veremezler. Söylemeye hacet yokturki indel icap keşif icar edebilirler zira keşfen tahkik ve tesbiti icabeden bir hususun başka delil ile isbatına imkân yoktur.

Hülâsa olarak diyebilirizki : Bir vesikaya müsteniden yapılan takibe karşı borçlunun ödeme def'i ile senedin kendisine ait olmadığı veya sahte olduğu hakkında şahit dinlenemiyeceği gibi borçlu tarafından ödemeyi tevsik babında ibraz olunan vesikanın aksi hakkında şahit ikame ve istiğma olunmaz. Tahriri beyyine ile isbatı mümkün olmaıp şahit veya keşif beyvi-

548

nesiyle isbatı kabil olan hususlardadırki tedkik mercii bu beyyineleri kabul eder. Temyiz içtihatları da bu merkezdedir. (1)

2) Tatbikat ve istiktapda sıra:

İ. İ. K. 68. maddesinde tatbikat ve istiktap da bir sıra takip olunacağına dair sarih bir hüküm mevcut değildir. Fakat maddenin tatbikat ve istiktapdan bahseden 4. fıkrasında «... alacaklının medarı tatbik olarak ibraz edeceği imza ile yahut borçluya yazdıracağı yazılarla ...» diye zımnen medarı tatbik imza irae olunmadığı taktirde borçluya yazdırılacak yazilarla tatbikat ve tetkikat yapılacağı ifade olunmuştur.

Binaenaleyh bu fıkraya göre merci hâkimi iki tarafdan izahat aldıkdan sonra alaacklının medarı tatbik imza göstermesini emredecek, böyle bir imzayı havi evrak irae olunmadığı surette borçluya yazdırılacak üyazılarla bizzat veya ehlivukuf marifetiyle gereken tetkikat ve tatbikatı yaptıracak sair delail ve kariynelerden qe istidlal suretiyle münker imzanın borçluya ait olup olmadığı hakkında kanaat edinmeye çalışacakdır.

Temyiz mahkemsei müteaddit kararlarında medarı tatbik imza irae olunmadığı taktirde istiktap yapılması lüzumunu belirtmiş bulunmaktadır. (2)

3) Tatbikat ve istiktaba dair İ. İ. K. ile H. M. U. K. nun hükümelri arasında bir mukayese:

68. maddenin bu hükmü ile H. M. U. K. nun istiktap ve tatbikata dair olan 309. maddesi hükmünün karşılaşdırılması mavzuun aydınlanamsı bakımından fadalı olacaktır.

Her iki hüküm arasında esas itibraiyle bir benzelik mevcut olmakla beaber bâzı önemli ayrılıklar bulunduğunu da görmekteyiz. ü

Usulün 309. maddesinin son fıkrasında : «Tatbika esas ittihaz olunabilelek evrak olmadığı veyahut ilup da derecei kifayede bulunmadığı takdirde ehlihibre tarafından terkip olunacak ibarelerle münkir olan kimseye yazı yazdırılarak tatbikat icra olunur» denilmektedirki İ. İ. K. nun 68. maddesinin 4. fıkrasındaki hükmün esasına tamamiyle uygundur. Ancak, Usu-

(1) İcra tetkik mercilerinde tanık dinlenmesine cevaz yoktur. Hâoisede takibe esas olan adi senet altındaki imzayı borçlu ikkâr ettiğine göre alacakılya İ. İ. K. nun 68. maddesi gereğince imza tatbiki ve istiktap isteyip istemiyeceğinin sorulması ve bundan sonra neticeye göre bir karar verilmesi icabederken bundan zühul olunması yolsuzdur. İ. İ. D. 25.2.1949 gün ve 4247/5179.

(2) İ. İ. D. 6.4.1951 Ta. 1799/1890; 27.4.1951 Ta; 2299/2232; ayni Ta, 2241)2297; 30.3.954 Ta. 1703)1773. sayılı kararlar bu cümledendir.

549

lün mezkûr 309. maddesinin birinci fıkrasında, Hâkimin iki tarafı isticvaptan sonra ledalhace setnedi imza ettiği iddia olunan şahsi istiktap edeceği yazılı olduğu halde; İ. İ. K. nun 68. maddesine bu hüküm alınmmaıştır. Buna mukabil Usulün 309. maddesi tatbikatın mmuhasıran ehlihibre tarafından yapılacağını emrettiği halde, İ. İ. K. nun 68. maddesinin 4. fıkrasında Hâkimin bizzat veya ehlivukuf marifetiyle tatbikat yapacağı yazılıdır. Şimdi bu hükümler arasındaki farkları müşahade edebilmek için zikri geçen maddeleri yanyana mütalâa edelim :

Usulün 309. maddesi : Muayyen günde Hâkim, iki tarafı isticvap ve ledelhace senedi imza ettiği iddia olunan şahsı istiktap eder. Hâkim iki tarafın îta ettiği izahatan, ibraz ve irae ettikleri delillerden veya imza kendisine ait olan şahsın istiktabından senedin vüsuk ve ademî vüsuku hakkında istihsali kanaat edemediği surette ehlibre vasıtasiyle senedin imzasının tahkikine veyahut yazıldığını gösenlerin istimaına veya senedin münkiri tarafından yazıldığına sureti kat'iyede delâlet eden vekayiin şühut ile isbatına karar verir...»

İ. İ. K. nun 68. maddesinin 4. fıkrası: «Boçlu bocunu tanımaz veya imzasını inkâr ederse merci Hâkimi, iki tarafın verdikleri izahattan, bizzat veya ehlivukuf marifetiyle münker imzanın alacaklının medarı tatbik olarak ibraz edeceği imza ile yahut borçluya yazdıracağı yazılarla tatbik ve tetkikinden veya sair delâil v karinelerden borçluya ait olduğuna kanaat getirirse itirazın muvakkaten ref'ine karar verir».

Bu hükümler arasında şu farklar müşahade olunmaktadır :

a) Usulün 309. maddtsine göre, Esas Hâkimi evvelâ münkiri istiktap eder. İ. İ. K. nun 68. maddesinin 4. fıkrasına göre, Merci Hâkimi tatbikattan önce münkiri istiktap edemez.

b) İ. İ. K. nun 68. maddesinin 4. fıkrasına göre, Hâkim bizzat veya ehlivukuf marifetiyle imza tatbikatı yapabilir. Usulün 309. maddesine göre, Esas Hâkimi, bizzat imza tatbikatı yapamaz.

c) Usulün 309. maddesne göre, müknirin medarı tatbik imzası bulunmadığı veya bulunupta derecei kifayedt olmadığı takdirde ehlivukuf tarafından terkip olunacak ibarelerle yazı yazdırılarak bu yazılarla münker senet zirindeki imza tatbik olunur.

550

İ. İ. K. nun 68. maddesine göre tatbikat, Hâkim tarafından yapılmakta ise, münkire tertip olunacak ibarelerle istiktap ameliyesi de Hâkim tarafından icra olunur.

d) Usulün 309. maddesinde medarı tatbik evrakın tayini kanunda yazılı şartlar dahilinde Hâkime bırakıldığı halde İ. İ. K. nun 68. maddesine göre, medarı tatbik evrakın aacaklı tarafından irae olunması lâzımdır.

e) En nihayet 309. maddeye göre, Esas Hâkimi senedin yazıldığını görnelerin istimaına veya senedin münkiri tarafından yazıldığına sureti kat'iyede delâlet eden vekayiin şahitle isbalına karar verebiltceği halde İ. İ. K. nun 68. maıddesne göre merci hâkimi senedinin e imzanın boçluya aidiyetine dair hiçbir suretle şahit dinleyemez.

H. M. U. K. ile İ. İ. K. nun tatbikat ve istiktaba dair olan hükümleri arasındaki ayrılıkları bu suretle hülasa etmiş oluyoruz.

Usulün mezkûr 309. maddesinin ilk fıkrasında imza tatbikatına girişilmeden evvel senedi imza ettiği iddia olunan kimseyi hâkimin istiktap etmesi ve bir kanaate varamadığı takdirde tatbikat cihetine gitmesi esas hâkimine daha geniş bir tahkik ve takdir salâhiyeti verilmiş olmasına hamledilebilirse de diğer taraftan salâhiyetleri mahdut olan Merci Hâkimine bizzat veya ehlivukuf marifetiyle imza tatbikatı yapabilme muhayyerliği bahşedilmiş olduğu halde Esas Hâkiminden bu salâhiyet esirgenerek mutlaka ehlivukuf vasıtasiyle tatbikat yapmak zorlnda bırakılmasının hikmeti anlaşılmamaktadır.

Takip Hukuku bakımından Tetkik Mercii Hâkimlerine de Usulün 309. maddesinin ilk fıkrasındaki istiktap salâhiyetinin tanınması nekadar şayanı temenni ise, Esas Hâkimine de İ. İ. K. nun 68. maddesinde olduğu gibi İcabında bizzat tatbikat yapabilmek mlhayytrliğinin tanınması da, o kadar isabetli olacaktır. Bu hal ayni zamanda Umumî Usul hükümleriyle İcra Usulleri arasında bir beraberlik ve tenazur temin etmiş olurki tatbikat bakımdından çok faydalı olur.

4) Tatbikat ve istiktabın şümülü,

Takip her zaman borçlunun imzasını taşıyana senede istinat etmez. Mühür veya parmak izini ihtiva eden senetlerle de takip yapıldığı görülür. Bunun gibi birçlu tarafından tediye def'ini tevsik için ibraz olunan vesikalar da mühür veya parmak izini muhtevi olabilir.

Bu gibi mühür veya parmak izini muhtevi senet veya makbuzların inkârı halinde tatbikat ameliyesi bunlara da teşmil edilecek midir?

551

Bundan başka takip müstenidi senet veya borcun kısmen veya tamamen ödendiğine dair ibraz olunan makbuz zirindeki imzalar, mümzileri tarafından inkâr olunmayarak senet veya makbuz metnindeki ibarelerden bir kısmının tahrif veya ilâve edildiği veya tarihin değiştirildiği gibi, bir îddîa ileri sürüldüğü takdirde Merci Hâkimliğince, tahkikat bu noktalara da teşmil olunarak indelhac senet metnindeki yazı ve tarihler üzerinde de ehlivukuf tetkikatı ve tatbikat yaptırılacak mıdır?

Şimdi bu soruların cevavlarını vermeğe çalışacağız.

a) Mühür veya parmak izini muhtevi senea veya makbuzların inkârı halinde :

H. U. M. K. nun 297. maddesine göre. senet vtya makbuzlara vaz'olunan mühür veya el ile yapılmış bir işaretin mutaber olması için ihtiyar heyeti ve mahallince maruf iki şahıs tarafından tasdik edilmiş olması lâzımdır. Binaenaleyh böyle bir tastiki ihtiva etmeyen mühür veya parmak izini muhttvi vesikanın inkârı halinde tatbikat icrasına lüzum yoktur. Çünkü tasdikten âri bu kabil vesikalar kanunun tâyin ettiği şekle uygun olmamak bakımından esasen gayrimuteberdir. Bu gibi hallerde bu vesikayı hâmil bulunan tarafın ait olduğu mahkemeye müracaat da muhtar olmak üzere itirazının ref'ine veya ref'i itiraz talebinin reddine karar verilmek icabeder.

Takip müstenidi senet veya borçlu tarafından ödeme def'ini tevsik için gösterilen makbuz mühür veya parmak izini taşımakla beraber Usulün mezkûr 297. maddesinin tarifatı dahilinde tasdikli ise, artık böyle bir vesika inkâr olunamaz ve bu sebeple de mühür veya parmak izi üzerinde tatbikat icrasına lüzum yoktur. Zira bu gibi vesikalar kanunen kabll edilen şekle uygun bulunduğundan vüsuku haiz muter bir vesikadır.

Temyiz Mahkemesi, İcra ve İflâs Diresiyle diğer dairelerinin takarrur eden içtihatları bu merkezde bulunmaktadır (1).

Bazen fühürlü senet usulü dairesinde tasdikli olduğu halde, bunun temlikine dair olan şerh zirindeki mühür veya parmak izi tasdiksiz olabilir. Bu takdirde asıl senedin tasdikli olması böyle bir temlike vüsuk veremez. Işin mahkemeye halli icabeder. İ. İ. D. nin son defa ittihaz tylediği bir karar bu merkezdedir (2).

(1) İ. İ. D. nin 27.3.1951 Ta. 1663) 1698; 4. H, D, sinin 22,6,1953 Ta, 3706/2845 T, D, sinin 31.10.1950 Ta. 4044/4470 sayılı kararları misal olarak zikrolunabilir.

(2) Senet arkasındaki temlik şerhi altında bulunan mühür inkâr edildiği suretde senet ihtiyar hey'etinden tasdikli olsa da ihtilâfın mahkemece halli icabeder. İ. İ. D. 17. 12. 954 . Ta. 5578/5724.

552

Burada hatıra gelen bir noktayı zikredelim :

Tatbikatta bazan imzalı senet ve makbuzların ihtiyar hey'etince ve iki şahit tarafından tasdik edilmiş olduğu görülmektedir. Acaba bu gibi vesikaların inkârı halinde yine tatbikat ve istiktaba lüzum var mıdır?

Usulün 297. maddesi yazı bilmiyen şahsın ihtiyar hef'etince ve mahallince maruf iki şahıs tarafından tasdik edilmiş mühür veya el ile yapılmış bir işaret istimalinin caiz olduğundan bahsetmektedir.

Yazı bilenler imza etmeyip de mühür evya parmak basmak suretiyle bir senet veya makbuz verdikleri taktirde bu mühür veya parmak izinin muteber olması için usulün 297. maddesi mucibince tasdikli olması lâzımdır. Ancak senet veya makbuz imza ile tevsik olundlkdan sonra usulün sözü geçen 297. maddesinin tarifatı dairesinde tasdikine kaunen lüzum buunmadından böyle bir tasdiki fuzulen ihtiva etmesi senet veya makbuza resmî bir mahiyet izafe edemiyeceği gibi imzanın inkârı halinde de tatbikat ve istiktap icrasından hâkimi vareste kılmaz. Nitkim bu görüşü Temyiz icra ve iflas dairesi 27/4/951 gün ve 2411/2297 sayılı bir kararında şu suretle ifade etmiştir: «H. U. M. K. nun 297. maddesinegöre imza vaz'ına müktedir olmıyan veyahut yazı bilmeyen şahsın mühür ve parmak işaretinin ihtiyar hey'eti ve mahallince maruf iki şahıs tarafından tasdiki caiz olup tatbikin istinat ettği senedin imzalı olması bakımından ihtiyar hey'etince tasdik edilmesi ona resmî mahiyet vermiyeceği cihetle boçlu tarafından inkâr edilen imzanın alacaklı tarafından tatbika medar olabilecek evrak irae e edildiği suretde 68. madde ve matufu olan H. M. U. K. nun 309. maddesi gereğince ilk önce münker imzanın tatbiki ve şayet tatbike medar evrak bulunmadığı veya yeter derecede olmadığı suretde istiktap icrası suretiyle işin karara bağlanması icabeder.»

Bir nokta üzerinde daha durmak istiyoruz:

Bu gibi mühür veya parmak izini tasdik edecek ihtiyar kurulu hangi mahallin ihtiyar kcrulu ve mahallince maruf şahitler hangi mahalle mensup şahıslar olmalıdır?

Temyiz İcra ve İflâs Dairesi 20.3.944 tarihinde ittihaz eylediği 853 sayılı bir kararla: «H. M. U. K. nun 297. maddesinde sözü geçen hey'etin mühür kullanan kimsenin mukim bulunduğu köy hey'eti olduğunu içtihat» ve 20.16.952 gün ve 4168/4221 sayılı bir kararında bu görüşünü teyit etmiş olduğu gibi bu görüşünde devam ettiğini müteaddit kararlarında da izhar eylemişdir.

Bu görüş kanaatimizce H. M. U. K. nun 297. maddesi hükmünü. kanunun maksadına aykırı bir şekilde tahdit etmektedir.

Zira bu görüşe nazaran, ikametgâhl dışında mühür veya parmak basmak suretiyle bir senet veya makbuz tanzim etmek isteyen kimse kanunî ikametgâhına gitmek mecburiyetinde kalacakdır. Halbuki mezkûr 297. maddenin bu hükmünden böyle bir mana anlaşılmamaktadır. Fikrimizce 297. maddenin son fıkrasındaki bu hüküm senet veya makbuz nerede tanzim ediliyorsa mühür veya parmak izinin o mahal ihtiyar kurulunca ve maruf iki şahit tarafından tasdik olunmasını âmir bulunmaktadır.

Diğer Hukuk dairelerinin mukarreratı arasında raslayamadığlmız ve sadece icra ve iflâs dairesinin görüşüne inhisar eden bu içtihadın parmak veya mühür basan kimsenin şahıs ve hüviyetinin ancak ikametgâhı ihtiyar kurulunca ve şahitlerince daha iyi bilineceği mülâhazasına istinat ettiği zannolunmaktadır. Fakat unutmamelıdırki Noterler de muamele için kendilerine müracaat eden herkesin şahıs ve hüviyetini bilemez ve ancak hüviyet varakasına ve muarriflerin şehadetlerine göre iş sahibinin şahıs ve hüviyyetini tesbit ederler. Binaenaleyh bir mahal ihtiyar kurulu kenbilerine müracaat ederek bir senet zirindeki mühür veya parmak izinin kendisine aidiyetini tastik ettirmek itiyen şahsı tanımayorlarsa hüviyyet cüzdanına bakmak ve onu anlıyanlardan tahkik etmek suretiyle şahıs ve hüviyetini tespit ettikden sonra mühür veya parmak izinin o şahsa aidiyetini tastik ederler.

Mahallince maruf iki şahsın da mutlaka borçlunun mukim bulunduğu mahal ahalisinden olmalarına lüzum yoktur.

Mezkûr 297. maddenin son fıkrası, ihtiyar klrulu ve mahallince maruf iki şahıs tarafdndan aasdik olunacak hususun kendilerine müracaat eden kimsenin mühür ve parmak izi olduğunu tasrih etmektedir. Şahıs ve hüviyyeti falan ve filân tarafından ve elindeki hüviyet cüzdanından anlaşılan falan zatın senet zirine huzurlarında mühür veya parmak bastığını yazıp tasdik etmeleri kanaatimizce kanunun tasdik içinlüzumlu gördüğü formaliteyi tamamlamış olur.

,I. I. D. sinin gerek kanunun metnine gerek hayat icaplarına uymayan bu içtihadını değiştirmesi temenniye şayan görülmektedir.

b) Tatbikat ve istiktap senet metnine de teşmil edilebilirmi?

Takip müstenidi senet veya ödeme def'ini tevsik için borçlu tarafından ibraz olunan makbuz veya ibraname zirindeki imzanın inkârı metnin de inkârını tazammun edeceğinden burada mevzuu bahsolan şey, senet ve makbuz zirindeki imzanın kabuliyle metin ve muhtevadan bir kısmının tahrif

554

edildiği iddiası üzerine diğer tarafın metin ve muhtevanında borçlunun el yazısı olduğunu ileri sürmesi halinde metin üzerinde tatbikat ve istiktap yapılıp yapılamıyacağıdır.

Borçulun aakip müstenidi senet zirindeki imzasını kabul ve ikrarla ancak borç miktarının faraza1500 lira değil yalniz 500 lira oluğunu ve 500 rakamının ve yazısının önüne bir bin ilâvesi suretiyle 1500 liraya iblâğ edildiğini veya vade tarihinin değiştirildiğini, bunun gibi borçlunun ibraz eylediği ödeme makbuzu zirindeki imzayı alacaklı kabul ettiği halde ödenen miktarın tahrif edilmek suretiyle artırıldığını iddia ettikleri, buna karşı da diğer tarafın senet veya makbuzda hiç bir tahrifat yapılmadığını, tahrif edildiği iddia olunan yazı veya rakamın da borçlu veya alacaklının kendi el yazısı olduğunu ileri sürdükleri tatbikatda sık sık görülür. Bu gibi iddialar karşısında merci hâkimi işbu tahrifat iddialarını tetkik ve tahkik edecek midir?

Her şeyden önce şu noktayı derhal kaydedelimki tetkik mevzuumuzu teşkil eden 68. maddenin 4. fıkrasında: «Borçlu borcunu tanımaz veya imzasını inkâr ederse merci hâkimi iki tarafın verdikleri izahattan ve bizzat veya ehlivukuf marifetiyle münker imzanın alacaklının medarı tatbik olarak ibraz edeceği imza ile yahut borçluya yazdıracağı yazılarla tatbik..» edeceği ve müteakip fıkrasında da «Borçlunun gösterdiği vesika altındaki imza alacaklı tarafından inkâr edilirse hâkim 4. fıkrada yazılı usule tevfikan yaptığı tetkikat sonunda...» diye imza tatbikatını münker imzalara hasrederek senet veya makbuzların metin ve muhaevalarına teşmil etmemiştir. Vazifeleri İ. İ. K. nun 4. maddesiyle tahdiden tâyin edilmiş olan merci hâkimlerinin bu gibi tahrifat veya sahtelik iddialarını tahrik etmelerine takip hukuku müsait değildir.

Borçlar Kanununun 13 ve 14. maddeleri hükümlerine göre tahriri olması icabdeen akitlerde borç deruhte edenlerin imzaları bulunmak ve imza; üzerine birç alan kimsenin el yazısı olmak lâzımdır. Görülüyorki akitlerin umhtevasını teşkil eden metinlerin de bizzat borçlu tarafından yazılmasına bir mecburiyet yoktur. Filhakika metinler makine ile yazılabileceği gibi elyazısı ile de yazılabilir. Mukavele metninin makine ile yazılması mümkün olmayınca el yazısı güzel olan ve taraflardan olmayan birisine yazdırılabilir. Bunu menedecek bir hüküm mevcut değildir. Yeterki metnin ziri, üzerine borç alanlar tarafından imza edilmiş olsun. Şu halde senet, mukavele, makbuz gibi vesikaların metninin bizzat borçlu tarafından yazılmasına kanunen bir mecburiyet olmadığına göre metin üzerindeki tahrifat iddiasının sadece tatbikat vt istiktap ile tesbitine imkân yoktur. Bu cihetin daha geniş tahkikat yoluyle ve her türlü delail ikamesi ve indelicap yemin teklifi suretiyle isbatı icabeder.

555

Merci hâkimlerinin ise bu kadar geniş ölçüde tahkikat icrasına salâhiyetleri yoktur. Bu sebeple takip müstenidi senet veya ödeme def'ine dair borçlu tarafından ibraz olunan makbuz veya ibraname zirindeki imza kabul olunarak metinde veya tarihinde bir tahrifat iddiası ileri sürüldüğü zaman merci hâkimi bu kısım üzerindeki ihtilafın hallini mahkemeye terk edecekdir.

Bu takdirde diğer bir süal varit olmaktadır. Merci hâkimi hangi tarafı mahkmeee sevk edecekdir?

Tahrifat senet veya makbuz da ve bunu ileri süren aleyhine diğer tarafca yapıldığına dair kariyneler mevcut ise şüphesiz bunu ileri süren lehine olarak diger tarafın yani tahrifat yapdığı sanılan tarafın mahekmeye sevk olnması lâzımdır. Bir misal verelim:

500 liralık bir borç senedi beşyüzün önü bir bin ilâvesi suretiyle 1500 liraya iblağ edildiği, gerek rakamda gerek yazıda bu suretle tahrifat yapıldığı borçlu tarafından ileri sürüldüğü ve hakikaten beşyüzün önüne rakam ve yazı ile bin ilave edildiği yazıve mürekkep farklarından anlaşıldığı ve alacaklı bu ilavelerin borçlu tarafından veya onun emriyle kendisi tarafından yapıldığına dair muknihiç bir defidebulmadığı takdirde Beşyüz lira hakkıda borçlunun itirazının ref'ine ve 1000 lira hakkında alacaklınınait olduğu mahkemeye müracaatda muhtar olmak üzere ref'i itiraz talebinin reddne karar vermek icabeder.

Ayni şekilde tahrifet boçlu tarafından ibraz olunan makbuz veya ibranamede ise sefer tahrif edildiği iddia olunan miktar hakkında boçlunun ait olıuğu mahkemeye müracaatla istirdat davası açmakda muhtar olmak üzere itirazının ref'ine karar verilmek iktiza eder.

İstirdat davası ıiyoruz zira itirazıref ol'unna bir borçlu ancak borcu ödedikden sonra bir sene içinde ait olduğu mahkmeye müracaatla paranın geri alınmasına adva edebilir. (I)

C)Bu konularla ilgili olarak üzerinde durulmaya değer bir mesele de; İtiraz dilekçesinin borçlu tarafından verilmediği ve dilekçe zirindeki imzanın borçluya ait olmadığı alacaklı tarafından ileri sürülerek itiraz edilmemiş ve takibin kesinleşmiş olduğuna karar verilmesi talep edildiği takdirde borçlunun itiraz dilekçesinin kendisine ait olduğunu ve kendi emriyle verildiğini bildirmesine rağmen alacaklının bu talep ve iddiası tahkik ve icabında tatbikat ve istiktap icra edilip edilemiyeceğidir.

---

(1) İ.İ. K. M. 72 ye ve 16.12.942 Ta. ve 28. No; lu İçtihatları birleştirme kararına bakınız.

556

Hattâ bu sorumuzu biraz daha genişleterek borçlu veya alacaklı tarafından herhangi bir talep ve itiraz zımnında verilmiş olan bir dilekçenin kendisine izafe olunan tarafından verilmediği ve dilekçedeki imzanın da ona ait olmadığı ileri sürüldüüünde dilekçe kendisine izafe olunan tarafın bunu kabul etmesine rağmen bu iddia tahkika tâbi tutulacak ve icabında dilekçe zirindeki imzanın tatbikat ve istiktap suretiyle tesbiti cihetine gidilecekmidir?

Meselâ Ref'i itiraz talebini havi olarak alacaklıya izafeten dosyaya konulmuş olan bir dilekçenin ve dilekçe zirindeki imzanın alacaklıya ait olmadığı borçlu tarafından ileri sürülerek bu suretle müddetinde ref'i itiraz talebinde bulunulmadığından takibin iptaline karar verilmesi talep edilirse merci hâkimi bu talep ve iddiayı tahkik ve icabında ref'i itiraz dilekçesi zirindeki imzanın alacaklıya ait olup olmadığı tespit için tatbikat ve istiktap yapabilecek midir?

Evvelâ şu noktanın bilinmesi lâzımdır. Borçlu veya alacaklı kendilerine izafe ounan herhangi bir talep ve itirazı havi dilekçenin hakikaten kendilerine ait olmadığını kabul ediyorlarsa mesele yoktur. Pek uzak bir ihtimal olmakla beraber bu takdirde bu dilekçe verilmemiş addolunarak ona göre muamele yapılır. Yani bu dilekçe bir itiraz dilekçesi ise borçlu itiraz etmemiş sayılır ve müddet geçmiş ise takip kesinleşmiş olur. Bunun gibi bu dilekçe bir ref'i itiraz talebini havi dilekçe ise alacaklı müddetinde ref'i itiraz talebinde bulunmadığı cihetle İ. İ. K. nun 67. maddesi gereğince alacaklı artık ilamsız takip talebin de bulunamaz mahkemeye muractala bir ilam istihsal etmesi lâzım gelir.

Fakat böyle değil de borçlu veya alacaklı kendilerine izafe olunan dilekçeleri kabul ile kendi emirleriyle verilmiş olduğunu iddia ediyorlarsa kanaltimizce artık itiraz veya ref'i itiraz dilekçelerinin borçlu veya alacaklı tarafından verilip verilmediğini veya bu dilekçeler zirindeki imzaların ve hattâ mühür veya parmak izlerinin kendilerine ait olup olmadığının tahkikine ve bu cümleden olarak imzl tatbikatına asla lüzum ve maral kalmaz.

Bizi bu mütalâalara sevkeden hukukî mülâhazalar şunlardır:

Bir defa İ. İ. K. nun 68. maddesi, takip müstenidi vesika veya borçlu tarafından ödeme def'ini tevsik için ibraz edilen makbuz veya ibraname zirindeki imzanın inkârı halidne tatbikat ve istiktap yapılacağından bahseder. Bunun Dışında herhangi bir talep ve itirazı havi olarak borçlu veya alacaklıya izafeten dosyaya konulmuş olan dilekçenin ve bu dilekçe zirindeki imzanın borçluya ait olmadığı alacaklı ve berakis olarak alacaklıya izafe

557

olunan dilekçenin ve dilekçe zirindeki imzanın alacaklıya ait olmadığı borçlu tarafından ileri sürüldüğü takdirde tatbikat ve istiklap yapılaciğına dair ne bu maddede ne de diğer maddelerde hiçbir hüküm mevcut değildir. Binaenaleyh 68. madde hükmünü tevsian bu gibi hallere de teşmil etmeğe imkân yoktur.

Bundan başka şu umumî mülâhazları da serdedebiliriz :

İmzanın borçluya aidiyeti lüzumu ancak, bir vecibe iltizamısı tazammun eden beyanlarda aranır. Bundan evvel bilmünasebe arzettiğimiz gibi, Borçlar Kanununun 13 ve 14. maddeleri bu kaideyi vaz'etmişti.

Şu halde borçlu tarafından takibe itirazı mutazammın olarak verilmiş olan veya alacaklının ref'i iliraz talebini havi olarak dosyaya koydurduğu dilekçeler borç iltizamlnı mutazammın birer vesika sayılır mı? Evvelâ bu noktanın halledilmesi icabeder.

Borçluya izafe olunan dilekçede takip müstenidi senet, klbul ve ikrar olunmakta ise borçlu bu ikarı ile bağlıdır. Ve bu takdirde böyle bir dilekçe zirindeki imzanın borçluya ait olmadığı iddiası alacaklının menfaatleri ile gayrikabili telif olur. Bu sebeple böyle bir iddia alacaklı tarafından değil, ancak borçlu tarafından ileriye sürülebilir. Misalimizde ise, alacaklının ödeme emrine karşı müddeti zarfında borçlu larafından verilmiş olan itiraz dilekçesi ile bu dilekçe zirindeki imzanın borçluya ait olmadığı iddiası mevzubahistir. Borçlu bu itiraz dilekçesinde, kendisini ilzam edecek bir beyanda değil takibe karşı itirazda bulunmlktadır. Borçlu itiraz dilekçesinin kendisine ait olduğunu kabul ettiğine göre, borç iltizamını tazammun eden vesikalarda olduğu gibi itiraz dilekçesi zirindeki imzanın, borçlunun el yazısı olması şart değildir.

Borçlu ödeme emini aldıktan sonra herhangi bir mazereti sebebiyle yakınlarından birine şu mealde bir iliraz dilekçesi yazarak kendi namına İcra memurluğuna verilmesini söyliyebilir. Ve İcra dairesi de, bu dilekçeyi getirenin hüviyetini araştırmadan veyahut da boıçlunun yakın akrlbası olduğunu bildiğinden bu dilekçeyi kabul ederek disyasına koyduktan sonra borçlunun emriyle verilmiş olan bu dilekçe zirindeki imza borçluya lit olmadığından bahisle takibe itıaz edilmemiş sayılması istenemiyeceği gibi bu yolda bir kararda verilemez (1).

---

(1) Temyiz İcra ve İflâs dairesi 9.6.955 gün ve 3172/3353 sayılı bir kararı ile bu görüşümüzü müeyyit bir bozma yapmıştır. Medarı tatbik imzalar bölümünde itirazı havi olarak borçlu tarafından verilen dilekçe zirindeki imzanın medarı tatbik olamıyacağına dair iyzahatımız dolayısiyle bu karar o bölümde aynen derç edilmiş bulunmaktadır.

557

Ayni mülâhazalar alacaklı tarafından herhangi bir talep veya itirazı havi olarak dosyaya koydurulan bir dilekçenin ve altındaki imzanın alacaklıya ait olmadığı yolundl borçlu tarafından ileriye sürülen iddialar için de aynen vârittir.

5) Tatbikat ve istiktab'n mümkün olmamasl:

Alacaklı medarı tatbik imza gösteremediği, borçlunun istiktabı da mümkün olmad ğı takdirde takip müsenidi senet zirindeki imzanın borçluya aidiyeti anlaşılamıyacağından işin halli muhtacı muhakeme bir hal alacağı Temyiz icra ve iflas dairesince içtihat edilmişdir. (I)

Medarı tatbik imza bulunmaması daima mümkün olan bir şeydir. Borçlu maruf ve muameleleri dolaysıyle her tarafda imzaları bulunan bir kimse olmayabilir. Bu sebeple medarı tatbik olarak borçluya ait bir imza ele geçirmek kabil olmaz. Tetkik mevzuumuz olaa 68. madde bu ihtimali göz önünde tutarak borçluya yazdırılacak yazılarla da tatbikat ve tedkikat icra edilebileceğini 4. fıkrasında tasrih etmiş olmasına ve borçlunun bizzat veya binniyabe mercie celp olunarak istiktabı kabil bulunmasına ve şayet borçlu istiktap için davete rağmen gelmezse H. M. U. K. da mevcut hükümler dairesinde aleyhindeki vakıaları ikrar etmiş sayılabileceğine göre İcra ve İflâs Dairesinin zikrolunan içtihadı pek tatminkâr görünmemektedir.

Daire Mezkûr içtihadında 68. maddede kıyasen tatbik edilecek usul hükümleri gösterildiği halde duruşmya kabul olunamayan tarafın hasmın dermeyan eylediği vakıaları ikrar eylemiş ad olunabileceğine mütedair usulün 408. maddesinin tatbiki icabeden diğer usül maddleri arasında bulunmadlğını ve borçlunun itirazlnın ve alacaklının ref'i itiraz talebinin reddine esas olan incelemelerin şekli mesnetleri sözü geçen 68. maddenin diğer fıkralarında tahdidi surette bildirildiği mucip sebebine istinat etmektedir.

---

(1) «İ. İ. K. nun 68. maddesinin son fıkrasıkda imza tatbiki ve istiktap hususunda H. M. U. K. nunuygulanması gereken maddeleri açıklanmış olup mezkûr usul kanununun duruşmaya kabul olunmayan tarafın hasmın dermeyan eylediği vakıaları ikrar eylemiş sayılabileceğine mütedair olan 408. maddesi tatbiki icabeden maddeler arasında bulunmadığı ve ilâmsız takiplerde borçlunun itirazının ve alacaklınıkref'i itiraz talebinin kabul veya reddine esas olan incelemelerin şekli ve mesnetleri sözü geçen maddenin diğer fıkralarında tahdidi sureate bildirilmiş olduğu cihetle alacaklı tarafından takibin istinat ettiği Âdi senet altındaki münker imzanın tatbiki için mezkûr usulün 309. maddsinde beyan olunan medarı tatbik imza gösterilmediği veya istinabe suretiyle de istiktap mümkün olmadığı suretde iki taraf arasındaki uyuşmazlığin mahkemece çözülmesi gerekdir. İ. İ. D. 6.10.950 gün 4420/4244 No.

İcra ve iflas Kanunu 18. maddesinde tetkik merciine arzedilen hususlarda basit muhakeme usulünün tatbik olunacağı tasrih edilmiş olmasına ve basit muhakeme usulüne dair usulün 5. faslının 511. maddesinde de: «Basit usulü muhakemeye tabi olan hallerde bu Kanunun mevadı sabıka ahkâmına mulif olmayan alelade usulü muhakemeleri de tatbik olunur.» Denilmiş bulunmasına göre icra ve iflas Kanununun 68. maddesinde berayi istiptap davete rağmen duruşmaya gelmiyen taraf hakkında hangi usuli muamelenin tatbik olunacağının ayrıca tasrihine lüzum yoktur.

68. maddenin son fıkrasında imza tatbikatında usulün ehliyvukufa ait hükümleriyle 309 maddenin 2, 3, ve 4. fıkraları 310, 311, 312, maddleri hükümlerinin tatbik edileceği tasrih olduğu halde usulün 408. maddesinin tatbikine dair bir kayd ve sarahat mevlut olmadığına bakılarak mezkûr 6.10. 950 tarihli karardlki neticeye varılamaz. Çünkü iyzah ettiğimiz gibi İcra ve İflâs Kanununun 18. maddesinde tetkik mercilerinde basit muhakeme usulünün tatbik olunacağı peşinen tasrih olunmuş bulunmaktadır. Artık lüzum olmadıkça her muamelede tatbik olunacak usul hükümlerinin ayrıca iraesine elbette mahal yoktur. Kaldıki hadisede Usulün 408. maddesi değil 234 maddesi daha ziyade kabili tatbikdir. Zira 408. madde muhakemeye kabul olunmayan taraf hakkındadır. Halbuki tetkik mercilerinde bu hüküm tatbik olunmaz. Zira H. M. U. K. nun basit muhakeme üsulüne dair olan 510. maddesinin son fıkrası mercide isbatı vücut etmiyen taraf gıyap kararı tebliğ edilmiyeceğini âmir bulunmaktadır. Kendisine gıyap kararı tebliğ edilmiyen taraf ise istediği celseye gelir ve duruşmaya kabul olunur.

Şu izahattan anlaşıldığı gibi tetkik merciine davete rağmen gelmiyen tarafa gıyap kararı tebliğ edilmiyeceğine ve müteakip celselere geldiği takdirde kabul olunabileceğine göre muhakemeye kabul olunmayan tarafın hasmın dermeyan eylediği vakıaları ikrar eylemiş ad olunabileceğine dair olan usulün mezkûr 408. maddesini hâdisede tatbik kabiliyeti olmadığı tebarüz eder. Buna mukabil davet olunduğu halde berayi istiktap gelmeyen taraf hakkında Usulen 234. maddesi tamamiyle kabili tatbikdir. 68. madde metninde ayrıca tasrih edilmemiş olması; işbu 234. madde hükmünün tatbikına mani teşkil etmez.

Bu mülahazalara binaen Temyiz İcra ve iflas dairesinis yukadıda iyzah ve tahlil olnuan kararının takip hukuku bakımından isabetine kani değiliz.

Binaesaleyh medarı tatbik imzası bulumayan beberayi iktiktap davet olunduğu halde duruşmaya gelmiyen tarafın usulün mezkûr 234. maddesi

5 8

mucibince takip mensedi senet veya borçlu tarafından ibraz olunan makbuz veya ibbarname zirindeki imzayı ikrar etmiş sayılmasına karar verilmesi ve Temyiz İcra ve İflâs Dairesinin de iştihadını bu yolda tadil eylemesi yerinde olur kanaatindeyiz.

VIII — **Medarı tatbik imza :**

İcra ve İflâs Kanununun 68. maddesinin bundan evvelki bahislerde izah olunan 4. fıkrasiyle 5. fıkrasında yazılı tatbikat ameliyesi için inkâr olunan senet veya makbuz zirindeki imzanın münkire aidiyeti sabit bulunan bir imza ile bu işden anlayan kimseler marifetiyle karşılaşdırılması lâzımdır. İşte münker imza ile karşılaştırılacak ve münkire aidiyeti bizzat münkir tarafından dahi inkâr edilemiyecek olan imzaya medarı tatbik imza denir.

Hükümlerini incelediğimiz mezkûr 68. maddenin son fıkrası imza tatbikatında H. M. U. K. nun 309 maddesi 2, 3, 4. fıkraları ve 310, 311 312. maddeleri hükümlelinin tatbik olunlcağını bildirmekdedir. Bundan evvel de bilmünasebe arzolunduğu gibi 68. maddenin 4. fıkrasında münker imza nın, alacaklının medarı tatbik olarak ibraz edeceği imza ile tatbik olunacağı yazılıdır. Usulün 309. maddesinin 2. fıkrasında ise: Ehlihre vasıtasiyle tahkikata karar verildiği takdirde medarı tatbik olacak yazı ve ehlihibrenin tahkikat icra edeceği gün, Hâkim tarafından tâyin olunur» denilmekedir.

İ. İ. K. nun 68. maddesinin 4. fıkrası ise münker imzanın alacaklının medarı tatbik olarak ibraz edeceği imza ile tatbik olunacağı hükmünü vaz'etmekle bu külfeti alacaklıya tahmil etmiş bulunmakdadır.

Diğer taraftan ayni maddenin 5. fıkrasında : «Borçunun gösterdiği vesika altındaki imza alacaklı talafdndan inkâr eilirse Hâkimin 4. fıkrda yazılı üsule tevfikn tatbikat yapacağı» yazılı olmakla beraber burada münkir alacaklı olmasına göre medarı tatbik imzanın yine alacaklı tarafından ibraz olunmas. istenmiyeceğinden bunun borçlu tarafından irae veya 68. maddenin matuf olan H. M. U. K. nun 309. maddesinin 2. fıkrası uyarınca hâkim tarafından tahkik ve tâyin oluması icabeder.

Gerek alacaklı tarafından ibraz, gerek hâkim tarafından tâyin edilecek olan münkire ait medarı tatbik imza, Usulün 309. maddenin 3. fıkrası mucibince her iki tarafın ittifak ettikleri hernevi evrak ile senedatı resmiyeden olan ve bir kimse tarafından hasbelmemuriye veya mahkeme huzurunda tahrir olunan evrakdaki imzalardan biri olmalıdır. Şimdi 309. maddenin bu hükmüne göre medarı tatbik olarak kabul edilen bu evrak üzerinde birer bir-

501

er duralım ve tatbikatda ne şekilde hareket edilmekde olduğunu gözden geçirelim :

1) Duruşmada alacaklı tarafından borçluya aidiyetinden bahis ibraz veya irae olunan medarı tatbik imzayı borçlua da kabul ettiği veya medarı tatbik olarak hâkim tarafından tavin olunan bir imza taraflarca kabul edildiği takdirde böyle bir imza kanunun medarı tatbik olarak kabul ettği imzalar dandırı

Bu imza ister resmi ister alelade bir varakada olsun taraflarca kabul edilıikden sonra artık kanunen muteber ve tatbika da medar bir evrak vasfını haiz sayılır.

— — —

Medarı tatbik olarak ibraz veya tayin olunan evrak, taraflarca kabul olunmadığı takdirdedir ki, medarı tatbik imzanın behemehal Usulün 309. maddesinin 3. fıkrasında yazılı vesikalardan biri olması lâzımdır.

Şimdi taraflarca kabulü mecburî olan bu vesikalardan bahsedtceğiz;

2) Senedatı resmiyeden olan ve bir kimse tarafından tahrir olunan evrak zirindeki imzalar.

Bu gibi vesikalar memuru mahsusu tarafından resmî senet olarak tanzim edilen evraktır. Bu evrakın sadece bir kimse tarafından rasbelmemuriye tanzim edilmesi kâfi olmayıp aynı zamanda senedatı resmiyeden olarak tahrir edilmiş olması da lâzımdır. İşte bu suretle tanzim edilmiş olan bir evrakı, taraflar kabul etmemiş olsalar dahi, medarı tatbik olarak kbbul tdilebiir. Yani bu gibi resmî senetler zirindeki imzaları münkir veya diğer taraf medarı tatbik olarak kabul edilmzse bile Hâkim, bu evrak zirindeki imzayı medarı tatbik imza ilarak babul ve tatbikat yapmak üzere ehlibreye tevdi edebilirı

Burada resmî senetler üzerinde durmak istiyoruz :

Senedatı resmiye tâbiri ile Kanunlarda yazılı ve tanzim şekli gösterilmiş olan senetler mi kastedilmiştir? Yoksa azçok resmiyet izafesi mümkün olan her çeşit mukavele, ve muamele zirindeki imzalar da medarı tatbik ittihaz olunabilir mi ?

Bu sualin cevabını vermeden evvel kanunlarımıza göre, resmî senetlerin ntlerden ibaret olduklarını araştıralımı

Garmenkule mütedair aynî hakların tescili için yapılacak akitlerin resmî şekilde yapılmadıkça muteber olamıyacağı M. Kanununu 634. 704-771.maddelerinde yazılı olduğu gibi 2644 sayılı Tapu Kanununun 6217

582

sayılı Kanunla değiştirilen 26. maddesinde de, aynî haklara dair resmî senetlerden bahsedilmektedir (1).

Bu hükümlere muvazi olarak Tapu Sicil Nizamnamesinde deresmî senetlerin ne suretle tanzim ve bunlara ne gibi evranı müsbitelerin raptedileceği gösterilmiştir. Meselâ;

Bu nizamnamenin 19. maddesinde, tescile esas olan mülkiyet akdinni natık resmî senedin tapu memuru tarafından tanzim olunacağı yazılıdır.

Bundan başka Noter Kanununun, Noterlerin yapacakları işlere dair 44. maddesinin (A) bendinde hakikî veya hükmi şahısların resmiyet vermek istedikleri her nevi akitlerin resen tanzim edecekleri (D) bendinde de bu kanun ve nizamnamesine uygun olarak dışarıda yazılıp getirilen imzalarının veya mühür ve işaretlerinin yahut yalnız tarihlerinin tasdiki veya şekil ve halini tesbit ile ikinci bir örneğini saklayacakları yazılıdır.

48. maddesinde de Noterler tarafından bu Kanunda yazılı şartlar içinde resen yapılmış olan kâğıt fukavele ve senetlerin sahteliği sabit oluncaya kadar katî delil teşkil edeceği, mütaakıp 49. madesinde de dışarıda yazılıp Noterlikce tasdik edilen kâğıların gerçeklik ve itibarı yalnız tarih ve imzaya munhasır olup tanzim olunan kâğıtların mündereratına şâmil olmıyacağı yazılı bulunmaktadır.

Görülüyorki hangi muamelelerin resmî senetle yapılacağı ve hangi kâğıtların sahteliği sabit oluncaya kadar muteber sayıldığı kanunlarda tâyin olunmuştur. Bilhassa Noter Kanunu, resmî senedi sadece Noterler tarafından resen tanzim olunan akitlere hasretmiş ve dışarıda hazırlanarak sadece imza veya mührü Noterlikçe tasdik edilmiş olan senetlere resmî mahiyet izafe etmemiştir.

---

(1) Tapu Kanununun 26. maddesi :

Mülkiyete, mülkiyetin gayri ayni haklara ve müşterek bir arzın hissedarları veya birbirine muttasıl g. menkullerik sahipleri arasında bunlardan birinin ve birkaçının o G. mnkul üzerinde mevcut veya inşa edilecek binanın muayyen bir katından veya dairesinden yahut müstakillen istimale elverişli bir bölümünden münhasıran istifadesini temin gayesile medenî K. nun 753. maddesi hükümlerine göre irtifak hakkı tesis veya tesis vadine mütedair resmî senetler tapu sicil muhafızları veya memurları tarafından tanzim edilir.

Alâkalıların isteği halinde resmî senet tanzimi için memur ikametgâha gider. Bu sırada gelecek haciz ve tahdit kararları resmî senedi yapmak için ikametgâha gitmiş olan memura tebliğ olunur.

Resmî senedi taraflarla iki şahit imzalar. Şahitlerin şehadet ve tariflerinde şüpheli bir hal görüldüğü takdirde senedi yapan memur başka şahit isteyeceği gibi fotoğrafilerini de arayabilir. 711 sayılı kanun mucibince yapılacak akitlerde de böyledir . . . . ilâh.»

503

Resmî senetler rakkındaki bu açıklamadan sonra dışarıda yazılıp imzası Noter tarafından tasdik ilunan senetler zirindeki imzaların medarı tatbik olamıyacağı neticesine varmış oluruz. Zira bu gibi senetler resm- senetlerden madut değildir. Böyle olunca İcra ve İflâs Kanununun 68. maddesinin mâtufunaleyhi olan Usulün 309. maddesinde yazılı medarı tatbik imzalardan olmamak lâzımgelir.

Tatbikatta Noterlikçe tasdikli âdi senetler zirindeki imzalar, tatbika medar ittihaz olunmakta ve bu muameler, Temyiz İcra ve İflâs Dairesince de tasvip edilmektedir.

Bu yolda teessüs eden içtihadın Usulün 309. maddesinin medarı tatbik evrak hakkında vaz'eylediği hükümlere uymadığı aşikârdır. Gerçi, Noterlikçe tasdikli imzalar, mümzisi tarafından inkâr olunamaz. Fakat kanun koyucusu bu kadarını kâfi görmemiş medarı tatbik imzanın senedatı resmiyeden olan ve bir kimse tarafından hasbelmemuriye tahrir olunan bir senet zirindeki imzayı ancak, medarı tatbik olarak kabul etmiştir.

Taabikatta kolaylığı sağlasa bile kanunun sarih hükmüne aykırı olarak Noterden tasdikli senetler zirindeki imzanın medarı tatbik olarak kabulü yolunda teessüs eden bu içtihadın kanun hükümlerine uygun şekilde tashih olunması temenniye şayandır. Aksi takdirde kanunun sarih bir hükmünün zedelenmiş olacağı kanatındayız.

3) Kancnun medarı tatbik olarak kabul ettiği imzalardan üçüncüsü de mahkeme huzurunda atılan imzalardır.

Tatbikatta bu hüküm de tevsi olunarak icra zaptı üzerndeki imzalarla borçlunun itirazını havi dilekçe zirindeki imzanın ve borçlunun ibraz ettiği makbuz vea ibranamenin alacaklı tarafından inkârı halinde de alâtarikilkiyas ref'i itiraz talebini havi alacaklının dilekçesi zirindeki imzanın medarı tatbik imza olarak kabul edilmekte oldcğu g.rülmektedir (1).

---

(1) Tatbika medar imza bulunmadığı suretde yazdırılacak yazı ile tatbik ve tetkiki caiz ve alacaklının icra zaptındaki Ömer imzaları tatbika medar olduğuna göre borçlunun ibraz ettiği ibbarnamedeki imzanın bu imzalarla tatbiki suretiyle adı geçen kanunun 68ı maddesi hükümleri dairesinde karar verilmesi gerekli iken bu cihet gözönünde tutulmayarak alacaklıya yazdırılan yazılarla ibbarnamedeki imzanın yekdiğerini tutmadığından bahisle yazılı olduğu üzere karar verilmesi yolsuzdur. İ. İ. D. 21.12.946 günlü kararı. Bu içtihat devam etmektedir. Meselâ 5.2.953 gün 588/809 sayılı karar da bu merkezdedir.

Adî senede istinat eden takibe karşı itiraz eden borçlunun itirazı havi olan dilekşesi altındaki imzanın kendisine ait olması icabettiğin ve kabul edilmesi halinde itiraz etmemiş sayılacağından tatbika medar olarak kabulü lâzımgeldiği ve yapılan tatbikat ne-

564

İcra ve İflâs Kanununun 68. maddesinin mâtufu olan Usulün 309. maddesi mahkeme huzurunda imza edilen evrakı tatbika medar kabul etmiş tir. İcra zabıtnamesindeki imzalar mahkeme huzurunda otılmış imzalardan değildir. Bonun gibi borçlunun itirazını veya alacaklının ref'i itiraz talebini havi dilekçeler zirindeki imzalar da mahkeme huzurunda atılmış imzalardan olmadığı için biri veya diğeri aleyhine medarıtatbik imza olarak kabul olunamaz. İcra ve İflâs Dairesinin aşağıya derç ettiğimiz 20.1.953 tarihli kararının tetkikinden anlaşılacağı üzere müşarünileyh daire, bu husustaki mucip sebeplerinde : İtiraz dilekçesindeki imzayı borçlu kabul etmediği takdirde takibe itiraz etmemiş sayılacağı, bu ise takibin kesinleşmesini intaç edeceği cihetle itiraz dilekçesindeki imzanın tatbika medar alacaklı tarafından irae olunmasına borçlunun itiraz etmemesini gerektireceği faraziyesine dayanmaktadır. Kanaatimizce bu görüş hatalıdır. Bir kere 68. maddenin mâtufunaleyhi olan Usulün 309. maddesinde yazılı ve yukarıda üç numara altında tetkik ettiğimiz imza katagirilerinden hiçbirisinde böyle bir imzanın tatbika medar olabileceğine dair bir kayıt ve işaret mevcut değildir.

Usulün 309. maddesinin tetkik mevzuumuzu teşkil eden medarı tatbik imzalara dair olan sondan bir evvelki fıkrasının başında : «Mahkeme bu bapta anuak iki tarafın ittifak ettikleri her nevi evrak ile..» diye yazılı olan hükmünden borçlunun itirazını havi dilekçesi de anlaşılabilir mi ?

Borçlunun itiraz dilekcesini vermek alcaklının da bu itiraz dilekcesine karşı ref'i itiraz talebinde bulunmakla itiraz dilekcesi zirindeki imzanın borçluya aidiyyetinde ititfak etmiş sayılabilirlermi?

ç Biz bu sorulara müsbet cevap veremiyoruz. İcra iflas dairesi 20.1.953 tarihli kararında borçlunun itirazını havi dilekcesindeki imzanın mutlaka borçluya ait olduğu faraziyesine dayanarak bu neticeye varmakdadır.

Şimdi süalimizi şu suretle tekrar sorabiliriz:

Aceba borçlunun itirazlarını havi dilekcesindeki imzanın mutlaka borçluya ait olması şartmıdır?

Borçlu ödeme emrini aldıkdan sonra herhangi bir mazereti sebebiyle takibe karşı bizzat bir dilekçe hazırlayıp göndermiyecek halde bulunduğundan bilfarz oğluna kendi dilinden bir itiraz dilekçesi yazıp ve yerine imzasını da atıp icra dairesine vermesini bildirse ve oğlu da bu yolda hareket etse takibe karşı bir itiraz edilmiş sayılmıyacakmıdır?

---

ticesinde sübut bulmaması halinde de İ. İ. K. nun 68. maddesinin mahsus fıkrası hükmünce istiktap yapılmak suretiyle varılacak neticeye göre işin karara bağlanması iktiza ettiği halde yazılı olduğu üzere karar verilmesi yolsuzdur. İ. İ. D. 20.1.1953 gün ve 256/4351

505

Alacaklı nasılsa itiraz dilekçesinin borçlunun oğlu tarafından yazılıp verlidiğini .ğrenerek itiraz dilekçesi altındaki imzanın borçluya ait olmadığını iddia etse borçlu ise itiraz dilekçesinin kendi emri ile verildiğini ve itirazlarının kendisine raci bulunduğunu ileri sürse bu takibe karşı itiraz edilmemişmi sayılacakdır?

Tatbikat ve istiktabın şümulüne dair olan yazımızın (V) Bölümünün 3 No. lu bendinin (c) kısmında borçlunun itirazlarını havi olarak verdiği dilekçe zirindeki imzanın borçluya ait olmadığı alacaklı tarafından ileri sürülmesi halinde borçlu itiraz dilekçesinin kendi emriyle verildiğini ve itirazlarının kendisine raci bulunduğunu kabul eylemek de ise artık itiraz dilekçesi altındaki imzanın borçluya ait olup olmadığının tahkikine lüzum bulunmadığını ve bu sebeple tatbikat ve istiktap yapılmasına da lüzum olmadığını tebarüz ettirmiştik. Burada o izahatımızı tekrar etmiyerek sadece borçlunun itirazlarını havi dilekçe zirindeki imzanın borçluya ait olmadığı alacaklı tarafından ileri sürülerek takibe karşı itiraz edilmemiş sayılması talep olunması üzerine merci hâkimliğince itiraz dilekçesi zirindeki imzanın bitatbik borçluya ait olmadığı tesbit olunarak takibe karşı itiraz edilmemiş sayılmasına dair verilen kararın Temyiz İcra ve İflâs Dairesince bozulmasına dair olan 9.6.1955 gün ve 3172/3353 sayılı kararın ehemmiyetine binaen aynen derç ve bu görüşün neticelerini tetkik ile iktifa edeceğiz.

İcra İflas Dairesinin bozma kararı aynen şöyledir: «Noterlikçe imzası tasdikli senede istinat eden takibe karşı itiraz havi olarak verilen dilekçe altındaki imzanın borçluya ait olmadığı ve bu sebeple takibin kesinleşmiş sayılması icab ettiği alacaklı tarafından ileri sürülmüş ise de dosya içinde müddetinde verilmiş bir itiraz istidasının mevcud bulunmasına ve mezkûr dilekçenin kendisine ait olduğunu borçlunun beyan ve kabul eylemiş olmasına göre hâdisede itiraz dilekçesi altındaki imzanın borçluya ait olup olmadığı hususunun tetkik ve imza tatbiki bahis mevzuu olamayacağı cihetle itirazın ref'i talebi üzerine İcra ve İflâs Kanununun 68. M. si uyarınca esas hakkında tetkikata girişilip itirazın ref'i lâzım gelip gelmiyeceği hakkında bir karar verilmesi iktiza ederken mercice yazılı olduğu üzere karar verilmesi (Mercice borçlunun itirazını havi olarak verilen dilekçe zirindeki imzanın bittatbik borçluya ait olmadığı anlaşıldığından takibe karşı müddetinde itiraz edilmemiş ve bu takbin kesinleşmiş olduğuna karar verilmiş) Kanuna aykırı ve borçlunun bozma dileği bu itibarla yerinde göründüğünden temyiz olunan kararın bu sebebten İca ve İflşs Kanununun 366 ve H. M. U. Kanununun 428. maddeleri gereğince bozulmasına ve aşağıda yazılı masrafın ilerde haksız çıkacak tarftan alınmasına 9/6/1955 tarihinde ittifakla karar verildi».

5 06

Görülüyorki İcra İflas Dairesi bu karaile borçlunun itirazını havi olan dilekçe zirindeki imzanın borçluya ait olmaldğı yolunda alacakı tarafından ileri sürülen itiraz üzerine her hangi bir tahkikat icrasına maral olmadığını bizim tatbikat ve istiktabın şumulü münasebetiyle ileri sürdüğümüz görüşe uygun bir şekilde tebarüz ettirmiş bulunmaktadır.

İcra İflas Dairesinin bu karaiyle ortaya atılan görüşün neticeleri şunlardır:

1) Borçlunun itirazlarını havi olarak müddeünde icra dairesinde verilmiş olan dilekçe zirindeki borçlu izmasının mutlaka borçlu tarafından atılmış olmasına Kanunen lüzum yoktur. Yeterki bu itiraz borçlunun emriyle yapılmış olsun.

2) İtiraz dilekçesi zirindeki imzanın mutlaka borçluya aidiyeti şarat olmayınca böyle bir imzanın İcra İflas Dairesinin yukarıda zikri geçen 20.1.953 tarihli kararı hilâfına takip müstenidi münker vesika zirindeki imzanın borçluya ait olup olmadığının tahkiki zımninda tatbika medar addedilmesine imkân yoktur.

Şu izahatımızla borçlunun itiraz dilekçesindeki imzanın medarı tatbik mizalardan olmadığını ve icra iflâs dairesinin bu yolda teessüs eden iştihadının biran evvel kanun hükümlerine uygun bir şekilde tadil edlimesi lüzumunu belirtmiş oluyoruz.

Bu bahse son vermeden evvel 68. maddenin son fıkrasının matuf bulunan ve imza tatbikatında hükmüne riayet edilmesi icap eden H. Usulünün 310, 311 ve 312. maddeleri hükümlerine de kısaca bir göz atalım:

Usulün 312 inci maddesine göre münazaalı senedin ziri ve senedin halini mübeyyin tanzim olunacak zabıt varakası iki taraf ve kâtib tarafından imza olunarak mahkeme kaleminde hıfzolunmak lâzımdır.

İleride ceza ve tazminat dâvalarına yol açacak olan münker senedin olduğu gibi muhafaza altına alınması lâzımdır.

Senet borçlu tarafından imza edilmemiş ise borçlunun imzası taklid edilerek sahte bir sened tanzim edilmiş demektir. Bu ise bir suç olduğu gibi sened kendisine izafe olunan şahsın maddi ve manevi zararını mucip bir hareket teşkil edebilir. Bunun gibi sened hakikaten borçlu tarafından imza edilmiş olduğu halde borçlu imzasını inkâr etmekte ise bu hareketiyle alacaklısını mutazarrır edebilir. Görülüyorki münker senet gerek alacaklı gerek borçlu aleyhine açılacak dâvaların sebep ve müstenidini teşkil edecektir. Bu itibarla senedin ziyaına meydan verilmemesi lâzımdır. İşte usulün 310. maddesi bu maksatla vazedilmiştir.

502

Binaenaleyh takip müstenidi olan adi senet borçlu tarafından veya borçlunus tediye defini tevsik için ibraz eylediği makbuz veya ibraname alacaklı tarafından inkâr olunduğu takdirde icra memurunun yapacağı muamele üsulün 310. maddesi gereğince münker vesika zirini iki tarafa imza ettirdikten sonra kendiside imza etmekle beraber senedin halini mübeyyin bir zabıt varakası tanzim ve yine taraflar ve kendisi imza ettikten sonra kasada muhafaza altına almaktan ibarettir.

Senedin halini mübeyyin zabıt varakasına; makina veya el ile veyahut kurşun, kopya kalemi veya mürekkeple yazıldığı, imzanın açıkta veya pul üzerinde bulunduğu hususlarının ve senedin dikkati çeken bütün hususiyetlerinin derç edilmesi lâzım gelir.

Bu muameleler İcra Dairesisde yapılmamış ise dosya mercie intikal ettiği zaman bu Kunanî lâzime derhal ikmal olunmalıdır. Aksi aakdirde senedin ziyanından mutazarrır olan kimselerin bu medde hükmüne riayet etmiyen vazifeliler aleyhine tazminat dâvası ikamesine yol açılmış olur.

Usulün 311. 310, maddeleri mucibince muhafaza altına alınan senet suretinin çıkarılarak dosyasına vaz olunacağını bildirmektedir. Bu maddelerin bilhassa icra takiplerinde önemi aşikârdır. Münker senet artık takip sona erinceye kadar kasada muhafaza edileceğinden dosyada takibin müstenidi olan vesikanın bir örneği bulunmak icabeder.

Bu maddenin diğer rükümleri ile mütakip 312. madde hükmü gayet açık bulunduğundan bunlar üzerine tevakkuf etmiyoruz.

IX— **Bilirkişi:**

Tetkik mevzuumuzu teşkil eden İcra ve İflas Kanununun 68. maddesinin son fıkrası imza tatbikatında H. M. U. K, nun ehlivukufa ait hükümlerinin tatbik olunacağını bildirmektedir.

Usulün ehlivukufa ait üçüncü kısmının en başında yer alan 375. mdadesi bir tarafdan hangi hallerde ehlivukufa muracaat edilmesi icabettiğini diğer tarafdan da ehilvukufun tarifini ihtiva eden hükümler koymuştur.

Bu madde: «Halli malumatı mahsusa ve fenniyeye tevakkuf eden hususlarda hâkim ehlivukufun rey ve mutalaalarını almaya karar verir.» Denilmekdedir. Bu maddeye nazaran; ehlivukuf, malumatı mahsusa vefenniye sahibi olan bir kimsedir. **Hâkim** de ancak **halli malumatı mahssusa** ve **fenni yeye tevakkuf eden işlerde ehlivukufa müracaat eder.**

Şimdi biran için yine bundan evvelki bölümde uzun uzadıya izah ve tahlil ettiğimiz tatbikat ve istiktap hükümlerine dönelim:

5 bo

Usulün 309. maddesine göre hâkim iki tarafı isticvap ve ledelhace senedi imza ettiği iddia olunan şahsı istiktap ettikden ve iki tarafın ita ettikleri izahattan sonra bir kanaata varamadığı takdirde ehlivukuf marifetiyle tatbkiat icrasına karar verir.

Madde tatbikat icrasını hâkime terk etmiyerek ehlivukuf marifetiyle yapılmasını emretmekle ehlivukufa dair usulün 275. maddesi hükmüne sadakat göstermiş ve tatbikat icrasını malûmatı mahsusa ve fenniyeye mütevakkıf bir ameliye olarak kabul etmiştir.

Halbuki İcra ve İflâs Kanununun 68. maddesinin 4. fıkrası hâkimin bizzat veya ehlivukuf marifetiyle tatbikat icra edebileceği dükmünü vaz'etmekle hâkimi de bu bapda ehlivukuf gibi malûmatı mahsusa ve fenniyeyi sahibi kabul etmiş demektir.

Ehlivukuf müessesesinin prensipleri ana usül kanunu olan H. M. U. Kanununda tesbit edilmiş ve bu cümleden olarak yukarıda zikrettiğimiz 275. maddesiyle ehlivukufu tarif etmiş ve hâkimin ne zaman ehlivukufa müracaat edeceği gösterimiştir.

İcra ve İflâs Kanununun 68. maddesinin son fıkrası imza tatbikatında bir tarafdan usulün ehlivukufa aia hükümleryile 309. maddesinin yukarıda tetkik ettiğimiz 2, 3 ve 4. fıkralarının tatbik edileceğini zikrederken diğer tarafdan bu hükümlere aykırı olarak merci hâkimine bizzat aaabikat yapmak yetkisini vermektedir.

Usulün imza tatbikatına ve ehlivukufa ait olan hükümlerine müetnazır olması lâzım gelen bu hükümlerin; icra işlerinin sür'atle intacı bakımından böyle bir hususiyet taşıması yerindedir. Bunu da İcra ve İflâs Kanununun ihtiva ettiği hususî usül hükümlerinden biri olarak kabul edebiliriz. Şimdi mevzuumuza dönelim:

1) Kimler bilirkişi seçilir?

Bilirkişinin yukarıda verdiğimiz tarifine göre yazılar üzerinde etraflı bilgi ve ihtisas sahibi olan tarafsız kimseler tatbikat icrasında bilirkişi olarak seçilebilirler. Fakat İcra ve İflâs Kanununun 68. maddesinin 4. fıkrası hâkime de tatbikat yapmka salâhiyetini vermiş olmsaına ve her hâkimin yazılar üzerinde geniş bilgi ve ihtisas sahibi bulunduğu kabul edilemiyeceğine göre H. M. U. K. nun vazeylediği prensiplerden İcra ve İflâs Kanununun ihtiva ettiği hususiyet itibariyle bir inhiraf yapılmıştır. Bu da İcra ve İflâs

Kanununun iltizam ettiği sür.at prensibinin neticesidir. Bununla beraber hâkim yazılar üzerinde hususî bir vukuf sahibi değil ise ehlivukufa müracaatını meneden bir hüküm mevcut olmadığından İcra ve İflâs Kanununun hâkime tanıdığı bu muhayyerlikden tatbikatda telâfisi imkânsız bir mahzur tevellüt etmez.

Hâkim tatbikatı bilirkişi vasıtasiyle yapacağı zaman bilirkişinin yazılar üzerinde hususî bir bilgi ve ihtisas sahibi olmasına dikkat etmelidir. Filhakika tatbikat icrasına müktedir bir bilirkişinin el yazılarının bünyesi ve karakterleri hakkında geniş bilgi sahibi olması lâzımdır.

Ordinaryüs Profesör İsmail Hakkı Baltacıoğlu'nun Adalet Dergisinin Haziran 1955 sayısında yayımlanan **(Adalet Hizmetinde Grafoloji)** adlı bir tetkik yazısında elyazılarının fiziği, anatomisi, fizyolojisi, psikolojisi ve hattâ sosyolojisi bulunduğunu açıklamaktadır. Bu da gösterir ki münker senet üzerinde tetkikat icra edecek olan bilirkişinin azçok grafoloji bilgisine sahip olması icabeder.

Yurdun adalet teşkilâtı bulunan en hücra köşelerinde de merci hâkimlerinin imza tatbikatına başvurmak zorunda kaldıkları nazara alınırsa Hukuk Usulünün bu husustaki hükümlerinin İcra ve İflâs Kanununda bu suretle gevşetilmiş olması tatbikat bakımından şüphesiz daha uygun olmuştur. Filhakika tatbikatta yalnız hücra kasabalardaki Adliye teşkilâtında değil belki en büyük merkezlerinde bile ekseriya mahkeme başkâtiplerinin tatbikat yapmak üzere bilirkişi seçildikleri görülmektedir. Diğer taraftan tatbikat sonunda münker imzanın borçluya aidiyetine karar verildiği takdirde borçlunun itirazı muvakkaten refedilir. Kendini haklı gören borçlu kanunî müddeti zarfında borçtan kurtulma dâvası açacağından esas mahkemesinde indelicap imza tatbikatı yaptırılacak veb u tatbikat İcra ve İflâs Kanununun kabul eyeldiği hususî ve istisnai usullere göre değil ana usül kanunu olan H. M. U. Kanununun 309. maddesinin emrettiği şekilde malûmatı mahsusa ve fenniyeye sahip mütehassıs bilirkişi tarafından yapılacaktır.

Bunun gibi borçlunun ibraz ettiği ödeme makbuzu veya ihbarname zirindeki imzayı alacaklı inkâr eder ve bittatbik münker imzanın alacaklıya aidiyeti sabit olursa bu takdirde ref'i itiraz talebi reddolunan alacaklının umumî hükümler dairesinde aid olduğu mahkemeye müracaatla hakkını isbaa etmek hususunda daha geniş imkânlara malik bulunduğu düşünülürse İcra ve İflâs Kanununun imza tatbikatında H. U. nun vazeylediği prensiplerden bu suretle inhiraf etmiş olması binnetice telâfisi imkânsız mahzurlar tevlid etmiş sayılmaz. Binaenaleyh merci hâkimlerince bizzat tatbikat yapılmadığı takdirde seçilecek bilirkişinin yazı işlerinden anlayan bir kimse

olması şayanı arzu olmakla beraber muhitte böyle bir kimse mevcut olmadığı ve taraflar tatbikatın mutlaka bir mütehassıs tarafından yapılmasında ısrar etmedikleri takdirde tarafların ittifakiyle veya resen bu işlerden az çok anlayan birisinin seçilmesinde takip hukuku bakımından bir mahzur yoktur.

Tarafalr mütehassız bir bilirkişi seçilmesinde israr ettikleri taktirde usulün 275. maddesinin tarifatı dairesinde tatbikat icrasına muktedir bilirkişi seçilmesi zaruridir.

Mahkemelerle tetkik mercilerinin tatbikat için Güzel Sanatlar Akademisi ve Polis Enstitüsü hocaları ve bazan da Adlî Tıp Meclisine müracat ettikleri görülmektedir. Güzel San'atlar Akademisi ve Polis Enstitüsü hocalarının tatbikat için ehlivukuf seçilmelerine bir şey denilmezse de bu iş için Adlî Tıp Meclisine müracaat edilmesi doğru değildir.

6119 Sayılı Adlî Tıp Kanununun 1. maddesine göre Adlî Tıp müessesesi mahkemelerle sorgu hâkim ve C. Müddeiumumilikleri tarafndan Adlî Tıp ile ilgili olarak tevdi edilecek mevzular üzerinde ilmî ve fennî mütalâaları nizamnamesinde gösterilecek müddetle içinde bildirmekle mükelleftir. Ancak aynı kanunun 10. maddesine göre Adlî Tıp Meclisi, bu kanunun şümulüne giren işlerde, bilirkişi tarafından verilir. Mazmunları itibariyle C. Müddeiumumilikleri ve kaza mercilerince kanaat verici mahiyette görülmeyen veya birbirine mübayin bulunan raporlar hakkında ilmî fenni mütalâasını bildirir.

Senetlerde sahtelik, yazırlada tahrit, yazıların mürekkebinde ve yazılış zamanlarında tehalüf gibi tıbbî kimyayı ilgilendiren hususlarda adlî tıp müessseesinin ilmî ve fennî mütalâalarına müracaat edilebilirse de vazifesi sadece imza tatbikatından ibaret olup senetlerde sahtelik vesaire gibi senedin metninde tetkikat ve tahkikat icrasını icabettiren ihtilâflara şâmil bulunmayan icra tetkik mercileri hâkimlerinin imza tatbikatı için doğrudan doğruya adlî tıp müessesesine müracaatları caiz değildir.

Muhtevaları itibariyle kanaat verici görülmeyen veya birbirine mübayin bulunan bilikişi raporları hakkında adlî tıp müessesesinin ilmî ve fennî mütalâasına başvurulabilir.

Adlî Tıp Meclisinin kadrosu Adlî Tıp Kanununun 8. maddesine göre reisin riyaseti altında olmak üzere iki adlî tıp mütehassısı ile birer (iç), (Kadın doğum), (Akıl - sinir) hasaalıkları ve (Cerrahî), (Patolojik anatomi), (Tıbbî kimya) veya (Kimya) müterassıslarından terekküp eder. Ayrıca adlî tıp mütehassısı yedek iki âzası bulunur. Görülüyor ki bu kadri dahilinde münker imza ile medarı tatbik imzayı, tatbik edecek bir mütehassıs mevcut değildir. Bu sebeple kaza mercilerinin yazılı belgeler üzerinde ancak tıbbî kimya ve kimyayı ilgilendiren hitilâflarda adlî tıp müessesesine müracaat

etmeleri bunun dışında adlî tıp müessesesinin ihtisası dışındaki işlerle meşgul edilmemesi lâzımdır.

Doğrudan doğruya adlî tıp müessesesine müracaat edilmesi lâzım gelen hususlara bir misal vermek üzere Temyiz İcra ve İflâs Dairesinin emsal teşkil eden bir kararını aşağıya aynen dercediyoruz (1).

Bu kararın tetkikinden anlaşılacağı üzere burada iş bir imza tatbikatı olmayıp tıbbî kimya bakımından fennî incelemelere ihtiyaç göstermektedir.

2) Bilirkişilerin adedi ve seçilmesi:

Daha ziyade usul hükümlerine taallûk eden bu mevzular üzerinde duruşumuzun sebebi, merci hâkimlerince eksriya bilirkişi tetkikatında usule aykırı muamele yapılmakta ve verilen kararların bu sebeple bozulmakta olmasıdır.

Bilirkişinin ne suretle seçileceği ve kaç kişiden ibaret ilacağı H. M. U. Kanununun 276. maddesinde açıkça gösterilmiştir. Buna nazaran bilirkişi iki taraf ittifak edemezlerse hâkim tarafından resen seçilir.

Yalnız bir kişi bilirkişi seçilebilir, üç kişiden fazla seçilemez.

Bilirkişi adedinin üçden fazla olmaması lüzumu ekseriyet elde edebilmek mülâhazasından ziyade bilirkişi adedi arttıkça ekseriyet temininin kolaylaşmasına mukabil bilirkişi tetkikatına arzilunan ihtilâflı mesele hakkında doğru ve kat'î bir netice alınması ihtimalinin azalacağı endişesinden ileri gitmiştir. Filhakika üç kişilik bilirkişi heyetinde iki kişinin ekseriyetî altı kişilik bilirkişi hey'etinde dört kişinin ekseriyetinden daha kvvetli ve kıymetlidir.

Taraflarda birinin gıyabında cereyan eden duruşmalarda bilirkişi hâkim tarafından resen seçilir.

Bazan taraflar hazır bulundukları halde kendilerine bilirkişi seçmeleri teklif edilmeden hâkim tarafından resen bilirkişi seçilmekte olduğu görülmektedir. Bu hal usulün sözü geçen 276. maddesi hükmüne aykırı olduğundan bu noktanın temyiz sebbei yapılması halinde bozmayı muciptir.

Bunun gibi birden fazla bilirkişilerden birinin veya ikisinin tarafların ittifakiyle diğerinin resen seçilmesi de doğru değildir. Bu hususlar müteaddit temyiz içtihatları ile takarrür etmiş olduğundan bu hataların tekrar edilmemesi lâzımdır.

---

(1) Borçlunun ödeme def'i zımnıda ibraz ettiği makbuz altındaki alacaklıya ait imzanın başka bir vesikadan nakledilip edilmediği hususunda adlî tıp müessesesine havale suretiyle tesbitinden sonra varılacak sonuca göre işin karara bağlanması iktiza ederken kat'i olmayan bilirkişi raporuna müsteniden yazılı olduğu üzere karar verilmesinde kanunî isabet yokturı İcra ve İflas Dairesi. 14.9.953 gün ve 3821/4105. No.

Bu noktaları belirten bazı Temyiz kararlarını aşağıya dercediyoruz (1).

3) İmza tatbikatında diğer usul hükümleri:

Âdi muhakeme usulüne tâbi dâvalarda Hukuk Usulünün 280. maddesine göre iki tarafın bilirkişi tetkikatında hazır bulunabilelekleri kabul edilmiş olduğundan imza tatbikatı yapılabileceği günden tarafların haberdar edilmesi icabettiği gibi Usulün 282. maddesine göre de ehlivukuf raporu mahkeme kalemine verilince başkâtip tarafından verildiği tarih rapora işaret edildikten sonra muhakemeden evvel suretleri iki tarafa tebliğ olunmak icabeder (2).

Basit muhakeme usulüne tâbi olan icra mürafaalarında ise imza tatbikatı için bilirkişilerin tetkikat ilra edeceği günden taraflar ayrıca haberdar edilmedikleri gibi biilrkişi raporları da taraflara tebliğ edilmemektedir.

Basit muhakeme usulünde duruşmaya gelmeyen tarafa gıyap kararı tebliğ edilemez. Buna mukabil duruşma gıyabında cereyan eden taraf dilediği celseye iştirak edebilir. Gerçi Hukuk Usulünun basit muhakeme usulüne dair olan 507 ilâ 511. maddelerinde ehlivukuf tetkikatının icra edileceği celseden aarafların haberdar edilmesini ve ehlivukuf raporunun taraflara tebliğ olunmasını meneden bir hüküm yoktur. Bilâkis 511. maddede «basit muhakeme usulüne tâbi olan hallerde bu kanunun mevadı sabıka ahkâmına muhalif olmayan alelâde usulü muhakeme kaideleri de tatbik olunur» denilmekte olduğuna göre Hukuk Usulünün âdi ve umumî usullerinden olan ve bilirkişi tetkikatından tarafların haberdar edilmesini ve bilirkişi raporunun taraflara tebliğini âmir olan 280 ve 282. maddeleri hükümlerinin basit muhakeme usulüne tâbi dâvalarda da tatbik olunalağı neticesine varılabilirse de icra mürafaaları basit usule tâbi olmakla beraber İcra ve İflâs Kanununda yazılı özel usul hükümlerine de tâbi tutulmuştur. Bu cümleden olarak İcra ve İflâs Kanununun 18. maddesinde tetkik merciine arzedilen

(1) Taraflardan birinin gıyabında ve diğer alâkadarların ittifakile ehlivukuf intihabı yolsuzdur. H. H. U. 7.11.1951 gün 275/1420

Taraflara bilirkişi seçmeleri teklif edilerek ittifak edemedikleri takdirde mahkemece resen seilçmesi gerekirken ittifak edip etmedikleri anlaşılmaksızın resen seçilmesi usule muhaliftir. 5. H. D. 7.12.953 gün ve 3528/5936

Bilirkişi intihabında tarafların ittifak edememeleri üzerine bilirkişilerin bir kısmının ittifakla bir kısmının da resen seçilmesi usulün 276. maddesine aykırıdır. 5. H. D. 24.12.953 gün 7788/6370.

(2) İmza tatbiki muamelesinin yapılacak günden tarafların haberdar edilmesi lâzımdır

Ehli vukuf raporu müddeialeyhe tebliğ edilmelidir. T. D. 20.11.949 gük ve167/2607ı

hususlarda basit usulü muhakeme tatbik olunacağı kaylolunduktan sonra 70. maddesinde de «tetkik mercii itirazın ref'i hakkındaki talep üzerine 18. madde. hükmüne tevfikan iki tarafı davet ve 5 gün içinde kararını verir» denilmektedir.

Basit murakeme usulüne tâbi dâvalarda kararın 5 gün içinde verileceğine dair bir hüküm mevcut olmadığı halde İcra ve İflâs Kanunu tetkik merciine intikal eden işlerde sür'at iltizam ettiğinden ehlivukuf tetkikatından tarafların haberdar edilmesi ve raporun taraflara tebliği gibi formaliteler bertaraf edilmiştir.

İmza tatbikatı için bilirkişinin seçilmesi şekline, adedne taallûk eden usulsüzlükler gerek merci nezdinde gerek Temyiz Mahkemesinde itiraz ve temyiz sebebi olarak ileri sürülmedikçe resen nazara alınamaz. Meselâ bilirkişi adedi üçten fazla olmamak lâzımpelirken dört veya beş kişi seçilmiş veya taraflar hazır oldukları halde bunlarlan söz birliği ile bilirkişi seçip seçemiyecekleri sorulmadan hâkim tarafından resen bilirkişi intihap edilmiş olması mercie veya temyize karşı itiraz veya temyiz sebebi olarak dermeyan edilmemiş ise resen nazara alınamaz. Buna mukabil bilirkişi raporunda ihtilâflı nokta hakkındaki mütalâalarda tenakuz, müphemiyet, haikkate ve maddî vâkıalara aykırı cihetler mevcut ise böyle bir rapora müsteniden hüküm tesis edilemiyeceğinden hâkim, bilirkişi raporundaki bu gibi noksanları tarafların talep ve itirazlariyle mukayyet olmaksızın resen nazara almak mecburiyetinledir. Nitekim H. Muhakemeleri Usulü Kanununun 283. maddesinde hâkimin, raporda müphem ve noksan gördüğü hususların itmam ve izahı için ehlivukufa yeni sualler tertip edebileceği, 284. maddesinde de, hakikatin tezahürü için lüzum görürse tahkikat hâkimi veya esas dâvayı rüyet edecek mahkeme evvelki veya yeniden intihap edeceği ehlivukuf vasıtasiyle tekrar tetkikat icra ettirebliir diye vaz-olunan hükümler bilirkişi raporlarının hükme esas olabilecek vuzuh, kat'iyyea ve hakikat ifade etmesi gayesini sağlamaya mâtuf bulunmaktadır.

En nihayet, ehlivukuf rey ve mütalâalarının hâkimi takyit etmiyeceğine dair olan Usulün 286. mdadesi, ehlivukuf raporunun ancak dediğimiz gibi vuzuh, kat'iyyet ve hakikat ifade etmesi şartiyle hükme medar olabileceği aksi halde hâkimin tahkikat ve duruşma safahatından elde ettiği neticelere ve vicdanî kanaate göre hüküm vererek ehlivukufun bu netice ve kanaatlere uymayan raporu ile amel etmiyeceği kaidesini vaz'etmiş bulunmaktadır.

İmza tatbikatı için bilirkişinin rey ve mütalâasına müracaat eden merci Hâkimlerinin de ehlivukufa dair usulün işbu umumî hüküm ve kaidelerini gözönünde bulundurmaları lâzımdır.

X — **İmza tatbikatının neticeleri:**

İmza tatbikatı sonunda münker imzanın borçluya veya alacaklıya aidiyetinin sübut bulmasına göre ayrı ayrı sonuçlar hâsıl olur.

1) Takip müstenidi senet zirindeki imzanın tatbikat sonunda borçluya ait olmadığı netciesine varılırsa alacaklının ref'i itiraz talebi reddolunur.

Bunun gibi borçlu tarafndan borcun kısemn veya tamamen ödendiğine dair ibraz olunan makbuz veya ibraname inkâr olunur ve bittatbik imzanın alcaaklıya ait olduğu sabit olursa alacaklının itirazın ref'i talebi kısmen veya tamamen reddolunur.

Bu suretle itirazın ref'i talebi kısmen veya tamamen reddolunan alacaklının umumî hükümler dairesinde ait olduğu mahkemeye müracaatla dâva açmak hakkı mahfuzdur. Zira itirazın ref'i talebi reddolunan alacaklının mahkemeye başvurmasını meneden bir hüküm mevcut değildir. İcra tetkik mercilerinden sâdır olan bir karar Temyizden ve tashihi karardan geçmek suretiyle kesinleşse bile muhkem bir kaziye teşkil etmez. Muhkem kaziye ancak mahkemelerden sadır olan ve taraflariyle dâva konuları aynı olan ihtilâflar için mevzuubahistir.

Takip hukukuna mütaallik olarak tetkik mercilerince mahdut delillere müsteniden verilen kararlarla mahkemelerce usul hükümleri dairesinde, iddia ve müdafaaların ispatı zımnında her türlü beyyineye müsteniden tesis olunan ve hukukî bir ihtilâfın nihaî şekilde hallüfaslına dair olan hükümler aynı mahiyette değildir.

Mahkemeler, kendilerine arzolunan dâvaları tetkik ve rüyetle hükme bağlarlar. Tetkik mercileri ise takip hukukuna mütedair olan ve aslı ya bir mahkeme ilâmına ve ilâm mahiyetindeki bir belgeye veyahut da bunlar dışındaki senetı mukavele gibi vesikalara dayanan icra takiplerine mütedair olan ihtilâfları hallederler.

İcra tetkik mercilerinden itiraz veya şikâyete mütaallik olarak sâdır olan kararlara rağmen aynı mevzular hakkında ilgili ait olduğu mahkemeye dâva açabilir.

2) Tatbikat sonunda münker senet zirindeki imzanın borçluya aidiyeti sabit olursa borçlunun itriazının muvakkaten ref'ine karar verilir. Borçlu kanunen muayyen olan müddet zarfında borçtan kurtulma dâvası açarsa takip bu dâva sonuna kadar durur.

İtirazın muvakkaten ref'inden mütevellit neticeleri yukarıda (VI) No. da incelemiştik. Burada tekrar etmiyeceğiz.

625

3) Borçlu tarafından ödeme def'ini tevsik için ibraz olunan vesika alacaklı tarafından kabul olunmaz ve yapılan tatbikat sonunda da münker vesika zirindeki imzanın aalcaklıya ait olmadığı neticesine varılırsa borçlunun itirazı ref'olunru.

Takip müstenidi vesika zirindeki imzanın tatbikat sonunda borçluya aidiyeti tahakkuk ettiği zaman borçlunun itirazının muvakkaten ref'ine karar verilerek ona muayyen müddet zarfında borçtan kurtulma dâvası açmak ve bu suretle takibi durdurmak imkânı verildiği halde borçlu tarafından ibraz olunan makbuz veya ibraname zirindeki imzanın alacaklıya ait olmadığı tatbikat sonunda anlaşılması üzerine borçlunun itirazının kat'î olarak ref'ine karar verilmesi birbirine benzeyen iki durum için ayrı ayrı hükümler vaz'eedilmiş olduğu zannını verebilirse de her iki durum arasında esaslı bir fark vardır.

Takip müstenidi vesikanın borçlu tarafından inkâr olnuması halinde takibin esas ve müsteniline, alacağın mevcudiyetine itiraz yöneltilmiş oluyor. Münker imzanın borçluya aidiyeti tatbikat ile sabit olsa da borçluya açık bir kapı bırakmak, hakkını daha geniş ispat vasıtalarina başvurmak imkânı olan mahkemede aramak fırsatı verilmesi uygun görülmüştür. Buna mukabil alaacğın mevcudiyetini ve takibin müstenidi olan vesikayı borçlu kabul ederek borcu kısmen veya tamamen ödediğine dair vesika ibraz ve alacaklının bunları inkâr etmesi üzerine yapılan aatbikat sonunda da mübrez vesika zirindeki imzanın alalaklıya ait olmadığının anlaşılması borçluyu birinciye nazaran daha zayıf bir durumda bırakmaktadır. Bu sebeple borçlunun kat'î olarak itirazının ref'i takip hukuukna daha uygun görülmüştür.

İtirazın kat'î olarak ref'inin neticelerini yukarıda (IV) No. da izah ettiğimiz için burada ayrıca tafsilât vermiyoruz.

696

İÇKİ DELİLİĞİ
VE
CÜRÜM

Yazan : **Prof. Dr. Behçet Tahsin KAMAY**

Alkollü içkilerle akut zehirlenmenin dört devresi vardır : Keyiflenme, sarhoş olma, sızma ve ölüm.

Keyiflenme : Mide yüzeyinde hoş bir sıcaklık ve iştihada fazlalık hisseder. Bu sıcaklık hissi, bütün bedene yayılır. Yüz kızarır, gözler parlar, hâtıra ve hafızada kuvvet ve celâdet başlar. Asosasyon süratlenir; ziyadeleşir, dikkat ser'i ve bu itibarla da biraz kaçıktır. Fakat keskinleşir. Şahısta bir konuşma kolaylığı fikirlerini birbirine lehimleme kabiliyeti başlar. Aynı zamanda teessürî, ahlâkî, kıymetler hariç değişiklikler gösterir; heyecanlar, hassasiyet ziyadeleşir. Adale faaliyeti ve harekî reaksiyonlar şiddetlenir. Sevinç ve keder, müsbet ve menfi kıymeter heyecanlar arasındaki sınır kaybolur. Şahıs birinden diğerine ve mütemadiyen ötekinden berikine atlar. İnsanın idaresini, vekârını, hayâ hissini tutan gemler çözülür, frenler gevşer. Yavaş yavaş utanma ve edep hissi kalmaz. Lâübalilik başlar. Gam ve kasavet silinir. Nefse itimat artar, göğüs pekleşir. En güç şeyler kolaylaşır.

İçkinin ikinci devresi sarhoş olmadır. Bu derece çakır keyiflilik başı dumanlılık, neş'e hali dediğimiz birinci hal yavaş yavaş ahengini, ritmini kaybeder. Kişi de fesahet, belagat, hitabet yerine intizamsızlık, rabıtsız bir dil isali başlar. Hayaller intizamını kaybeder. Karışık olur, hâtıranın parlaklığı söner. Hafıza zayıflamağa başlar. Afektivite sahasında derbederlik ve serseri bir nizamsızlık caridir. Şahsın küçük bir sebeple neş'enin en yüksek zirvesine nasıl geçiyorsa ufak bir vesile ile de tehevvürün müntehasına varır.

Neş'esi sırnaş.k, hiddeti bulaşık, sevgisi yılışık olur. Bu sıralarda dövüşcü kavgacı, atak, küstah ve egoist olur. Zehirin tesiri pons ile küçük; beyni kaplamağa başladığından şahısta konuşma güçlüğü başlar, dili dolaşır. Harfleri unutur, heceleri iyi çıkaramaz olur. El ve ayaklarının hareketleri de ataksiktir. Testinin boynuna sarılmak isterken masayı devirir. Bardağı almak isterken arkadaşının üstüne yıkılır. Ağzına sokacağını burnuna sokar. Şahısta yavaş yavaş aneztezi de başlar. Evvelce neş'e devri içinde ağız ve

burnunun keçelenmesiyle başlayan bu duygu bozukluğu nihayet tam anesteziye kadar gider. Düşer yaralanır. Kafası patlar, yanar fakat ıuymaz. Hattâ eski devirlerde acılı ameliyatı yapabilmek için, şahsı sarhoş ederlerdi.

Çöküntü devri olan bu devir ayni zafanda Adlî Tıp devridir. Çünkü alkol bu devirde kurbanını suçlara, cinayetlere hırsızlıklara sevkeder; kazalara sebep olur.

Bu devirde illizyonlar (hezeyanlar) başlar. Bu esnada artık irade ile psişik hayatı doldurma, diğer kıymet ve hâdiselerin bağıntısı azalmıştır. Şahıs yaptıklarını uzaktan uzağa müşahade etse bile bunların vukuuna engel olamaz veya güçlükle mâni olur. Bu safha ekseriya mide reaksiyonları da gösterir. Assimüle olmayan alkolün bir kısmını midesinin yardımı ile dışarı çıkarır. Nabız çok seri ve küçüktür. Gözbebeği genişlemiştir. Refleksler yoktur.

Üçüncü devir: Bu devir, şahın sızması ile neticelenir. Eğer alınan alkol çok fazla ise, sızma tam bir koma vaziyetindedir. 12-24-48 saat devam eder ve şahıs başağrısı, mide bulantısı, umumî kesiklik, bedbinlik, çalışmaya isteksizlik, takatsızlık ârazı ile uyanır. Şahısta kısmî veya tam bir amnezi (râtıra kaybı) vardır. Bu hâtıra kaybı bazen alkol içmeğe takaddüm eder. Kısa zaman içindeki vak'aları da unutturacak kadar geniş ve kalındır. Fakat bazen ınutkanlık kısmıdır ve şahıs hâtıralarının bir çoğunu kaybetse dahi bazı kısımlarını bulnanık bile olsa hatırlayabilir. Fakat bu hiçbir zaman alkollü eksitasyon ve çöküntü içinde iken yaptığı şeyin bu iki devre içinde yaptıklarına vakıftır. Fakat iradeyi adam sende diyerek bir yana atar veya irade azalmıştır. İçgüdü önünde sinmeyi tercih etmiştir. Şahıs içkiye devam ederse veya koma uzarsa vak'a ölümle nihayetlenir.

Alkol, cürüm ve kabahatların işlenmesinde başlı başına rol oynar. Bütün istatistikler suç işleme halleriyle sarhoşluk hali arasındaki sıkı münasebetleri ispat eder. Filhakika şahıslarda iyi geleneklere, ahlâka karşı işlenen suçların en çoğuna içkinin en ziyade içildiği merkezlerde rastlanmaktadır. Hemen her memlekette cürümler, alkollü içkilerin bol istihsal edildiği yıllarda artar ve az istihsal edildiği yıllarda da eksilir. Bir memlekette alkol istihlâkinin artması alkole dayanan kanunsuz hareketlerin paralel olarak yükselmesi ile beraber gider. Keza haftanın en çok içki içilen günlerinde (pazarları ve bayram günleri) yaralanma vak'aları daha çok olmaktadır. Tersine alkolün yasak edildiği veya az müsamaha gördüğü memleketlerde cürüm işleme göze çarpacak derecede azalmaktadır.

Kronik alkolizm (akut veya subakut delirium hali şiddetli empülsif hareketler) şeklinde beliren delilik halleriyle birlikte cürüm işlemeğe teşvik eden kuvvetli bir âmil olur. Binaenaleyh alkol, şahsı cinayete tahrik eden

6848

bir âmildir. O, adliyenin dosyalarını kabartır. Tam mânasiyle cemiyet düşmanı bir unsurdur. Suç ve cürüm nisbetindeki gerileme esas itibariyle alkolizmdeki gerilemeğe tâbidir.

Alkolün tesiri ile yapılan başlıca cürümler : **Katil, dövme, yara'ama, ırza tecavüz, ahlâka aykırı** fiiler, hakaret ve isyan hareketleri, yakıp yıkmağa, **şiddet kullanma** gibi hallerdir. **Rougus** de **Fursac**'la, **Coron**'a göre etilik menşeli şiddet hareketleri bu çeşitten bütün fiillerinin % 63 ünü, ayni menşeden seksüel cürümler % 56, mülkiyete karşı tecavüz hareketleri de bütün vak'aların % 30 unu teşkil eder.

T. C. K. nunun 571 maddesi, aleni ve açık surette bir rezalet çıkaracak şekildeki sarhoşluğu hişbir zaman mazeret olarak artık kabul etmemektedirler. Fransa'da cezanın tecili hakkındaki 26/Mart/1891 ve 28/Haziran/1904 tarihli Kanun açık, aşikâr bir sarhoşlukla kanuna muhalif hareket halinde kabili tatbik değildirler. Fransa Askerî Kanunu, sarhoşluğu şiddetlendirici sebep telâkki eder. Denizcilikte ise, vazife esnasında sarhoşluk; şiddetle cezalandırılır. Vücutta vukua gelen bir ârızanın sebebi sarhoşluk olduğu sabit olursa, kazaya uğrayan kimse **tazminat** ve **emekliliik hakkını kaybeder**. bazı yabancı devletler Kanunlarında alkol, cinayetin şiddetlendirici sebebi olarak sayılır ve iki ayrı cezanın tatbikine yol açar. **İsviçre'de** eğer cürüm **alkolizm ile ilgili ise, Hâkimin** hükümlüyü ayyaşlar için açılmış olan ıslahevlerine göndermeğe salâhiyeti vardır.

Sarhoşluk bazı hal ve şartlara göre ceza sorumluluğunun şiddetlendirici veya hafiflettirici faktörü olabilir. Meselâ, ihtiyatsızlık neticeleri meydana gelen suçlarla sarhoşluk cezayı iltizam eden bir tedbirsizlik teşki eder. Buna karşılık sanık durumunda olan şahıs bir cinayet mazur göstermek veya bir kazanın mesuliyetini üzerinden atmak için vak'anın kurbanı olan kimsenin sarhoşluğunu ileri sürer.

Sarhoşluk sinir veya ruh bozukluğu ile ilgili patolojik bir şekil gösterdiği zaman gerçekten **geçici bir delilik hali teşkileder ki**, bu da mesuliyetin azalmasına hattâ tamamiyle kalkınmasına yol açar.

(Fransa Ceza Kaununu madde 64). Türk Ceza Kanununda alkol deliliği **için ayrıca özel bir hüküm ve madde yoktur.** Ceza sorumluluğunu kaldıran veya hafifleten şuur halleri 46 ve 47 inci maddelerde mezkûrdur.

Alkol sadece adam öldürmenin değil, öldürme veya yaralama ile neticelenen trafik kazalarının, ansızın meydana gelen ölümlerin, az çok esrarlı intiharların da sebebi olabilir.

689

Bugün birçok otomobil kazalarının bunları sürenlerin sarhoşluğu yüzünden meydana geldiği bilinmektedir. (%20) veya çakırkeyf (Vak'aların % 60 ında).

İş kazalarında da, eğer işçinin sarhoş olduğu anlışılırsa hâdise mazur görülmeyecek bir kabahat telâkki olunur. Buna karşılık taktirhanelerde, şarap antrepolarında alkol buharları yüzünden meydana gelen krizlerde de keyfiyet kazaya uğrayanın lehine bir delil teşkil eder.

Tımarhanelerin ve akıl hastahanelerinin koğuşlarını dolduran delilerin çoğu içki yüzünden meydana gelmiş «içki delileri» dir. Alkoliklerin soyları son asırlarda birçok hekimler ve bilginler tarafından araştırılmış ve çoğunun (% 88) yakınlarında, analarında, babalarında akıl hastaliği veya delilik bulunmuştur. Hem ana hem baba alkolik olursa bu nisbetin daha da yüksekliği tesbit edilmiştir. Çeşit çeşit araştırıcıların köylüde, sehirlide yaptıkları araştırmalar her halde alkoliklerin % 45, % 88 kadar sarhoş ana babadan geldiğini göstermiştir.

Alkolizm yakından tetkik edilirse delilikle arasında sıkı birçok münasebetlerin olduğu görülür. Bazı otörler alkolikleri: Deli, aklen malûl diye tevsif etmektedir. **Stoiker** tedavi ettiği 90 alkoliğin 34 ü sar'alı 27 si psikoz manyak—depresiv, ve 14 ü er bunama 4 ü isterik, 5 i sair akıl hastalığı yalnız 6 sının deli olmadığını görmüştür. Hattâ bu 6 kişiden 2 sinin de tam deli denilmese de paranoyak bir manzarada olduğunu söylüyor.

Helling adında bir müellifin tımarhane hastaları üzerindeki tetkiklerinde mevcut alkoliklerin ancak dörtte birinde akıl hastalığı bulabilmiştir. O halde alkolizmada haricî muhite tesir eden faktörlerle, doğumdan evvel ve sonra müessir olan hâdiseler bahis mevzuudur. Bu ara vremi,frengi'yi sair bulaşcı hastalıklarıda unutmamak lâzımdır. Veremlinin, Frengilinin ve kuvvetlice bir intan geçirmiş bir ana ve babanın dünyaya getirdiği çocuğun beyin ve vücudunda öyle bozukluklar yapabilir ki bu yüzden hasta alkole meyleder alkolik olur.

İçkiden husule gelen deliliklerin şekillri de pek çoktur. Bu delilik çeşitlerine ve bunların ârızalarını bir iki makelenin dar çerçvesi içine kısaca bile olsa sığdırabilmek imkânı yoktur. Biz, bunların adlarına kısaca kaydederek bir özet çıkarmaya çalışacağız. Bunlar:

1 — İçki sar.ası. 2 — Titrek sayıklama. 3 — Hallosinoza. 4 — Korsakof hastalığı. 5 — Kıskançlık deliliği 6— içki bunklığıdır.

1 — **«Alkol sar'ası»** : denildiği zaman alkolikte ayni zamanda tesadüf edilen sar'a hali hatıra gelmemelidir. Bir adam hem alkolik hem de sar'alı olabilir. İki psikoz ayni zamanda ayni adamda bulunabilir. Burada içki sar'ası sırf alkol yüzündendir. Meselâ irsen yüklü bir adamda bazen daha ilk içki suistimalinde sar'a nöbeti görülür. Çok defa uzun bir tiryakilik devresinden sonra sar'a ârızaları baş gösterir. Bunlar gayet ağır hakikî sar'a nöbetinin bütün âmazını gösterirler. Yalnız alkol sar'ası öteki sar'alar gibi sık olmuyor, nadirdir. Aynı zamanda içki sar'asında şahsiyet hakiki sar'a olduğu kadar değişmiyor. —

2 — Titrek sayıklama :

İçkinin bu çeşit deliliğinden pek eski tıp kitapları da bahsederler. Meselâ **Hippocrat'ın** kitaplarında sarhoşluktan ileri gelen bir çeşit delilik sayıklamalarından bahsedildiği gibi **Aristo, Siragüzalı Denys** de titrek sayıklama ârızalarından bahsetmiştir.

1813 de **Napoleon**'un hükümet sürdüğü sıralarda İngiltere'den Fransa'ya pek çok içki kaçakcılığı oluyordu. Sahil halkı türlü türlü içkilerle geceli gündüzlü sarhoştu. O havalide hekimlik eded **Sutton** adında bir zat bu sarhoşlarda titremeli bir çeşit humma görüyor ve bunları tedavi için afyon kullanıyormuş. Kan alınca bu hastaların ağırlaştığını da müşahede ve tesbit etmiştir. İlk defa bu hastalara (delirium tremens) **alkol deliliği** adını koyan bu zattır.

Titrek sayıklama sırf içkidendir. İçkiyi birdenbire kesmek yahut kronik alkolizm esnasında içkiyi mutadından fazla kaçırmak delirium tremens'e sebep olduğu gibi esasen alkoliğe gelen birçok hastalıklar âdet kesimi bazı mevsimler, bilhassa fazla sıcak, titrek sayıklamanın başlangıcına sebep olabilir.

Delirium tremens olmak için fazla alkolik olmak kifayet etmez. Aynı zamanda uzun senelerdenberi alkol kullanmakta devam etmiş bulunmalıdır.

Titrek sayıklama olabilmek içki nekadar içmek icabettiğini kestiremeyiz. Bu şahsın tahammülüne bağlıdır. Ekseriya rakı içenlerde olur. Şarap ve bira içenlerde nadirdir. Alkolizm erkeklerde kadınlardan çok olduğu için delirium tremens erkeklerde çok, kadınlarda daha az görülür.

Titrek sayıklama: hasta muhitini tanımaz. Kendini başka bir yerde sanır. Halbuki şahsa ait bilgisi çok defa doğru kalır Harici reaksiyonlara hassasiyeti hemen aynidir. Lâkin güç anlar, bilhassa illüzyonların tesiri ile yanlış anlar. Şahısta göze ait illüzyon ve hallüsinasyonlar pek karekteristiktir.

İplik ve ekmek kırıntılarını böcek ve kurt sanır, yatağında, elbisesinde bir takım bölekler, yılanlar görür, iki yılanın yenlerinden, paçalarından girdiğini sanır. Kuyruklarından çekip çıkarmak ister, Vücudu olmayan şeyler görür. Meselâ rahmetli Mazhar hocanın bir hastası gece yarısından sonra saat birde daima bir kara kedinin kapıya aralık edip içeri girdiğini görüyormuş, Hasta kedinin parlak gözlerine bakmamak için bir gece yana dönünce kedi omuzuna fırlar, hemen süpürgeyi alır omuzuna vurur kedi dayak yermi oradan da hastanın ağzına giriverir. Hasta var kuvvetiyle kedinin kuyruğunu tutar ve olanca kudretiyle çeker, kopuk kuyruk elinde kalır.

Odada yılanlar, ayılar gördüğünü sanır, yılanı ayağı ile ezmeğe kalkar. Titrek sayıklama esnasında yangın, harp meydanında mitralyöylerle ateşe hazır askerler, tifüsten, koleradan, veremden ölmüş yüzlerce cesetler görür

Temas hallisinasyonları da vardır. Hasta çıplak olduğu halde cebine bir şey sokmağa veya çıkarmağa çalışır. Hayali bir pantolon veya pijamayı ayağına geçirmeğe çalışanlar da görülür. Bu sırada ses işittiğini kendilerinin çağırılmakta olduklarıni da sanirlar.

Titrek sayıklama nöbeti esnasnda öldürmeye gelen bıçaklı adamlar çoktur. Bir hasta kaptan kendisini teskereye koyarak halk arasında teşhir ettiklerini ve Beyoğlu apartmanları pencerelerinden ahalinin tenasül aletini çıkararak üzerine işedikerini iddia etmiştir.

Titrek sayıklamada hastaların yüzü solar. şişkin ve terlidir. Hummalı hastaya benzerler. Halbuki ateşleri artmamıştır. Eğer ateş artmışsa hastanın hali ağır ve vahim demektir.

Bu deliliklerin mühimlerinden biri hallüsinoza veya Vernine Hallüsinozası denilen bir tiptir. Buna sarhoşların Hallüsinozası da denir. Sarhoşlarda bu delilik çeşidi titrek sayıklamadan daha seyrek olarak görülür.

Schreder adındaki bir otör sosyal mevkii yüksek, binaenaleyh aydın kimselerde Hallüsinozanın daha fazla olduğunu söylemektedir.

Lekandof gibi müellifler ise daha ziyade işin içine kıskançlık da karıştığı taktirde içki deliliğinin görüleceğini kabul ederler.

Bu gibi hastaların çoğunun sessiz, sedasız, korkak karekterli, kimseye itimat ve emniyet olmayan adamlar olduğu görülür. Delilik, başlangıcında büyük bir korku ile başlar, hasta sinirlenir, sıkılır. Lâkin niçin sinirlendiğini, sıkıldığını bilmez. Yalnız çok tehlikeli bir hâl olacakmış gibi korkar, böyle bir hissin varlığından bahsederler. Yatak içinde rahat edemezler, sağa sola döner dururlar, baş ağrıları, iştihasızlık, mide bozukluğu eksik de-

ğildir. Yavaş yavaş kulaklarında bir takım sesler belirir: İlk önce ayak sesi, korna sesi, ondan sonra: «Falancaya küfür etsene.. Sen korkaksın, rezilsin, namussuzsun!...» gibi hitaplar başlar. Kimi radyoda söylenen sözler ve şarkılarla kendisi ile alay edildiğini iddiaya kalkar. Nihayet sesler ırza tecavüz edeceklerinden bahis ile tehdide başlarlar.

Bazan hastalık hiç habersiz ve âni surette başlar, meselâ bir gazete yazarı matbaada oturup yazı yazarken caddeden bir cenaze alayının Arapça dualar okuyarak geçtiğini işitir; sokağa fırlar, polise cenaze alayını sorar, cevap alamayınca evine koşar, anasının veya karısının sağ olduğunu gözü ile görür; bunun bir hayal olduğunu anlar ve deli oluyorum diye bir akıl doktoruna başvurur.

Çok defa işittiği sesler tanıdıklarına aittir. Sesler net, berrak ve temiz işitilir. Başlngaıçta korku da çoktur. Bu yüzden hastalar kendilerine veya başkalarına zarar verecek reaksiyonlar gösterirler.

Korsakof: içki ile kronik zehirlenmenin en ağır tablolardan biri Korsakof sendromu denilen delilik halidir. Bu hastalık uzun yıllar rakı içerek zehirlenenlerde görülür. Bu hastalığa kadınlarda daha sık rastlanır. İçkinin uzun müddet kulanılması, yanısıra başlamakta olan âdet kesilişinin ve yaş dönümünün tesiri olsa gerektir. Hastaların çok defa şuurları açıktır. Âdeta tabiî gibi görünüller. Güzel düşünürler, lâkin hemen daima zaman ve mekâna ait oryantasyon kusuru gösterirler. Çok yüksek bir dikkat kusuru çok defa hafıza harabeyeti de olur. Şahıs bir dakika evvel yaptığını unutur. Bulunduğu yeri fark etmez. Bazan ne yüz, ne isim hâfızalarında kalır. Yavaş yavaş hastada bütün hâtıralar silinir. Dikkatin zaafı, hâfıza boşluklarını hasta sık sık uydurmalarla örter. Bu uydurmaları hasata çok hiddetlendiği zaman yapar, lâkin bazan kendiliğinden de olur. Fantastik hezeyanlarını da masal arasına yuvalar.

Korsakof'un ilerlemiş şekillerinde dikkat, tesbit ve muhakeme kuvvetleri ağır tarzda zedelenir.

İçki deliliğinin kıskançlık şekli:

İçki içenler çok kıskanç olurlar. Bu kıskançlık iyice etüd edilmeye değer. İlk önceleri sarhoşlukta görülen kıskançlığı, alkolizm ilerledikçe görülen kıskançlıktan ayırmalıdır. Bazı alkolikler kıskanç olmak şöyle dursun, bu hisleri büsbütün körleşir. İçki kullanan bir adamın tabiî halinde bir değişiklik olur. Az çok evinde kabalaşır, karısı bu hali çekemiyerek ayrılmaya kalkar. Bunu pek tabiî olarak sarhoş, bir şüphe ve kıskançlıkla karşılar. Bizim

bahsetmek istediğimiz bu şekil sarhoş kıskançlığı değildir. Yine bir alkolik, içki masası başında yanındaki kadına bir başkasının bakışından veya kadının diğer masalardaki bir erkeğin yüzüne göz kaydırışından pirelenir, huylanır ve suç mahiyetinde reaksiyonlar gösterir. Bir kısım alkolikler de şehvet azlığından, karısını memnun edemediğinden endişe ederek kıskançlıklar gösterir. Bu çeşit kıskançlıklar, alkoliklerin normal sayılan taharruşiyetinden ileri gelen kıskançlıklardır. Marazî ve Patolojik kıskançlık başkadır.

İçki deliliği kıskançlığının en mühim karakteri: Kıskançlığa sebep ve vesile olan şüpheli isnatların pek mantıksız esasa dayanmasıdır. Meselâ hasta karısından şüphelenmeye başlar. Bu şüphe durup dururken hiç bir sebepsiz gelir; suçsuz kadının kendisine ihanet ettiğine emindir. Âdeta bir dedektif gibi karısının hareketlerini takip eder. Parmak izleri arar. Bazı eşya üzerine koyar. Yatakta bir leke görse meni lekesi diye şüphelenir. Karısının meydana makas veye bıçak bırakışını kendisine hakaret ve intihara teşebbüs diye telâkki eder. Geceleri gördüğü rüyalara fena mânalar verir ve kıskançlığı artar. Abdeste giden karısının bir aşk randevusuna koştuğunu sanarak takibe kalkar. Bazan abdestten gelir gelmez bacakları arasına elini koyarak kadıncağızın temizlenmesini, yapılmış seksüel bir birleşmenin eseri diye iddia eder. Bu kıskançlık hayal hisleriyle de beraberdir. Hele bilhassa geceleri uykuya dalmadan evvel olan zamanda, yarı uyur, yarı uyanıkken gördüğü kıskançlık manzaraları hastayı büsbütün kudurtur. Gündüzleri karısının ve kızının biraz temiz kıyafetle sokağa çıkışları, alkolik için en kat'î hiyanet alâmetidir.

Şüphesiz bc kıskançlık deliliğini yalnız alkol doğurmaz. Çünkü bir çok içki müptelâları tersine vurdum duymazdırlar. Kıskançlık şöyle dursun, hattâ müsbet hiyanetlere göz yumarlar ve kolaylaştırmaya bile imkân hazırlarlar: O halde kıskançlığı doğuran paranoayak bünyeleridir.

Şimdi de içki müptelâlarının son acıklı durumuna içki bunaklılına temas edelim:

Kronik içki müptelâlarında psikozdon sonra bazan tutukluk âzami dereceyi bolur. Âdeta bunak hissi verir, boş oturur, iş görmez, çalışmak ihtiyacını duymaz. Bu hal aylarca devam eder. Hâfıza ve dikkat kabiliyeti çok azalır. Mantıksız abuk sabuk söyler. Çekingen olur, nihayet zamanla ancak ufak aefek işler yapmaya yarar hale gelebilir. Tuaukluğu ve unutkanlığı devam eder. Vesayet ve hacir altına alınacak duruma düşer. Böylesine (içki bonağı adı verilir.

Ekseriya bunaklık ilerler, bazılarında da hafif şekilde yıllarca devam eder.

684

İçkiler damar sertliği yüzünden beyin felçleri, enfarktüsler, angorpektorisler, göz siniri iltihabı ile körlük sık görülen organik ve uzvî bozukluklardır. İçki aynı zamanda yalancı şişmanlık yapar. Artritik bünyede olanlarda bu istidadı da kamçılar.

İçkinin dikkati, hâfızayı azalttığı, çalışma gücüne gereği gibi engel olduğu ve daima randımanı azalttığı psikolojik tecrübelerle sabit olmuş bir keyfiyettir. Uzun uzadıya lâboratuvar deneyleri değil, sathî bir görüşle içkinin sıhhate, servete, aile saadetine düşman olduğu kadar, bir memleketi geriletmekte de rolü olacağını kestirmek kolaydır.

Her gece akşamcılık eden sabahleyin sersem, yorgun, geç kalkan sarhoş halkın, çalışma gücünün ne kadar azalacağı uzun bir bilgiye ihtiyaç göstermez. Binaenaleyh içkinin klinik cepheden sağlığa olan kötülüğü kadar, sosyal, ekonomik, ahlâk ve eğitim bakımından fenalığı ayrıca ve uzun uzun etüd edilmeye değer...

Hülâsa: Alkol delilerinin işledikleri suçlar umumiyetle şunlardır: Müessir fiil, yaralama, katil, ırz ve namusa tasaddiyi mutazammın, fiil ve hareketler, yangın çıkarma, şiddet kullanma, tecavüz ve isyan hraeketleri.

Alkol delilerinin işledikleri suçlar şuur ve iradelerini tamamen kaldırır mahiyette olduğundan Türk Ceza Kanununun 46 ncı maddesine temas eder. Şüphe yok ki ihtiyarî sarhoşluk ve deliliğe varmıyan kronik alkolizm bu çerçeveye giremez. Alkol delileri iyi olduktan sonra da bünyevî yaradılışları itibariyle ve irade zaafı dolayısiyle tekrar alkole devam ederek alışkanlığı iptilâ derecesine çıkaracaklarından ve suç işlemeyi de itiyat haline getireceklerinden tedavi haricinde de daimî muhafaza ve nezaret altında bulundurulmaları icabeder. Hukukan da vesayete muhtaç ve hacir altına alınmaları gerekir.

685

ÇOCUK DÜŞÜRMEDE ZARURET HALİ

Yazan:
Muhtar Çağlayan
Ankara C. Müddeiumumî Muavini

Çocuk düşürme bahsinde bir hayli münakaşaları mucip olmuş ehemmiyetli meselelerden birini de (çocuk düşürmede zaruret hali) teşkil etmektedir.

Kanun; bizatihi çocuk düşürme ve düşürtme fiillerini cürüm saymış ve faillerini cezalandırmıştır. Fakat bâzı hallerde zaruret halini kabul ederek, faili cezadan muaf tuatmaz mıyız?.

Bu haller tatbikatta iki şekilde tezahür edebilir.

1 — Bir kadın, cebren ırzına geçilmesi neticesinde gebe kalabilir.

2 — Kadının hayatının kurtulması için hekimin müdahalesiyle rahimdeki çocuğun alınmasına tıbbî zaruret ve mecburiyet hâsıl olabilir.

Şimdi bu halleri inceliyelim:

1 — Bir kadının cebren ırzına geçilmesi neticesinde gebe kaldığı çocuğunu düşürmesi keyfiyeti:

Bu vak'aya bilhassa Birinci Cihan Harbi esnasında rastlanmıştır. Filhakika bu harpte Alman ordcları işgal ettikleri memleketlerde yalnız şehevî hislerini tatmin için değil, fakat önceden tanzim edilmiş ve kararlaştırılmış bir plân ve program gereğince Lâtin ırkına Alman kanı aşılamak maksadiyle birçok kadınları gebe bırakmışlardır. Umumiyet itibariyle böyle bir taarruza uğrayan kadının, kendisine cebren aşılanmış bulunan rüşeym'i düşürmesi halinde zaruret hali bulunduğu kabul edilmemektedir. Çünkü her ne kadar bu rüşeym kadına cebren aşılanmış ise de; yalnız erkek tarafından kadının rahmine konclan meninin inkişafından ibaret değildir. Erkeğin olduğu kadar kadının hücresinin de birleşmesinden meydana gelen yeni bir canlı mahlûktur. Arzu edilmemiş olan babasından nefret netiiesi cenini düşüren veya öldüren kadın, bu fiili ile yalnız kendisine zorla taarruz eden kimsenin çocuğunu değil, fakat aynı zamanda kendi çocuğunu da imha etmek kasıt ve

niyetini güdüyor demektir. Böyle bir halde kadın, evvelce ırzına vâki bir taarruz sebebiyle bir zarar karşısında bulunuyor ise de; kadının ırzına tecavüz edilmiş ve bunun neicesitnde artık istenilmeyen gebelik tahakkuk etmiş olduğundan, bundan sonra kadın için filhal bir zarar tehlikesi bahis mevzuu edilemez. Bu sebeple kadının çocuğunu düşürmesinin saikini, bir tehlikeyi bertaraf etmek maksadında değil, intikam hissinde aramak lâzımdır.

Burada meşru müdafaa da bahis mevzuu olamaz. Çünkü kadını cenini düşürmekle üçüncü bir şahsın haksız bir fiiline karşı kendini müdafaa etmiş olmuyor. Düşürme fiili evvelce ırzına vâki tecavüz ile ilgili ve onun neticesi olmakla beraber, filhal bir tehlike karşısında bulunan bir hakkın müdafaası zaruretinden ziyade, günahsız bir varlığa karşı tevcih edilmiş bir cürüm şeklinde etcelli etmektedir.

Bu mucip sebeplere binaendir ki; kadının çocuk düşürmesi cezaî mesuliyetini bertaraf edemez (1).

2 — **Tıbbî zaruret ve mecburiyetle çocuk düşürme:**

Burada hekimin gösterdiği tıbbî lüzum ve zarurete binaed ve onun müdahalesiyle ceninin ana rahminden alınması bahis mevzuudur.Hekim, gebelik dolayısiyle kadının hayatı kat'î tehlikeye faruz kaldığı hallerle, avortement yapmak suretiyle kadını kurtarmağa hakkıdır ve bu hareketi cezayı müstelzim değildir.

BALTHZARD'a göre; hekimin çocuğu rahimden alması için sadece, kadının hayatının tehlikede olması kâfi değildir. Fakat ayni zamanda ananın hayatı için mevcut olan tehlikenin çocuğa da geçmiş olması şarttır. Hekim, çocuk ile ana arasında bir tercih yapamaz. İkisinin hayatını da tehlikede görmelilidir ki, müdahalesi meşru olsun (2).

1887 tarihli İtalyan Ceza Kanunu lâyihasında : Hekim veya Cerrah tarafından çocuk düşürtmek fiili, kadının gebeliği sebebiyle hayatı için mevcut olan tehlikeden dolayı hayatını kurtarmak maksadiyle yapılmış ise, cezadan muaf olacakları) gösterilmişti.

Fakat (Ceza kanununun umcmî hükümler kısmında; nefsini veya başkasını, başka türlü tahaffuz imkânı kalmamış ağır ve muhakkak bir tehlikeden kurtarmak mecburiyeti derpiş edilmiş olduğundan, bu hüküm mevcut

(1) Çocuk düşürmede zaruret hali ve kast. Guglielmo Sabatini. Adliye Ceridesi. 1939/10 sayı. Rifat Alabay tercümesi.

(2) Adlî Tıp. Behçet Tahsin Kamay. Cilt I sahife 487.

iken, ayrıca bu yolda bir hüküm koymağa lüzum bulunmadığı) esbabı mucibesiyle parlâmento komisyonunca bir teklif kabul edilmemiştir.

İsviçre Ceza Kanununun «gebeliğin meşru surette inkıtaı»ndan bahseden 120 nci maddesinde :

(1 — Diplomalı bir tabip tarafından ve gebe kadının yazılı rızasiyle ve ikinci diplomalı bir tabibin uygun düşüncesi üzerine, gebe kadının hayatını veya sıhhatini ciddi surette vahim ve daimî bir zararla tehdit eden ve başka türlü önüne geçilmesi kabil olmıyan bir tehlikenin bertaraf edilmesi gayesiyle gebeliğin inkıtaa uğratılması bu kanuna göre çocuk düşürme değildir...)

(2 — Gebeliğin inkıtaı bu gayelerle işlendiği takdirde, 34 üncü maddenin ikinci bendi hükümleri mahfuzdur.

Böyle bir halde; ameliyatı yapan tabip, 24 saat zarfında, ameliyatın vukubulduğu kantonun salâhiyetli makamlarını haberdar etmekle vazifelidir) hükmü mevcuttur.

Aynı kanunun «zaruret hali»nden bahseden 34 üncü maddesinin ikinci bendinde ise; (hayatı cismanî bütünlük, hürriyet, şeref, servet gibi üçüncü şahsa ait bir şeyin, çok yakın ve başka türlü önüne geçilmesi kabil ilmıyan bir tehlikeden korunması gayesiyle işlenmiş olan fiil cezalandırılmaz. Eğer fail, kurtarılan şeyin sahibi tarafından feda edilmesinin daha makul olacağını takdir edebilir idi ise, Hakim, cezayı serbestçe azaltır) denilmektedir (3).

Bize gelince; Türk Ceza Kanunun 49 uncu maddesinin 3 üncü bendi «zaruret halin»den bahsetmektedir. Filhakika bu bende göre; gerek nefsini ve gerek başkasını, vukuuna bilerek mahal vermediği ve başka türlü tahaffuz imkânı da olmadığı ağır ve muhakkak bir tehlikeden muhafaza etmek zaruretinin bais olduğu mecburiyetle işlenilen fiillerden dolayı ceza verilemez.

Kanunumuzun bu hükmü; kadının hayatının kat'î bir tehlikeden kurtarılması için hekimin müdahalesiyle rahimdeki çocuğun alınmasına tıbbî zaruret ve mecburiyet görülmesi haline tam mânasiyle tevafuk etmektedir. Şu halde kanunumuz tıbbî zaruret ve mecburiyetlerle çocuk düşürme hallerinde (zaruret hali) ni kabul ediyor demektir. .

9/Eylûl/1925 tarihinde LEIPZIG'de toplanas 42 inci Hekimler Kongresinde; bir hekimin tıbbî sebeplere dayanarak yapacağı avortmanlarda, müdahalesinin hekimlik, ilim ve san'atına muvafık olarak yapılması ve tıbbî vicdana göre hareket edilmesi lüzumu kararlaştırılmıştır.

---

(3) İsviçre Ceza Kanunu. Hakkı Umu tercümesi. Adalet Dergisi. 1948/12 sayı.

668

Bu tiplantıda alınan diğer kararlara göre :

1 — Düşürme, yalnız tıbbî sebeplerle kadının hayatını muhakkak ve kat'î bir tehlikeden kurtarmak veyahut iyi etmek için yapılacaktır. İçtimaî veya iktisadî sebeplerle karşılaşan hekim, teklifi sureti kat'iyede reddedetir.

2 — Acele vak'alar nazara alınmazsa, bir hekimin tıbbî sebeplerle çocuk düşürtebilmesi için, hiç olmazsa mütehassıs bir hekim, arkadaşı ile önceden müşavere etmesi icabeder. En doğrusu, şehirlerde hükûmet hekimlerinden bir veya birkaçının bu işle alâkadar olması lâzımdır. Müşaverenin neticesi bir protokolla tespit edimeli, bu protokol mühürlenmeli ve hekimler tarafından imzalandıktan sonra, saklanmak üzere ait olduğu Etubba Odası Reisliğine veya hükûmet tabipliğine bırakılmalıdır (4).

Fakat hekimler tarafından yapılacak olan bu kossültasyonların suiistimale son derece müsait bulunduğu ve raporlarını bazen hatır için ve bazı hallerde de menfaat karşılığı tanzim edilecekleri ihtimalini de dikkat nazarına alarak, bu hususta azami hassasiyet gösterilmesi iktiza eder.

İstifade olunan eserler :

1 — Adlî Tıp. 1949. Ankara, Cilt 1. Behçet Tahsin Kamay.
2 — Adli Tıp. 1945. Ankara. Talât Vasfi Öz.
3 — Majno şerhi (Adliye Vekâleti neşriyatı).
4 — 1274 tarihli eski Ceza Kanunu.
5 — Tâdillerinden sonra ceza kanunumuz üzerinde bir inceleme. 1936. Ankara, Fahrettin Karaoğlan.
6 — Şahıslara karşı ve mal aleyhinde cürümler. 1953, İstanbul Sulhi Dönmezer.
7 — Çocuk düşürmede zaruret hali ve kast. Adliye ceridesi. 1939. sayı, 10. Guglielmo Sabetini. Rifat Alabay tercümesi.
8 — Temyiz kararları. 1940 - 1954.
9 — Türk Ceza Kanunu Cahit Özden - Sadık Perinçek, 1953.
10 — Haşiyeli Türk Ceza Kanunu. Cemal Köseoğlu, 1955.

(4) Adlî Tıp. Sahife 488.

YENİ ESERLER

Yazan: **Kâzım DEDELİ**

Sistematik Türk İş Hukuku Mevzuatı
Mufassal Alfabetik İndeksi.
Hazırlayanlar: **Prof. Dr. Ferit H. Saymen — Rıza Arsev.**
İstanbul: 1955, İsmail Akgün Matbaası, Sahife 246, Fiatı: 5 Lira.

Son bir kaç yıl içerisinde muazzam bir hamle yaparak büyük bir gelişme göstermiş bulunan Türk İş Hukuku ile yakın alâkası olan herkesin bu mevzuatı toplu bir şekilde el altında bulundurabilmesini teminen İstanbul Üniversitesi Medenî Hukuk ve İş Hukuku Profesörü Dr. Ferit H. Saymen tarafından büyük emek sarfiyle hazırlanan ve İstanbul'da İsmail Akgün Müessesesince tam bir itina ile tab olunan ve halen 3 üncü baskısı yapılmış olan 800 küsur sahifelik «Sistematik Türk İş Hukuku Mevzuatı» adlı eser üzerindeki araştırmaları kolaylaştırmak için biri sistematik, ikincisi tarih sırasına göre kronolojik; üçüncüsü de alfebetik olmak üzere üç fihrist bulunmakta ise de tatbikatta bu eserin mefhum ve tâbirlerine işaret eden mufassal bir alfabetik İndekse ihtiyaç hissedilmekte idi. Bir çok mefhumları henüz yerleşmemiş ve bilurlaşmamış, remî metinlerde bazıları ayrı kelimelerle ifade edimiş (cemiyet—dernek gibi) olunduğundan yapılacak indeks'in sadece ilmî değil fakat amelî faydalar sağlıyabilmesi için Sayın Profesör Ferit H. Saymen'in «Önsöz» yazılarında da işaret ettikleri gibi hazırlamada mefhumlar kadar alelâde tâbirlere de yer verilmesi zarureti bu işe geniş mikyasda iştkâl etmiş: fakat Sayın Rıza Arsev ile birlikte devmalı ve sabırlı bir çalışma sonunda bu müşkil iş başarılmıştır.

Tam bir çalışma ile eksiksiz hazırlanan indeks «Önsöz»de belirtildiği üzere İsmail Akgün müessesesince birçok teknik zorluklar yenilerek itina ile bastırılmıştır.

İndeks iş hukuku mevzuatı ile alâkalı işci; işveren; memur; âmir; hâkim: hakem; avukat; sendika, birlik dernekler ile diğer bilcümle ilgililere büyük fayda ve kolaylık temin edecektir.

İsteyenler İstanbul' da Hak kitap evinde tedarik edilebilecektir.

*

Ankara Barous Dergisi.
Yıl: 1955: Sayı: 5, Fiatı: 1 Lira.

Ankara Barosunca iki ayda bir çeşitli mevzulardaki kıymatli yazılarla neşrolunan Derginin 955 Yılı 5 inci sayısında aşağıdaki yazılar bulunmakdır:

Doktrin:

Prof. Dr. Avukat Faruk Erem: Avukatlık vazifesinin suisimali; Sevinç Sever: Hekim ceza verebilir mi?; Nuri Hacıhabiboğlu: Evlâtlığa da yetim maaşı tahsisi gerektiği hakkında Devlet Şûrasınca ittihaz olunan son karar ve bu karar üzerinde düşündüklerimiz; Rahmi Mağat: Boşanma dâvalarında vekâletname; Muhtar Çağlayan; Hükûmet Memuriyetinin ve ünvan ve şerefinin gaspı cürmü; Oktay Çubukgil: 6570 sayılı Kira Kanununun İcra Mahkemelerindeki tatbikatı; Fikret Uludamar: Son kira kanunu hakkında bir eser ve düşüncelerimiz;

Kararlar :

Temyiz Mahkemesi Tevhidi İçtihat, Hukuk ve Ceza, Ticaret, İcra - İflâs Daireleri kararları.

Kronik :

Meslek haberleri: Dünya Baroları Birliği; Baroya kaydolan avukatlar.

Bibliyografya :

Derleyen: Yüksel Karaburçak.

★

Bütün İçtihatlar Dergisi.
Yıl: 2, No. 21, 22.

İstanbul - Galata Posta Kutusu: 681 adresinde her ay hukuk mevzuatına dair bütün Temyiz kararlarını ve Doktrin Bibliyografisini derleyen, özetleyen ve Kanun madeleriyle hukukî esaslarını gösteren Fihristli Derginin 1955 yılı Eylül ve Ekim aylarına ait nüshaları Medenî ve Borçlar, Ticaret, İcra - İflâs, Hukuk U. Muhakemeleri, Hususî Kanunlara dair 128 kararı ihtiva etmektedir.

★

691

Adlî - Tıbbî Ekspertiz Mecmuası.
Yıl: 1, Sayı: 5, Fiatı: 1 Lira.

İstanbul - Beyazit Posta Kutusu 18 adresinde ayda bir neşrolunan Mecmuanın Ekim 1955 tarihli nüshasında: Prof. Dr. Cahit Özen'in: Toksik Psikozlarda Cezaî Mesuliyet; Prof. Dr. Behçet Tahsin Kamay'ın Adlî Tıp'da Rapor; Dr. Fahri Can'ın: Adlî Tıp'a dair; Dr. General Rüştü Bilge'nin: Tamaruz ve Sar'a; Opr. Dr. Sırrı Alıçlı'nın: Kaybolan Çalışma Gücünün Takdiri; Dr. Sâbire Dosdoğru'nun: Yol kazaları ve Alkol; Dr. Rahmi Seyisoğlu'nun: Alcoolisme ve Adlî Tıp; Prof. Dr. Behçet T. Kamay - Başasistan Dr. Halûka Menteş'in: Amerika'da çocuk ıslah evleri hakkında bir röportaj; Dr. Hayrettin Dalokay'ın: Sağır ve Dilsizliğin Adlî Tıp Cephesi isimli telif ve tercüme yazıları ve meslekî ekzema hakkında adlî tıp meclisinin bir kararı bulunmaktadır.

★

Tatbikatta Yargıtay Kararları.
Cıl: 7, Sayı: 77,

İstanbul Posta Kutusu 588 adresinde her ayın onbeşinde Temyiz Mahkemesi Ticaret - Hukuk - İcra İflâs Dairelerinin seçilmiş kararlariyle neşrolunan Derginin 15 Eylül 1955 tarihli sayısında şukararlar bulunmaktadır:

Hukuk Heyeit Umumiyesi:
Karı koca arasında mal ayrılığı, kicanın gayrimenkuldek ihissesini karısına satması, şuf'a hakkı,ipotek bedeli;

Ticaret Dairesi:
Muvazaa akdinin hükmü, ihale neticesi gayrimenkul mülkiyeti; İki ihale arasındaki fark, müteahhidin farkı fiyat sorumluluğu; Gayri muayyen müıdeti hizmet akdi, fesih ihbarı, feshin sebebe müstenit olup olmaması; Dellâllık, gayrimenkul alım ve satım, vazife; Dâvalının yeni ikametgâhını mahkemeye bildirmemesi, usüles123 ücnü maddesine göre tebliğat; Mecurun icraen tahliyesi; iadi muhakeme, kiracının kâr mahrumiyeti talebi; Tahuden katiyen nakzı, ihtara lüzum olmafası; Nakliyecinin taahhüdnü yerine getirmemesi, mal sahibinin masraf talebi, semenin geç alınması faizi; Vazifesizlik kararı, takip edilmemesi, yeniden açılan dâva; Ayıp iddiasının zamanınıa bildirilmemesii Faturaya itiraz etmemek; Malın aynı tehlikelere karşı sigortasın tazmini lâzımgelen kıymet;

Gaz

Hukuk Dairesi:

Boşanma sebebinin ademi mevcudiyeti, vicdanîkanaat; Devlet hesabına tahsil, akdin feshi, masraf sorumluluğu; Hamulenîn kısmen ziyaı, tazminat, zaman aşımı, Gömrük hakları; Gayrımenkulu ipoteği, ipotek edenin ehliyetsizliği, akdin iptali, zaman aşımı; Haksız muameleden doğan borçlular, zamanaşımı, âmme dâvası devamı; Deniz yollarının tahsile gönderdiği talebeden masraf, vazife; Kira akdinin tanziminde hile istimali, akdin feshi tazminat hakkındaki kararları..

★

Hukuk İçtihatlar Dergisi.
Yıl: 4, Sayı: 32.

Konya avukatlarından M. Besim Ergun tarafından her ay neşrolunan Derginin 1955 yılı Ağustos ayına ait nüshası aşağıdaki ceza ve hukuk kararlarını ihtiva etmektedir:

«Vazife esnasında memurun suç işlemesi, tecavüzü menedilen bir gayrimenkule hissedar sıfatiyle yeniden tecavüz etmek, mesruk bir malın âhar kimse tarafından sahibine iadesi, Kadastro Mahkemesinden önce açılan şuf'a dâvaları» hakkındaki **Tevhidi İçtihat Kararları:**

«İki ihale arasındaki fark, Hissedarlar arasında ecrimisil talebi, Tescil ve meni müdahale dâvasında tescilden ferağat, Harcı verilmiyen dâva arzuhalinin iptali, Tescil, Belediyenin müdahalesinin men'i, Tapu kaydının iptali; İstimlâk olunan gayrimenkul hakkında teslil dâvası, Men'i müdahale getirme, İzalei şüyu, Tahliye, Tevzi edilen arazinin satışı» hakkındaki **Hukuk Kararları;**

«Bel ile yaralamak; Orman suçu ve teselsül» hakkındaki **Ceza Kararları.**

★

Aynı Dergi Sayı: 33

Hukuk Kararları:

«Mukabil dâvalarda ilâm harcı, İcra merciinde ücreti vekâlet, İmza tatbikatı, Alacak ve tazminat, Müdahalenin men'i; Ayıp dolayısiyple akdin Teshi; Tapu iptali vazife; Tescil».

Gaz

Ceza Kararları :

«Oturak âlemi, fuhşa sevk; Hayasızca vaz'ı hareket; Tedbirsizlik ve dikkatsizlikle vefata sebebiyet; 5917 sayılı kanuna muhalefet, Kumar oynatmak, yediemine teslim edilen emvali almak; Hatfa Tatili Kanununyla verilen para cezasının tecili; Tütün zimmetini noksan noksan teslim etmek, Hafta tatiline muhalefet, Hâkimin re'sen istinkâfı; Cumhurreisine gıyaben hakaret; Zimmet ve zimmet vukuuna sebebiyet».

FEDERAL MAHKEME KARARLARI

Çeviren: Dr. A. Şeref GÖZÜBÜYÜK
Avukat

İŞÇİ ve MÜTAAHHİTLERİN KANUNİ İPOTEK HAKLARI. MUKDEM SIRADAKİ İPOTEKTEKTEN DOĞAN ZARAR (1)

İşsahibine, birinci derecede yapılan ipotek mukabili verilen ödünç para, — Bu paranın diğer işlerde kullanılması. — İşcilerin alacakları için ileri sırada tesis eden ipotek. — İşsahibinin iflâsı — İşciler tarafından mukaddem sıradaki alacaklı aleyhine tazminat davası. açılması. z

İ M K 839 — T M K 809

1 — İşçi ve mütaahhitlerin Kanunu ipoteklerinin gayesi, inşaata malzeme vererek veya çalışarak hizmet edenlerin alacaklarını, inşaat kıymetini teminat tutarak, işin icrasını iltizam ettikleri günden teminatın tesisi anında malî durumu düzgün olmayan işsahibi tarafından ücretle ödeneceği güne kadar, teminat altına almaktır.

2 — Gayrimenkul üzerinde bulunan, çıplak arsa kıymetinin fevkinde ve mukaddem sıradaki mukavelevî ipotekler işçi ve mütaahhitlere Kanunen tanınan teminatı azaltır. Ve onların, bütün alacaklarını istifa edememeleri halinde mukaddemenin sıradaki alacaklıları, hisselerine düşen miktar üzerinden — arsa kıymeti düşüldükten sonra — zararlarını tazmin ile mükellef kılar.

Stadler c. Hofmann, 28 ocak 1954
RO 80 II 22

Daha evvelce muhtelif kantonlarda birçok binalar inşa eden mütaahhit Lehner, 1947 de Steinhausen'da evler inşa etmeğe başlamıştır. Bu işler arasında birde 275 No. lu parsel üzerine inşa edilecek bir aile villası bulunmaktadır. Ekim 1947 de Lehner, dâvalı Hofmann'dan 60 bin frank ödünç almıştır. Bunu, 1 Mayıs 1948 tarihine kadar 5 bin frank faizle birlikte ödemeyi kabul etmiş ve teminat olarak da Hofmann lehine yukarda adı geçen parsel üzerine birinci derecede 80 bin franklık bir ipotek tesis etmiştir.

---

(1) Journal des tribunaux, sahife 226, No. 8, 1955.

695

65 bin frank üzerinden hususî bir faiz ödenerek borcun vadesi uzatılmıştır. Temmuz 1948 de ipotek yerine, 70 bin franklık birinci derecede bir ipotekli borç senedi kaim olmuş ve dâvalı da senedi rehin olarak alıkoymuştur. Lehner, işçilerin alacaklarından bir çoğunu ödememiştir. Bunun üzerine alâkalılar İMK 837-TMK 807 göre 275 parsel No. lu gayrimenkul üzerine ipotekli borç senedinden sonraki sıraya 31 bin franklık kerdi lehlerine kanunî ipoteği tescil ettirmişlerdir.

27 Eylül 1948 de, Lehner hakkında iflâs kararı verilmiştir. Bu iflâsta alacaklı Hofmann itirazsız olarak 72 bin frankla (65 bin frank rehne konan senet ve mütebakisde işlemiş günler faizi) sıra cetvelinde yer almıştır. İflas Dairesi 275 No. lu parsele 100 bin frank kıymet takdir etmiş isede, 27 Haziran 1950 de mezkûr gayrimenkul ancak artırma ile 73 bin franka satılmıştır.

İflâs dairesi işçilere, İMK 841—TMK 811 göre dâva açmaları için mehil vermiştir. Bunun üzerine işçilerden biri olan dâvacı Stadler, diğer 7 işçinin alacaklarını temellûk ederek kendi alacağı olan 9 bin frankla birlikte ceman 34 bin franklık dâva açmıştır. Kanton ve kanton yüksek mahkemesi önünde haksız çıkan dâvacının temyiz talepleri Federal mahkeme tarafından kabul edilmiştir.

Federal mahkemenin ikinci hukuk dairesi, kanton mahkemelerinin görüşüne aykırı olarak dâvalı alacaklının kendi lehine tesis ettirdiği ilk sıradaki ipoteğin işçilere zarar vereceğini bilmesi lâzım geldiğini kabul etmştr.

Gerekçenin hülâsası

Kanton Yüksek mahkemesine göre, dâvalı Ekim 1947 sonunda kendi lehine tesis edilen ipoteğin işçi ve mütaahhitlere zarar vereceğini tahmin edememiştir. Hâkim bu görüşünü, iş sahibi Lehner'in ehemmiyetli miktarda gayrimenkul sahibi olmasına, haricen malî kudreti yerinde büyük bir mütaahhit olarak tanınmasına istinat ettirmiştir. Lehner'in elinde naktinin bulunmaması sebebiyle, dâvalının ona yapmış olduğu ikrazın bu hususta şüphe uyandıracak bir mahiyeti de yoktur. Bilindiği gibi, mühim miktarda gayrimenkulü olanlar nezdinde nakit fıktanı zuhur edebilir. Umumiyetle ödünç para vermeyi san'at ittihaz edenler, inşaat kıymetinin % 65 ilâ 70 ine kadar ikrazda bulunmaktadırlar. Lehner de binanın ve üzerine inşaat yapılan arsanın satışı ile 140 bin frangın elde edileceğine inanmıştır. Dâvalının, diğer sahısların yapmış oldukları gibi, Lehner'in malî kudretinin yerinde olduğuna itimat etmiş olması mümkündür. Hattaâ dâvalının ileri sürdüğü veçhile, bu 80 bin liralık ipotek bütün alacaklarını karşılamaktan çok u-

zaktır. Hal böyle olunca kendisinin işçilere zarar vereceğini bildiğini söylemeğe imkân yoktur. İnşaat kredisi daima arsa bedelini tecavüz eder; eğer bu böyle olmasaydı, inşaat yapmağı mümkün kılmağa imkân yoktur.

İleri sürülen bu fikirlerden çıkan neticeye göre: Dâvalı, Lehner'in malî kudretine, onun nakit fıkdanı yüzünden bu ikrazı yaptığına ve şantiyesinde çalışan işçilerin ücretlerini ödiyeceğine kani olmuştur. Ve bu şartlar altında onun, inşa halindeki villâ üzerine kendi lehine tesis ettirdiği ipoteğin dâvacıya zarar vereceğini bilmesine imkân yoktur.

Bu muhakeme tarzına göre: Mukaddem derecede ki, rehin hakkının tesisi anında iş sahibinin, servetinin işçilerin alacaklarını ödemeğe kâfi olması, bunların inşaat neticesi elde edilecek kıymetlerle alacaklarını karşılamaya muhtaç olmadıklarını gösterir ve bu halde bir yere hakiki kıymetinin üstünde ipotek tesis edilmesi ile işçilere zarar verilmiş olunmaz.

Fakat bu görüş, işçi ve mütaahhitlere tanınan kanunî ipoteğin ana fikrine aykırıdır. Kanun vazı, inşaata malzeme veren yahut çalışarak hizmet edenlerin alacaklarını, inşaat kıymeti teminat tutularak, iş sahibi tarafından ödeninceye kadar garanti etmek istemiştir. (ATF 43 II 611; JdT 191 1 238) İşçiler ve mütaahhitlerin ipoteği tescil ettirme hakları, iş sahibinin malî vaziyeti ile alâkalı olmayarak işin icrasını iltizam ettikleri günden itibaren vardır (İMK 839- TMK 809).

Kanun, onlara kendilerinin yarattığı kıymetler içinde bir teminat tanımış oluyor. Nasıl bir hâdise zuhur ederse etsin, iş sahibinin gayrimenkul üzerinde diğer rehin haklarının tesisi ile beklenmedik aczi halinde onlar, orada alacaklarının karşılığını bulabilmelidirler (ATF 76 II 141; JdT 1951 I 102). Bu teminatı hak sahiplerinden, başkalarına mukavelevî ipotek bahşederek — işçi ve mütaahhidin zarara duçar olması halinde — alan kimse, bu alacaklıların Kanunun istediği ipotekli garantiye muhtaç olacaklarını bilmediğini mazeret olarak ileri sürememelidir. Çıplak arsa kıymetini tecavüz ederek, gayrimenkul üzerinde imtiyazlı sıraya tesis edilen nükel efiyetler, işçi ve mütaahhitlere tanınan kanunî teminatı azaltır. İpotekli alacaklı, gayrimenkul üzerinde arsa kıymetini tecavüz ettiği anlaşılabilen bir rehin hakkı elde etmekle, istisnai olarak, mütaahhit ve işçileri, iş sahiplerinin diğer serveti üzerinde garanti aramağa sevkedebilir. Bunun için de onlara, inşaat üzerindeki ipoteği lüzumsuz kılan, kâfi ve ona muadil teminatı bulmak lâzımdır. Bu karşılayıcı teminatın bulunmaması halinde ise, inşaat kıymeti üzerine tesis edilen mukaddem sıradaki alacaklı talafından iş sahibi emrine verilen paralar, alacaklı mütaahhit ve işçileri tatmine yarar.

Hâdisemizde, işçilere henüz istihkaklarının ödenmediği görülmüştür. Dâvacının elinde toplanan alacaklar ise, hipoteğin tesisinden sonraya tesadüf etmektedir. Ve onlar lehine tanınmış hiçbir garanti de yokur. Dâvacı kendisi lehine tesis edilen rehin hakkının ileride inşa edilecek gayrimenkulün kıymetine tecavüz edeceğini biliyordu. Kaldı ki, dâvalının; Lehner'in şahsi kredisine pek az itimat ettiği, mütemmim teminat olarak ondan diğer gayrimenkllere ait iki ipotekli borç senedi almış ve bir sene içinde de 5 bin frank (% 16) faiz istemiş olmasından anlaşılmaktadır. Hal böyle olunca, dâvalının Lehner'e verdiği ödünç paranın işçi ve mütaahhitlere sarf edildiğini kontrol etmesi icap ediyordu. Kendisi böyle bir şey yaptığını dahi ileri sürmemiştir. Lehner,e gelince: O' Hafman'ın parasını diğer inşaatlara sarf ettiğini itiraf etmekte ve dâvalı kendisine verdiği ödünç paranın; sarf yeri hakkında hiç endişe duymadığını söylemektedir. Bundan başka o, açıkça şartlar daha hafif olmasına rağmen bankaya müracaat etmeyerek mûtat kontroldn kaçınmak için, Hofmann' dan istikrazda bulunmayı tecrih ettiğini beyan etmektedir.

Bu sebeplerle, dâvacının temyiz itirazları vârit olduğundan dâvalının sıra cetveline hissesine düşen miktarın müsaadesi nisbetide, arsa kıymeti tenzil edildikten sonra, dâvacının zararını tazmin etmesine...

Temyiz Kararları

HUKUK BÖLÜMÜ

Dâvaya müdahale halinde tesis olunacak hüküm, müdahile muzaf olmayıp müdahilin iltihak eylediği tarafa muzaf olabilir. Meğer ki müdahil müstakil bir dâva açmak suretiyle derdest dâvaya iltihak etmiş olsun.

Temyiz Hukuk Umumî Heyeti
Esas : 1/62 — Karar : 60

DÂVA : Dâvacı vekili; müvekkilinin murisi babası üzerine kayıtlı tarladaki 1/6 hissesine dâvalının fuzulî müıahalesinin men'ine karar verilmesini talep etmiştir.

HÜKÜM : Üçüncü şahıs sıfatiyle dâvalıya, iltihakan Mustafa Demir dahil olduktan sonra;badennakz cari muhakeme sonunda: Münaazalı tarlanın yarısında üçüncü şahsın fevkalâde müruruzamana malik bulunduğu anlaşılmış bulunduğundan iddiasının kabulüne ve dâvacının tapusu gereğince, diğer yarısından da altıda birinin yani, tarlanın tamamından dâvacının altıda bir hissesine, dâvalının müdahalesinin men'ine dair sadır olan hükümı Temyiz Mahkemesi Birinci Hukuk Dairesinde, dâvacı tapu kaydına dayanarak dâvalının müdahalesinin men'ini istemiştir. Dâvaya müdahale eden şahıs, ayrıca harcını ödeyerek taraflardan hiçbiri aleyhine de dâva açmamıştır. Şu hale göre' dâvacının açmış olduğu bu dâvada; gayrimenkulun ya dâvacıya teslimine karar verilir veya dâva reddolunur. Dâvacının açtığı dâvaya müdahele eden şahıs lehine, gayrimenkulün teslimine karar verilmesi caiz değildir. Medenî Kanunun 639 uncu maddesi mucibince, iktisabı zaman aşımı sebebine müsteniden hak ihraz etmiş bulunan kimseden zilyedliği dâvalı taraf ihraz etmiş ise,ancak bu dâva reddolunur. 639 uncu maddeye müsteniden hak ihraz eden kimseancak, tapu sahibine karşı bu hakkını dermeyan edebilir. Yukarıda işaret olunduğu şekilde, Medenî Kanunun zikri geçen maddesine tevfikan mülkiyet hakkını ihraz etmiş bulunan kimseden zilyedliği devraldığını, dâvalı ispat edemediği takdirde dâvanın kabulü lâzımgeldiği düşünülmeden yazılı şekilde karar verilmesi yolsuz oduğu beyanile BOZULMASINA karar verilip mahalline iade kılınmakla; yeniden yapılan muhakeme sonunda : Bazı sebep ve mütalâalarla evvelki hükümde ısrara karar verilmiştir.

TEMYİZ EDEN : Dâvacı vekili Ahmet Kanlı.

TEMYİZ KARARI

Hukuk Umumî Hey'etince bittetkik; ısrarı mutazamın olan son hükmün müddetinde temyiz edildiği anlaşıldıktan ve dosyaıaki kağıtlar okunduktan sonra icabı görüşülüp düşünüldü :

Dâvalı Yusuf; Dâvacının tapuya istinaden müdahalenin men'ini istediği gayrimenkulün Mustafa adında birisine ait olduğunu ve kendisinin bu yeri onun ortağı olrak ektiğini söylediğine ve dâvaya müdahale eden Mustafa da usulüne tevfikan bir dâva ikame etmemiş bulunduğuna ve dâvacının istinat ettiği kayıt münazaalı olduğu taktirde (Medenî Kanunun 639 uncu maddesine daynan müdahilin bir dâvası sebketmediğinden ve dâva Yusuf da bu yerin zilyedliğini Mustafadan devir aldığını iddia eylemediğinden müdahale izafeten hüküm tesisi caiz olmadığı gözönünde tutularak dâvanın kabülü lâzımgeldiğine göre varit olan özel daire bozma ilâmına uyulmak lâzımgelirken aksine yazılı bazı düşüncelerle ve kat'iyet ve vuzuh ifade etmiyen mütaâalar serdiyle evvelki hükümde ısrar edilmesi yolsuz bulunduğundan son hükmün dahi Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 429 uncu maddesine tevfikan (BOZULMASINA) ve aşağıda müfredatı yazılı (1230) kuruş Temyiz ilâmı harcının ileride haksız çıkacak taraftan alınmasına 23/3/1955 tarihinde ittifakla karar verildi.

Bir dâvada ıslah yolu ile taraflar değiştirilemez.

Temyiz Üçüncü Hukuk Dairesi
Esas : 6033 — Karar : 4467

DÂVA: Dâvalının köy hududu içindeki taş ocağından taş teslim etmek üzere, avans olarak 190 lira ve kazanç için 12 lira ki, ceman 202 lira aldığı halde taşları teslim etmediği gibi parayı da, iade etmemiş olduğundan tahsili istemine dairdir.

KARAR : Davacı vekili duruşmada her ne kader dava Aziz Erol tarafından açılmış ise de haddizatında dâvacı Aziz olmayıp İsmail Arslan olduğunu vedâvayı onun namına takip ettiğini ve dâvalarını böylece ıslah etmiş bulunduğunu söylemiş dâvalı vekili de tarafların değiştirilmesi suretiyle ıslahın kabil olmadığını bildirmiş olmasına göre dâvacı Aziz aarafından açılan işbu davanın husumet noktasından ve reddine ve ısrar talebinde bulunan İsmail Arslanin dâva açmak muhtariyetine karar verildiği hakkındadır.

TEMYİZ EDEN : Dâvacıvekili Kâmil Ergin.

680

TEMYİZ KARARI

Temyiz isteminin süresi içinde olduğu anlaşıldıkdan sonra dosyadaki bütün evrak okunup gereği düşünüldü :

Temyiz olunan hüküm dayandığı gerekçelere ve muhakeme safhalarına ve ıslâh suretile tarafların tebdili caiz olmamasına ve bu kabil ara kararlarından herzaman cüru edilmesi kabil bulunmasına göre yerinde görülmeyen temyiz itirazarının reddine usul ve Kanuna uygun olan hükmün (TASDİKINA) ve aşagıda yazılı (500) kuruş harç ve damga pulunun temyiz edenden alınmasına 9.9.954 tarihinde ittifakla karar verildi.

Âmme hukukunu ilgilendiren uyuşmazlıkları çözmeye idarî kaza yetkilidir.

Temyiz Üçüncü Hukuk Dairesi
Esas: 6425 — Karar : 4721

DAVA: Devlet Lisan imtihanını kazanmış olmasına rağmen vekiller heyetince tesbit edilen 1500 lira ikramiye dâvalı kurumca tam olarak verilmeyip (500) Lira noksan verilmiş olduğundan 500 Liranın maa faiz tahsili istemine dairdir. —r— —

KARAR: Tavsilâtı hüküm yerinde yazılı olduğu üzere: Dâvacının Devlet lisan imtihanında muvaffak olduktan sonra tüzük hükümlerine göre tam ödenmesi lâzımgelen mükafattan noksan ödendiği tahakkuk eden 500 liranın dâva tarihinden itibaren %5 faizile birlikte dâvalıdan tahsilile dâvacıya verilmesine karar verildiği hakkındadır.

TEMYİZ EDEN : Davalı Umum Müdürlüğü adına Avukat Muzaffer Gökaşan.

TEMYIZ KARARI

Temyiz isteminin süresi içinde olduğu anlaşıldıktan sonra dosyadaki bütün evrak okunup gereği düşünüldü:

Temyiz olunan hükmün dayandığı gerçeklere ve muhakeme safhalarına göre diğer Temyiz itirazları yerinde değilse de, dâvalı müdafaasında dâvacının 3659 sayılı kanunun şümulüne giren bir memur olmayıp aynı kanunun 10 uncu maddesine müsteniden istihdam edildiğini ve bu itibarla aynı kanunun 7 inci maddesine dayanılarak yapılan nizamname hükümlerine göre

691

esasen ikramiyeye müstahak olmadığını ve kendisine verilen 1.000 liranin âtifet kabilinden verildiğini ileri sürmüştür. Her nekdar mahkemece dâvacıya 1.000 lira mükâfat verilmiş ve aynı zamanda imtihana girmek için müsaade edilmiş olması bakımından bu müdafaasının vârit olmadiği kabul edilmiş ise de bu karineler dâvacının 3659 Sayılı Kanun hükümlerine tâbi bulunduğunu göstermeğe kâfi değildir. Bu itibarla dâvacının sözü geçen kanun hükümlerine tâbi olup olmadığının tâyin şekli ve sicil dosyasi tetkik edilmek suretiyle tesbiti ve 3659 sayılı kanun hükümlerine tâbi olmadiği anlaşıldığı takdirde sözü geçen nizamname gereğince mükâfata müstahak olamıyacağından dâvanın reddi gerekli iken bu cihetten zühul ile yerinde olmayan sebep ve düşüncelerle yazılı şekilde noksan tetkikata müsteniden tahsile karar verilmesi yolsuz olduğu gibi kabul suretine göre, dâvacının 3659 Sayılı Kanun hükümlerine tâbi bulunmasi halinde **istihdam şartlari âmme Kanunu ile tâyin olacağından** 17/5/928 tarih ve 425 sayılı Büyük Millet Meclisi kararı uyarınca dâvanın rüyetinin Adalet Mahkemesinin vazifesinden hariç ve **idarî** kazaya ait olduğunun gözönünde tutulmaması muktezi iken bu cihetten zühul edilmesi de yolsuz ve bozma dileği bu bakımından yerinde olduğundan hükmün bu sebeplerden (BOZULMASINA) ve aşağıda yazılı 1200 kuruş temyiz masrafının haksiz çikacaktan alınmasina 16/9/954 tarihinde ittifakla karar verildi.

Bir gayrimenkulün maliki bu sıfatının devamınca mülkünük menfaatini başkasına temlik edebilir.

Başkasına temlik gününden itibaren gayrimenkulü işgalinde bulunduran şahıs bu işgal süresi için kira tazminatı ödemeye mecburdur.

Temyiz Üçüncü Hukuk Dairesi
Esas : 6581 — Karar : 4749

DÂVA : Mülkiyetini satın aldığı evden hükmen ve icraen tahliye ettirdiği dâvalıdan bir sene bir ay 20 günlük kira bedeli olan 683 liranın tahsili istemine dairdir.

KARAR : Tafsilâtı ilâmında yazıl olduğu üzere, Dâvalı lehine üç sene müddetle ipotekli olan evin eski maliki tarafından iş bu ipotek baki kalmak şartiyle dâvacıya satıldığı anlaşılmasına göre, örf ve âdete göre ev kirasız, para faizsiz olacağına ve ipoteğin müddeti bittikten sonra dâvalının mezkûr evi 3 ay 3 gün daha işgalinde bulundurduğu tahakuk etmesine mebni Belediye Encümenince tastik edilen aylık 15 lira kiraya kanunî zamların ilâvesiyle baliğ olduğu aylık 30 lira üzerinden bilhesap 3 ay 3 günlük

602

kira tutarıolan 93 liranın dâvalıdan alınarak dâvacıya verilmesine ve dâvacının fazla talebinin reddine karar verildiği hakkındadır.

TEMYİZ EDEN : Dâvacı Suphi Vekili Avukat İsmet Yakşi.

TEMYİZ KARARI

Temyiz isteminin süresi içinde olduğu anlaşıldıkdan sonra dosyadaki bütün evrak okunup gereği düşünüldü :

Dâva konusu gayri menkulün eski maliki borç aldığı meblağın faizi mukabilinde bu evden intifa hakkını dâvalıya terk etmiş ve mahkemece de ol suretle kabul edilmiştir, ancak bir gayrimenkulün maliki mülkiyetinin devam ettiği müddetçe o gayrimenkulün menfaatını âhara temlik edilebilir. gayrimenkul onun mülkiyetinden çıktıktan sonra geçen zamana ait meşaatını temlike ve terke selâhiyeti olmaz. Dâvalı ise tahliye dâvasına rağmen işgalde devam etmiş ve tahliyeden imtina eylemiştir. Kaldıki davalının dayandığı senet mühürlü olup usulün 297 inci maddesine uygun şekilde tanzim edilmemiş ve hâdisede ise, şahit istimaına cevaz bulunmamıştır. Nitekim taraflar arasında ceryan etmiş olan tahliye dâvasından da bu senedin hükümsüzlüğü kabul edimiştir, Bu ciheter gözönünde tutularak dâvacının temellük ettiği 2/10/1953 tarihinden tahliye tarihi olan 25/11/1954 tarihine kadar geçen müddete ait kira tazminatına hükmedilmesi gerekli iken yerinde olmayan sebep ve düşüncelerle ve bilirkişi mütalâasına istinaden mahalli örf ve âdetin mevcudiyetinden bahisle yazılı şekilde ipotekli borcun vâde tarihi olan 23/8/1954 tarihinden tahliye tarihine kadar geçen müddete ait kira tazminatına hükmedilmekle iktifa olunması yolsuz ve bozma dileği bu bakımdan yerinde olduğundan hükmün bu sebepten (BOZULMASINA) ve aşağıda yazılı 515 kuruş Temyiz masrafının haksız çıkacaktan alınmasına 27/9/955 tarihinde ittifakla karar verildi.

Takibe karşı müddeti içinde itiraz etmemiş olan borçlunun gecikmmiş itirazını İcra ve İflâs Kanununun 65 inci maddesine tevfikan mazeretinin kalktığı tarihten itibaren üç gün içinde mazeretini gösterir delillerle birlikte yapması mecburidir.

Temyiz İcra ve İflâs Dairesi

Esas: 4838 — Karar: 5055

Yukarıda yeri, tarih, numarası ve tarafları gösterilen ve ipotek senedine müstenit 5000 lira alacak kesinleşmiş olup, hastalık hakkındaki mahalle ilmühaberi ve doktor raporu icra emrinin tebliği tarihinden sonra

---

6B3

alındığı anlaşılmasına binaen borçlunun gecikmiş itirazinin reddine ve icranın devamına mütadair bulunan kararın, müddeti içinde temyizen tetkiki borçlu vekili Avukat Rasim Bayazıt tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili evrak mahallinden daireye gönderilmiş olmakla, okunup ve gereği görüşülüp düşünüldü :

Borçlu, takibe karşı müddeti içinde itiraz edememiş olmasının sihhî mazeretinden ileri geldiğini ve bu sebepten geçikmiş itirazının kabulü icap ettiğini 31/5/955 tarihli dilekçesinde dermeyan etmiş ve bu hususta hastalık raporu da ibraz etmiş olmasına göre, ödeme emrinin tebliği tarihinden itibaren İcra ve İflâs Kanununun 146 ıncı maddesinin tâyin ettiği müddet içinde, sıhhî mazereti olup olmadığı ve mazeretin kaktiği tarihten üç gün içinde geçikmiş itiraz yapılıp yapılmadığı ve mezkûr mazeretin kabule şayan bulunup bulunmadığı sözü geçen kanununun 65 inci maddesi hükümleri uyarınca tetkik olunduktan sonra, işin karara bağlanması iktiza ettiği halde mercice takibin kesinleşmiş olduğundan ve doktor raporunun tebliğ tarihinden sonra alındığından bahisle, icranın devamına karar verilmesi kanuna aykırı olduğundan temyiz olunan kararın bu sebepten İcra ve İflâs K. nun 366 ıncı ve H. U. M. Kanununun 422 inci maıdeleri gereğince BOZULMASINA ve aşağıda yazılı masrafın ilerde haksız çıkacak taraftan alınmasına 29/9/955 tarihinde ittifakla karar verildi.

Gayri mahdut kefaletlerle kefilin Borçlar Kanununun 494 üncü maddesi hükmüne göre alacaklıya yapacağı ihbarın yazılı olması şarttır.

Temyiz Ticaret Dairesi
Esas : 779 — Karar : 3447

Hasan Yamaç ve Emin Şahin vekilleri Avukat Ali Bal tarafından Mehmet Erten aleyhine açılan borç ve kefaletten kurtulma dâvasının yapılan murakemesi sonunda : Tarafların beyanı, şahadetle sabit olan dâva veçhiyle müteselsil kefil bulunan dâvacıların kefaletten berî olup, borçtan kurtulmalarına ve alacaklı dâvalının, asil borçlu Enver Postal hakkında takibat icrasında muhtariyetine dair Yalvaç Asliye Hukuk Hâkimliğince verilne 6/10/954 tarih 953/339 esas ve 257 karar sayılı hükmün müddeti içinde temyizen incelenmesi dâvalı vekili Avukat Tahir Selçuk tarafından istenilmekle dosyadaki kâğıtlar okunarak işin gereği hakkında görüşülüp düşünüldü :

Dâvacı taraf; dâvalı alacaklıya vuku-bulan ihbara rağmen kendisinin esas borçluyu kanunî bir aylık müddet içinde takip ederek, hakkını aramış

olmaması dolayısiyle kefaletin nihayete ermiş bulunduğuna karar verilmesini istemiş olmasına ve kefilin Borçlar Kanununun 494 üncü maddesi hükmünce yapacağı ihbarın yazılı olan kefalet akdinin, hüküm ve kuvvetten düşmesini gerekli kılacak bir beyan mahiyetinde bulunmasına Usulün 290 ıncı maddesi hükmünce, yazıya bağlı bir borcun hüküm ve kuvvetini sona erdirecek veya azaltacak beyanların ancak, yazı ile ispat olunabileceğine göre; dâvacıların ihbar iddiaları hakkında şahit dinlenilerek hüküm verilmiş olması, usule aykırı ve temyiz itirazları bu bakımdan yerinde görüldüğünden temyiz olunan hükmün gösterilen sebepten Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 428 inci maddesi gereğince BOZULMASINA ve aşağıda yazılı 580 kuruş temyiz masrafının ileride haksız çıkacak taraftan alınmasına, 6/5/955 tarihinde ittifakla karar verildi.

Ticaret Kanununun 573 üncü maddesine göre hâmilin kendirine ciro edene karşı alacağını ileri sürmesi ve onunda alacağı ödemesi halinde mesuliyet silsilesi aşağıdan yukari doğru uzatılır. Ticaret Kanununun 571 inci maddesindeki kendisinden önceki cirantaya ihbar borcu da mes'uliyet silsilesinin aşağıdan yukarıya dogru uzanmasının Esas olduğunu gösterir.

Temyiz Ticaret Dairesi
Esas : 7812 — Kaarar : 3804

DAVA : Dâvacı, Selâmet Kereste fabrikası sahipleri tarafından dâvalı Mehmet Gürtan emrine tanzim olunan 5000 liralık emre muharrer senedin, Mehmet Gürtan tarafından kendisine ve kendisi tarafından da Mehmet Aksoy'a ve Mehmet Aksoy tarafından da, Yapı Kredi Bankasına ciro edilmiş olduğunu ve vadesinde senet karşılığının ödenmemiş olmasından dolayı, bankaca Ciranta Mehmet Aksoy aleyhine takip yapılarak karşılığı 5000 liranın masrafiyle birlikte Mehmet Aksoy'dan alınmış ve Mehmet Aksoy'un dahi evvelki cirantalardan kendisini yani, dâvacıya atlıyarak dâvalı Mehmet Gürtan'dan alacağını isteyip almış bulunduğunu, dâvalı Mehmet Gürtan'ın ise; bu parayı asıl borçlulardan istenmesi lâzımgelirken icraya müracaatla kendisi hakkında ilâmsız icra takibi yapmış ve takibe karşı itirazının yanlış olarak merci tarafından kaldırılmış ve temyiz müddetini geçirmesi yüzünden parayı dâvalıya ödemek zorunda kalmı şolduğunu ileri sürerek, haksız surette icraca alınan paranın, İcra ve İflâs Kanununun 72 nci maddesi uyarınca dâvalıdan geri alınmasini istemiştir.

605

HÜKÜM : Ticaret Kanununun 606 ıncı maddesi delâletiyle 573 üncü maddesi hükmüne göre, cirantaların hâmile karşı karşı müteselsil şekilde mes'ul olmamalarına ve hâmilin sıra gözetmeden mes'ullerin cümlesi aleyhine münferiden veya müçtemian dâva açabileceğine ve istirdadı istenen paranın icraen tahsil edilmiş bulunmasına göre, yerinde görülmeyen dâvanın reddine mütadairdir.

TEMYİZ EDEN ve mürafaa isteyen : Mehmet Işık vekili Avukat Davut Selçuki.

TEMYİZ KARARI

Sebkeden talebe mebni mürafaa için tâyin edilmiş olan günde temyiz eden adına vekili Avukat Davut Selçuki ve karşı taraf adına vekili Avukat Kemal Gençer gelip, karşı tarafın temyiz müddeti hakkında bir diyeceği olmadığı ve temyiz dilekçesinin müddeti içinde verildiği anlaşıldıktan ve hazır bulunan vekiller dinlendikten sonra, vaktin darlığından ötürü işin incelenerek karara bağlanması başka güne bırakılmıştı. Bu kere temyiz olunan ilâm ve dosyadaki kâğıtar okunarak işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Ticaret Kanunnunun 606 ıncı maddesi yolu ile emre muharrer senetlere de, tatbik olunan 573 üncü maddesinde; hem hâmilin keşideci, kabul eden veya ciro eden kimselere karşı olan alacak münasebeti; hem de poliçenin karşılığını ödemiş bulunan her imza sahibinin diğer mes'ullere karşı açacağı dâvalar tanzim edilmiştir ve mesuller arasında ciro edenler dahi gösterilmişir. Hâmile karşı, senedi ciro etmiş olanların hepsi ciro eden, diğer tâbir ile ciranta sıfatı haiz ise de; bu senet karşiliğini ödemiş olan cirantalardan bir tanesine karşı ciranta sıfatı ancak, kendisine senedi ciro etmiş bulunan kimse ile daha evvel ciro eden hakkında vârit olabilir. Zira o, kimsenin senedi ciro ettiği kimse ile daha sonra senedi ciro yolu ile elde etmiş olan kimselere herşeyden önce dil bakımından senedi ödemiş olanin cirantası denilemez. Bu itibarla normal olarak hamilin kendisine ciro edenne karşı alacağini ileri sürmesi ve onun da alacaği ödemesi halinde mesuliyet silsilesi aşağıdan yukarı doğru uzanır. Ticaret Kanununun 571 nci maddesindeki kendisinden önceki cirantaya ihbar borcu da mesuliyet silsilesinin aşağıdan yukarı doğru uzanmasina esas olduğunu gösterir. Bundan Başka Ticaret Kanununun 539 ve 540 ncı maddeleri hükümleri beraberce göz önünde tutuldukda bilhassa 540 ncı maddenin ikinci fıkrasinin ikinci cümlesindeki (bu halde muahharen vaki olan cirantalara karşı ciroyu men eden şahıs kefil ve zamin değildir.) Hükmü de bir cirantanın ancak kendinden sonra senedi ciro etmiş kimselere karşı mesuliyetinin söz konusu edilebileceğini bildirmektedir.

606

Dâvanın esas emre muharrer senedin borçluları selâmet kereste Fabrikası sahipleri ve senedin ilk hâmili dâvalı Mehmet Gürtan olmasına ve senedin Mehmet Gürtanın dâvacı Mehmet Işığın da Mehmet Aksoya ve onun da Yapı Kredi Bankasına ciro etmiş ve borçuların ödememeleri ve bankaca âdemî tediye protostonun borçlulara yollanması üzerine Mehmet Aksoy'un se net karşılığı bankaya ödemesi sonunda Mehmet Aksoyun da Mehmet ışığı atlayarak Mehmet Gürtandan alacağını isteyip almış olmasına ve Mehmet Gürtanın asıl borçlulara başvuracak yedre senedi kendisinden ciro yolu ile temellük etmiş olan Mehmet Işıkt'an âmsız icra yolu ile bu alacağı isteyip almış bulunmasına göre mahkemece yukarda bildirilen Kanunî esasler dahi göz önünde tutularak dâvacının kendisinden önceki dâvalıya nazaran ciranta ve dolayısıyle 573 ncü madde hükmünce mesul kimselerden olmadığı kabul edilerek İcra İflas Kanununun 72 nci maddesi uyarınca açılmış olan bu dâvanın dâvacı lehine hüküm altına alınması gerekli iken 573 ncü madde hükmüne ve bilhassa o maddedeki ciro eden kelimesine mutlak manâ verilerek dâvanın reddedilmiş olması kanuna aykırı ve temyiz itirazları yerinde görülmüştür.

NETİCE : Temyiz olunan hükmün gösterilen sebeplerden dolayı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 428 inci maddesi gereğince (BOZULMASINA) ve aşağıda yazılı 1380 kuruş temyiz masrafının ilerde haksız çıkacak tarafdan alınmasına 21.5.1955 tarihinde ittifakla karar verildi.

MILLI KÜTÜPHANE-ANKARA 1946

6B7

Temyiz Kararları

CEZA BÖLÜMÜ

Belediyeler ve hem mahalleler İhtiyar Heyetleri yoksulluk belgesi düzenliyebilirler.

Temyiz Tevhidi İctihad Umumî Heyeti
Esas : 7 — Karar : 11

Şehir ve kasabalarda mahalle Muhtar ve İhtiyar heyetleri teşkiline dair 4541 sayılı kanunun üçüncü maddesinin 5 inci bendinin (A) fıkrasiyle Temyiz şartından olan depo parası yerine kaim olacak fakrühal ilmühaberi tanzimi vazifesinin mahalle ihtiyar hey'etlerine de verilmiş olması yüzümden 1412 sayılı ceza usulünün muaddel 310 uncu maddesinin Belediyelere tanıdığı ayni vazifenin muahhar olan mahalle Muhtar ve İhtiyar hey'etleri teşkiline dair olan kanunla mürtefi olup olmadığı hususunda Ceza Umumî Heyetinin 20/2/1950 tarih, esas 32/98, karar 52 sayılı ve yine 6/12/1954 tarih, esas 355, karar 353 sayılı ilâmları ile aynı heyetin 13/12/1954 tarih, esas 5 karar 359 sayılı ilâmı arasında ihtilâf husule geldiğinden C. Baş Müddeiumumiliği makamının 15/2/1955 tarih ve 331 sayılı yazılariyle işbu ihtilâfın tevhidi ictihat yoliyle halli istenilmiş olduğundan bugün toplanan büyük tevhidi ictihadyoliyle halli istenmiş olıuğunıan bugün toplanan büyük tevhiıi ictihad hey'etice keyfiyyeti müzakere olundu :

Her ne kadar 4541 sayılı Kanunun muahhar tarihli ve yokluk ilmühaberlerinin tanzimi işini aynı zamanda mahelle ihtiyar hey'etlerine vermiş ise de Belediyelerden bu vazifenin olmadığına, münhasıran mahalle muhtar ve ihtiyar hey'etlerine verildigine dair kanunda sarih bir hüküm bulunmamaktadır. Buna mukabil 4541 sayılı Kanunun 24 üncü maddesinde, kül halinde ilga edilen Kanunlarla Muhtarlığa dair hükümleri ilga edilen Kanunlar taâd ve bunların şehir ve kasabalarda Muhtarlığın ilgasına dair kanunla Tapu, Kadastro ve Tapu tahriri, Askerlik mükellefiyeti kanunlarının Muhtarlığa ait hükümleri olduğu zikr ve tasrih edilmekde iken ceza usulünün mahelle muhtarlığına ait vazifeyi belediyelere veren 310 uncu maddesinden bahsedilmemekde ve böylece ceza usulündeki hükmün kanun vazıınca mahfuz tutulmak istenildiği belirmektedir.

Bundan başka bir âmme vazifesinin bir kaç âmme müessesesince verilmesi mümkün ve cihet nazariyatın ve mevzuatımızın kabul ettiği bir husus dur. Mevzu ile ilgisi bakımından Ceza Usulü Kanunu ile 4541 sayılı kanunu ele aldığimiz zaman suç ihbarlarının kabulü vazifesinin C. Müddeiumumilerine' zabıta makam ve memurlarına Vali ve Kaymakamlara verildiğini ve bütün suçlar hakkında hazırlık tahkikatı yapmak vazifesiyle C. Müddeiumumisinin ve onun yardımcısı olarak da zabıta teşkilâtının tavzif edilmesine rağmen 4541 sayılı Kanunun 3 ücü maddesinin beşinci bendinin(C) fıkrasiyle hayvan hırsızları ve yatakları hakkinda zabıt tanzim etmek vazifesiyle aynı zamanda mahelle Muhtar ve ihtiyar hey'etlerinin de tavzif edildiğini görürüz. Mahlle ihtiyar hey'etlerine hazırlık tahkıkatından olan zabıt tanzimi işinin verilmesiyle C. Müddeiumumisinin ve zabıtanın bu babtaki vazifelerinin mürtefi olduğunu kabul etmek imkânsız, ihtiyar hey'etlerine verilen bu vazife, tahdid değil ikmal ve tevsi kasdının bir ifadesidir.

Kaldı ki, mahelle İhtiyar hey'etini yokluk ilmuhaberini tanzim vazifesiyle tavzif etmenin yegâne sebebi komşularının ve mahallelilerinin malî kudretlerini yakınen bilen ve tahkık etme imkânına sahib olan bir hey'et bulumasıdır:

Belediyelerde hemşehrilerinin muhtaçlarını tahkik ve tesbit ederek fakir olanlarına yardım etme, onlaları ibate, iaşe tedavi ettirme, meccanen bir yerden diğer bir yere sevk, iane sandıklari teşkil etme gibi vazifelerle muvazzafve Belediye Kanununun 15 inci maddesi bu babta sarih hükümleri muhtevidir. Belediyeler bu vazifelerini yapmak için hemşehrilerinin malî durumarını daha evvel tahkik etmekle mükellef oldukları gibi yukarıda yalı vazifelerinin ifasi dolaysiyle bir çok şahislarin malî durumlarina agâh bulunmuş olması da mümkündür. Böyle olunca mahalle ithiyar hey'etlerinden sonra hemşehrilerinin malî kudretini bilen başlıca âmme müesseseleri Belediyelerdir ve bu sebeple de Belediyelerin fakrühal ilmühaberi vermesi esası kabul edilmiştir.

Belediye Kanununda yokluk ilmühaberi verileceğine dair vâzıh bir hüküm bulunmadığı düşünülebilirse de, Belediyenin vazifelerini tesbit eden 15 inci maddenin ikinci fıkrasında (... aşağıda yazılanlarla ayrıca Kanun, Nizamname ve talimatnamelerle muayyen hususlardır.) Denilmekte ve bu itibarla Ceza Muhakemeleri usulü Kanunun 310 maddesinin tâyin ettiği iş de Belediye vazifeleri arasına girmektedir.

Ayrıca Kanunlarda sarahat bulunmıyan hallerde vatandaş için daha fazla fadeli olan görüşün kabulü lüzumu, hukukun esaslı bir prensibi ve

yokluk ilmühaberinin hem mahalle İhtiyar Hey'etleri hem de Belediyeler tarafından tanzim edilebilmesi imkânının, vatandaşın (Temyiz etme) hakkını daha kolay kullanmasını temin edeceği hususu ise şüphesizdir.

Bu sebeplerle ceza usulünün 310 uncu maddesinin fakrühal ilmhüaberi nin Belediyelerce de tanzim edileceğine dair olan hükmünün 4541 sayılı Kanunla sarahaten veya delâleten mer'iyetden kaldırılmamış ve hükmünün mer'î bulunmuş olduğuna, Belediyelerin de Şehir ve Kasaba sakinlerine yokluk ilmühaberi verebileceklerine mevcudun üçde iki ekseriyetiyle 22/6/1955 tarihinde karar verildi (1).

Ceza Kanununun 492 inci maddesinin (İkinci) bendinin tatbik edilebilmesi için fiil' lin; mutlaka mühürün bozulması suretile ika'ı meşrut bulunmamaktadır.

Temyiz Ceza Umumî Hey'eti

Esas : 274 — Karar : 340

Nusaybin istasyonundan Haleb'e transit olarak gitmekte olan ve üzerleri gümrüğün mührü ile mühürlenmiş bulunan vagonlardan buğday çalmakdan maznun Abdullah oğlu Mahmud Bektaş'ın yapılan muhakemesi sonunda;

Fiilin sübutuna ve çalınan buğdayların kıymeti mahkemece hafif olarak kabul edilmiş olmasına mebni hareketine uyan Türk Ceza Kanununun 492/2, 522/1 ve 525 inci maddelerine göre neticeden (İki sene, altı ay) hapsine ve bu kadar da emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmasına, 45 lira 50 kuruş harçla, 19 lira 16 kuruş mahkeme masrafının maznundan tahsiline ve yedi emindeki Dört çuval buğdayın sâhibine iâdesine ve mevkuf kaldığı müddetin cezasından icrayi mahsubuna dâir (Nuseybin asliye Ceza Mahkemesinden verilen 7/8/954 tarihli hükmün mahâlli C.Müddeiumumiliği ile maznunun vâki temyiz talebine binaen Temiyz İkinci Ceza Dairesince tetkik olunarak :

maznunun istasyon hamalı olduğu anlaşılmasına göre tebliğnamesinin (2) Nolu bendinde yazılı mütalâa varit görülmediği gibi mesruk malın mühür altına alınmış eşyadan olmasına göre (1) numaralı bendinde yazılı mütalâa da yerinde bulunmamış olduğundan reddiyle usul ve kanuna uygun bulunan hükmün tasdikına dair ittihaz olunan 8/10/954 tarihli karar aleyhine C. Baş Müddeiumumiliğinden : — —

(1) «Fakrühal ilmühaberi» nin Türkçesi «Yoksulluk Belgesi» olup, tabir, kararda yazıldığı gibi «yokluk» değildir Dergi

640

(İçerisinde buğday yüklü bulunan vagonların gümrük kontrolu yapıldığını göstermek maksadiyle mühürlendiği Nusaybin Gümrük müdürlüğünün 30/7/1954 tarihli cevabında bildirilmiş olmasına ve bu itibarla çalınan buğdayların Türk Ceza Kanununun 492 inci maddesinin (2) sayılı bendinde murâd edilen sebep ve maksatla ve hükümetin emrine veya Kanun hükmüne tevfikan mühürlenmiş kabul edilmiyeceğine ve bundan başka; üstünde örtü vazifesi gören çadır aralık yapılarak ve mühür bozulmadan buğdayların vagondan kolaylıkla alındığının keşif zabıt varakasinda tesbit edilmiş bulunmasına ve maddenin ikinci bendinin aslı olan me'haz Kanundaki hükmünden de anlaşılacağı üzere bu bentdeki suçun takevvünü için mührün bozulmasının icabetmesine nazaran mezkûr bende istinat olunarak maznuna fazla ceza tâyini Kanuna muhalif ve hükmün bozulmasını mucip iken yazılı olduğu üzere tasdikında isabet görülmediğinden işin yüksek ceza umumî hey'etinde incelenerek daire kararının ref'ile hükmün yukarıda yazılı sebeplerden dolayı bozulmasına karar verilmesi hususunda ;

Ve müddetinde itiraz edilmiş olmakla 16/11/954 tarihli itirazname ile Birinci reislik dairesine gönderilen dosya Ceza hey'eti umumiyesince okunup anlaşıldıktan sonra icabı görüşülüp düşünüldü :

TEMYİZ KARARI

Yapılan tahkikata, toplanmış olan delillere ve maznuna istinat olunan hırsızlık suçunun: Gümrük idaresince resmen mühür altına alınmış olan eşya üzerinde işlenmiş bulunmasına ve Türk Ceza Kanununun 492 inci maddesinin (ikinci) bendinin: Bu bendin tatbik edilebilmesi için fi'ilin mutlaka mührün bozulması suretiyle ika'ı icabedeceği mânasında anlaşılmasına müsait bulunmamasına göre itiraznamede yazılı düşünce yerinde olmadığından reddine ve dosyanın mahalline gönderilmek üzere C. Baş Müddeiumumiliğine iadesine 22/11/954 tarihinde ekseriyetle karar verildi.

Harmana getirilen Buğday; lüzumuna göre açıkta bırakılan mahsüllerden addedilemiyeceğinden bunları harmandan çalmak fi'ili Türk Ceza Kanununun 491 inci maddesinin ilk fıkrasına temas eder.

Temyiz Ceza Umumi Heyeti
Esas : 20 — Karar :11 — —

Çalışmakda olduğu âbit tokun : Açıkda bulunan harmanından geceleyin Bir miktar buğdayı çuvalına doldurup götüreceği sırada kendisini görenlerin bağırması üzerine çuvalın içine doldurduğu buğdayları yolda atarak kaçmak

691

suretiyle hırsızlıkdan maznun Cemil Açıkın fiiline uyan Türk Ceza Kanununun 492/8, 522 ve 525 inci maddelerine tevfikan ve neticeten (Bir sene) hapsine ve bukadar da emniyeti umumiye nazereti altında bulundurulmasına ve mevkuf kaldığı günlerin cezasından mahsubuna ve 1825 kuruş harç alınmasına dair (Tutak) Asliye Ceza mahkemesinden verilen 11/2/954 tarihli hüküm mahallî C. Müddeiumumisi ile maznunun vakî temyiz taleplerine binaen Temyiz İkinci Ceza dâiresince tetkik olunarak;

Hâdisedeki hırsızlık suçunun vasfına göre tatbikde isabet bulunmaması;

Yolsuz görüldüğünden bahsiyle bazularak yerine iade edilmekle eski hükmünde ısrarı mutazammın mezkûr mahkemeden âhiren verilen 20/10/954 tarihli hükmün dahi temyizen tetkiki üst dereceli Ağrı C. Müddeiumumiliği ile maznun tarafından müddetinde verilen istidalarla istenilmesine ve fakirlik ilmühaberi ita kılınmasına mebni dosya C. Başmüddeiumumiliğinin; ısrar hükmünün bozulması talebini havi 5/1/1955 tarihli tebliğnamesiyle Birinci Reislik Dairesine gönderilmekle, Ceza Hey'eti Umumiyesince okunup iş anaşıldıktan sonra icabı görüşülüp düşünüldü:

TEMYİZ KARARI

Buğdaylar harmandan çalınmış olduğundan ve harmana getirilen buğday; lüzumuna göre açıkta bırakılmış mahsüllerden addedilemiyeceğinden maznuna Türk Ceza Kanununun 491 inci maddesinin ilk fıkrası yerine 492 nci maddesinin (8) inci bendi ile ceza verilmesi yolsuz ve hususî daire ilâmında gösterilen bozma sebebi, C. Müddeiumumiliğinin ve maznunun bozma talepleri bu itibarla vârit bulunduğundan zikri geçen ısrar hükmünün, tebliğnamede yazılı mütalâa veçdile BOZULMASINA ve 10 lira bozma harcının ileride haksız çıktığı takdirde maznundan alınmasına 24/1/1955 tarihinde ekseriyetle karar verildi.

Kuzey Atlantik Andlaşması nezdinde tanzim ve 6375 sayılı kanunla kabul edilen «Kuvvetler Statüsü» nün 7 inci maddesinin 3 (a), (ii) bendine göre, dâvayı görmek vazifesi, Gönderen Devlet Kaza mercilerine aittir

Temyiz Birinci Ceza Dairesi
Esas : 2995 — Karar : 2579

Tedbirsizlik ve dikkatsizlik neticesi bir kişinin ölümüne ve bir kişinin yaralanmasına sebebiyet vermekten maznun Nato Karargâhı Muhabere Başçavuşu John. Arnold'un müsnet suçu resmî vazife sırasında işlediğinden

642

6375 sayılı kanunla kabul edilen Kuvvetler Statüsünün 7 inci maddesinin 3 (a) (ii) bendi gereğince dâvanın rüyetinin; gönderen Devlet makamlarına ait olduğundan bahisle İzmir Ağır Ceza Mahkemesinden verilen 6/9/954 tarihli karara o, yer C. Müddeiumumiliğinden vâki itiraz üzerine mezkûr kararın kaldırılmasına dair (Manisa) Ağır Ceza Mahkemesince ittihaz olu-

20/9/954 tarihli kararın (6375 sayılı kanunla kabul edilen Kuvvetler Statüsünün 7 nci maddesinin 3 (a) (ii) bendine tevfikan, dâvanın rüyetinin gönderen devletin kaza mercilerine ait olduğuna dair mahkemece ittihaz olunan kararın nihaî mahiyette bulunduğu ve bu itibarla kabili itiraz olmayıp Temyiz İkinci Ceza Dairesinin 2/6/955 tarih ve 10217/9999 sayılı ilâmında da tebarüz ettirildiği veçhile kabili temyiz olduğu düşünülmeksizin itirazın kabulü ile yazılı olduğu şekilde karar verilmesinde isabet görülmediğinden bahisle Ceza M. U. Kanununun 343 ncü maddesine tevfikan temyizen bittetkik bozulması Yüksek Adliye Vekâletinin 15/9/955 gün ve 28886 sayılı yazılı emrine atfen C. Başmüddeiumumiliği yüksek makamından ihbar ve dâva dosyası 17/9/955 tarihli tebliğname ile Temyiz Mahkemesi Birinci Ceza Dairesine tevdi edilmekle okunup iş anlaşıldıktan sonra gereği konuşuldu ve aşağıdaki karar tesbit edildi :

6375 sayılı kanunla kabul edilen (Küzey Atlantik anlaşmasına taraf devletler arasında, Kuvvetlerinin Statüsüne dair sözleşme) nin 7 nci maddenin 3/A ve (ii) bendine tevfikan dâvanın bakılmamasının gönderen devletin kaza mercilerine ait olduğundan bahisle verilen vazifesizlik kararı Ceza Usulünün 263/3 ve mâtufu 203 üncü maddelerinde yazılı vazifesizlik kararı mahiyetinde olmayıp, nihaî mahiyette bir karar bulunması itibariyle itirazı gayrikabil ve ancak, temyizi kabil bulunmasına göre yazılı emre mâtuf tebliğname münderecatı vârit bulunduğundan Manisa Ağır Ceza Mahkemesinin 20/9/954 tarihli kararının Ceza Usulünün 343 üncü maddesinin son fıkrası gereğince BOZULMASINA ve yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın iadesine 20/9/955 tarihinde ekseriyetle karar verildi.

Trafik suçlarını işleyenler hakkında trafik zabıtası veya diğer salâhiyetli kimseler tarafından tanzim edilecek tutanağın mahkemeye verilmesi icap eder.

Temyiz 3 ncü Ceza Dairesi
Esas:17604 — Karar: 16172

Karayolları Trafik Kanununa muhalif hareketten maznun Mustahsen Büyükantalyanın mezkûr kanununun 43 ve 57/C. maddeleri gereğince 25 lira hafif para cezasiyle tecziyesine dair Şile Sulh Ceza Mahkemesinden katî

643

olarak verilen 19/7/955 tarihli hükmü havi evrakla qanunî mercice tanzim olunmayıp, jandarma tarafından hilâfı salâhiyet tutulan zabıt varakasına müsteniden duruşma yapılarak yazılı olduğu şekilde mahkûmiyet kararı verilmesinde isabet olmadığından mezkûr hükmün yazılı emirle bozulması isteğini havi Y. Adliye Vekâletinin 28/9/955 tarih ve 30752 sayılı yazısı C. Başmüddeiumumiliğinin 3/10/955 gün ve 955/372 sayılı ihbarnamesiyle dairemize tevdi olunmakla okundu:

Yazılı emre dayanan ihbarname münderecatı, Karayolları Trafik Kanununda yazılı suçları işleyenler hakkında trafik zabıtası veya diğer salâhiyetli kimseler — Karayolları Trafik Nizamnamesinin 7 nci maddesine göre Karayolları Umum Müdürlüğü fen hey'eti teşkilâtında çalışan mühendis ve teknisyenler — tarafından tanzim edilecek zabıt varakasının trafik zabıtasınca Trafik Mahkemelerine tevdi ve bu kanunun 57 nci maddesinde cezaları maktu olarak tespit ve tâyin edilmiş olan suçları işleyenler hakkında tanzim edilen zabıt varakalarının, Trafik Mahkemesinin tasdikiyle icra ve infaz olunacağı ve kezalik bu nevi zabıt varakalarının alâkalıya verilmesi veya tebliğ edilmesi mezkûr kanunun 63, 64 ve 71 inci maddeleri hükmü icabından olduğu halde, jandarma tarafından hilâfı salâhiyet tutulan zabıt varakasına müsteniden duruşma yapılarak yazılı olduğu şekilde mahkûmiyet kararı verilmesinde isabet görülememiştir.

Bu itibarla Ceza M. U. K. nunun 343 üncü maddesine tevfikan mezkûr hükmün bozulması lüzumuna dairdir.

Gereği düşünülüp görüşüldü: Yazılı emre atfen ihbarnamede gösterilen sebep yerinde görüldüğünden Şile Sulh Ceza Mahkemesinden verilen 19/7/955 tarihli hükmün C. M. U. K. nunun 343 ncü maddesinin son fıkrasına tevfikan BOZULMASINA ve cezanın çektirilmemesine 7/10/955 tarihinde ittifakla karar verildi.

İfa ettiği Noterliğe ait bir vazifeden dolayı Noter muâvini olan mahkeme Baâkâtibini tahkir etmek suçundan Türk Ceza Kanununun 483 üncü maddesinin Birinci fıkrasına göre ceza tâyini icabedip; Noter muâvininin mahkeme Başkâtibi olması suçun bu vasfını değiştiremez.

Temyiz Dördüncü Ceza Dairesi

Esas : 1154 — Karar : 1466

Resen senet tanzim ettirmek üzere yanına girdiği Noter muavini Başkâtip Süleymana hakarette bulunmaktan maznun Şaban Özerin yapılan duruşma sonunda:

694

Suçun vazife haricinde ve âdiyen vukl'unun kabulüne mebni Türk Ceza Kanununun 483/1 inci maddesi gereğince Yedi gün hapsine dair (Eceabat) Asliye Ceza Hâkimliğinden verilen 15/9/954 günlü hükmün temyizen incelenmesi o yer C. Müddeiumumiliği tarafından süresinde ístida edilerek dâva evrakı C. Baş Müddeiumlmıliğinden; oluşa göre tatbikte isabet bulunmamasının yolsuzluğundan bozma isteyen tebliğname ile daireye gönderilmekle icabı müzakere olundu :

Maznun resen senet tanzim ettirmek üzere yanına girdiği Noter muavinini; huzurunda ve ifa ettiği vazifeden dolayı tahkir etmiş olmasına göre 483/1 inci madde ile ceza tâyininde isabetsizlik bulunmadığından ve Noter muavininin aynı zamanda Başkâtip olması; yapılan işin mahiyetine ve noter muamelesine taallûk etmesine göre suçun bu vasfını değiştiremiyeceğinden mahallî C. Müddeiumumisinin temyiz itirazları ve tebliğname mündericatı bu sebeplerle yerinde görülmediğinden reddile kanun hükümlerine uygun bulunan hükmün TASDİKINA 26/1/1955 tarihinde ittifakla karar verildi.

Ev içinde vcki hakarette âleniyet unsuru bulunmadığından Türk Ceza Kanununun (482) inci maddesinin (3) üncü fıkrasının tatbikında isabet yoktur.

Temyiz Dördüncü Ceza Dairesi
Esas : 13712 — Karar : 2766

Sâniyeye âdiyen rakarette bulunmak ve kavgada korkutmak maksadile silâh çekmekten maznun Alişân Işık'ın yapılan duruşma sonunda :

Türk Ceza Kanununun muaddel 466, 482/3, 485/1, 71 nici maddeleri kereğince Bir ay Oniki gün hapis ve 166 lira 60 kuruş ağrı para cezasiyle mahkûmiyetine dair (Adapazarı) asliye ceza hâkimliğinden verilen 26/10/1954 günlü hükmün temyizen incelenfesi maznun tarafından süresüresinde istida ve şartı ifa edilerek dâva evrakı bozma isteyen tebliğname ile dâireye gönderilmekle icabı müzakere olundu :

1 — Ev içinde vâki rakaretde aleniyet unsuru bulunmiyacağı göze' tilmeden maddenin üçüncü fıkrasinin tatbik edilmesi;

Bozmayı gerektirmiş ve itiraz bu bakımdan yerinde görülmüş olduğundan hükmün bu sebepten; istem gibi bozulmasına ve 10 lira bozma harcının haksız çıkacaktan alinmasina 15/2/1955 tarihinde ittifakla karar verildi.

645

646

ADALET DERGİSİ

1955 Yılı

1 — 12 sayıları arama cetvellerinin bulundukları yerleri gösterir Umumî Fihrist

Makaleler

		Sahife
1 —	Makale başlıklarına göre alfabetik arama cetveli	1213
2 —	Makale sahiplerinin adlarına göre alfabetik arama cetveli	1219

Mevzuat ve Olaylar

3 —	Yeni Eserler	1224
4 —	Ceza ve İnfaz Hukuku Haberleri	1229
5 —	Nutuk	1229
6 —	Tamim	1229
7 —	Adliye Vekâleti Ayırma Meclisi Kararları	1229
8 —	Düzeltmeler	1229

FEDERAL MAHKEME KARARLARI

9 —	Federal Mahkeme Kararları	1230

TEMYİZ MAHKEMESİ KARARLARI

Hukuk Kısmı

10 —	Tevhidi İçtihat	1231
11 —	Heyeti Umumiye	1235
12 —	1 inci Hukuk	1237
13 —	3 üncü Hukuk	1238
14 —	4 üncü Hukuk	1244
15 —	5 inci Hukuk	1247
16 —	İcra ve İflâs	1249
17 —	Ticaret	1254

647

Sayı Sahife

TEMYİZ MAHKEMESİ KARARLARI
Ceza Kısmı

18 — Tevhidi İçtihat 1261
19 — Umumî Heyet 1263
20 — 1 inci Ceza 1269
21 — 2 inci Ceza 1274
22 — 3 üncü Ceza 1275
23 — 4 üncü Ceza 1277
24 — 5 inci Ceza 1284

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ KARARLARI

25 — Uyuşmazlık Mahkemesi Karararları 1285

698

1955 yılı 1 — 12 sayılı Adalet Dergilerinde Çıkan Makaleler

(Makale Başlıklarına göre) Alfabetik Arama Cetveli

A	Sayı	Sahife
Adalet Hizmetinde Grafoloji Ord. Prof. İ. Hakkı Baltacıoğlu	6	547
Adli Polisçe yapılan soruşturmaya dair bazı düşünceler Salâhattin Atalay	9	877
Adam Öldürme cürmünden taammüt mefhumu ve tatbikatımız M. Muhtar Çağlıyan	8	775
Anglosakson Hukukunda Nasafet Dr. Turgut Sengir	9	855
B		
Bankalardaki meslekî sır ve hukukî neticeleri Dr. Âdil İzveren	4	321
Batı Avrupa İstinaf Mahkemeleri ve Türkiyemiz Dr. A. Pulat Gözübüyük	5	431
Belçika'da Çocuk Suçluluğu Uluer Yüceöz	5	477
Bizde Tevhidi İçtihat Meselesi Ahmet Elifoğlu	8	795
Borçlar K. 173 ve Hukuk U.M.K. 193 üncü Maddeleri üzerinde bir inceleme A. Ziya Kayaoğlu	3	191
Büyük Millet Meclisinin Hukukî Tasarrufları Dr. A. Pulat Gözübüyük	1	9

695

	Sayı	Sahife
C		
Ceza Kanununun 463 üncü maddesi üzerinde bir inceleme Yalçın Tuna	8	774
Ç		
Çocuk Düşürmede zaruret hali M. Muhtar Çağlayan	12	1180
Çocuk Psikiyatrisi Tarihine Toplu Bir Bakış Prof. Dr. Behçet Tahsin Kamay - Dr. Haluka Menteş	10	967
Çocuk suçluluğunun önlenmesi bakımından kimsesiz ve terk edilmiş çocuklar Veli İnanç	7	664
F		
Firar Cürmü Prof. Dr. Faruk Erem	9	843
G		
Gayrimenkule iktisap tarikleri İmran Öktem	4	299
Gayrimenkule tecavüzün men'i Ahmet Erdoğdu	7	677
Genç suçluların müessese tarafından tedavisi mevzu-unda Birleşmiş Milletler Teşkilâtı tarafından Viyana da tertip edilen Seminer çalışmalarına dair rapor Sâlih Sıtkı Karabel	1	27
H		
Hesabı carilerde faizi mürekkep Prof. Dr. Kemal Tahir Gürsoy	11	1036
Hileli vergi suçları Talip Güran	3	212

650

	Sayı	Sahife
Hizmet Kusuru Kemal Galip Balkar	2	95
Hususî Hukukun Birleştirilmesi, Milletleraras Enstitü Çalışmaları Dr. Âmil Artus	7	625
I		
Irza geçme Yalçın Tuna	4	331
Irza Geçme Yalçın Tuna	5	446
Irza geçme üzerine mukayeseli inceleme Yalçın Tuna	6	558
İ		
İcra ve İflâs K. nunun 68 inci maddesi üzerinde Bir İnceleme Sıtkı Akyazan	11	1046
İcra ve İflâs K. nunun 68 inci Maddesi üzerinde Bir İnceleme Sıtkı Akyazan	11	1141
İcra ve İflâs Kanununun 134. Maddesine göre şikâyet süresi Selâmi Savran	9	871
İçki deliliği ve cürüm Prof. Dr. Behçet Tahsin Kamay	12	1171
İdareye karşı açılan dâvalar dolayısiyle mahkemelerde yapılan vazife itirazları Kemal Galip Balkar	6	548
İngiltere'de Cezaevleri ve Okul Cezaevleri Sâlih Sıtkı Karabel	2	101
İsviçre Medenî Hukukunun Türkiye'de iktibası ve bunun tatbikından doğan ana prensipler Dr. Âdil İzveren	8	736

687

	Sayı	Sahife
İsviçre Medenî Kanununun Türkiye'de iktibası ve bunun tatbikatından doğan ana meseleler Dr. Âdil İzveren	11	1083
K		
Kabahatler arasında tekerrür meselesi Ahmet Kemal Türdü	10	987
M		
Matbaalar Kanununun izahı ve tenkidi ve Transcription Remzi Balkanlı	10	971
Medenî K. 639 uncu Maddesiyle ilgili Karar Hakkında düşünceler Avni Refik Gür	1	52
Medenî Kanuna göre tescil Dâvaları Tatbikatı Ahmet Lütfi Musluoğlu	2	127
Milletler Arası çalışma Konferansı Salih Sıtkı Karabel	3	198
Muavenet Nafakası Sıtkı Tuncer	7	684
Müruruzaman Dr. Şakir Berki	10	948
Müstehçen ve Hayasızca Neşriyat M. Muhtar Çağlıyan	4	377
N		
Nahiyelerde Sulh Mahkemeleri Rüştü Yeniçeri	3	232
Nişan Bozulması halinde, önce verilen şeylerin iadesine dair içtihatlar Halil Akıncı	6	569

652

	Sayı	Sahife
R		
Resmî Bilirkişi ve Adlî Tıp Ahmet Lütfi Musluoğlu	8	758
S		
Seçim Mevzuundaki muhtelif Kanunların tatbikatında tereddüde düşülen bazı mühim noktalar Fuat Erdoğan	11	1064
Sigortalar Hukuku Dr. Ekrem Etgü	1	33
Sigortalar Hukuku Dr. Ekrem Etgü	2	131
Silâh ve silâh sayılan âletlere dair Temyiz İçtihatlarının Tahlili Dr. A. Pulat Gözübüyük	10	940
Suç İşlemeğe Tahrik Prof. Dr. Faruk Erem	12	1133
Suçluların fikri içtimaı üzerinde bir tetkik Yalçın Tuna	1	41
Suçluların Fikrî İçtimaı üzerinde bir Tetkik Yalçın Tuna	2	139
Suçluyu Koruma Cürmü Prof. Dr. Faruk Erem	8	727
T		
Temyiz M. Kararlarının Tahlil ve Tenkidi Serisi Dr. Muammer Aksoy	5	442
Temyiz Mahkemesi Kararlarının Tahlil ve Tenkidi Dr. Muammer Aksoy	7	639
Türk Ceza K. muaddel 271 inci M. üzerinde bir inceleme M. İzzet Buharalı	6	573
Türkiye'de Sigortacılığın ve Sigorta Hukukunun tekâmülü hakkında inceleme Selim Kaya Kaşdaş	3	240

683

	Sayı	Sahife
V		
Vasiyet Akdi Tatbikatı Şükrü Erdoğan Ulu	3	218
Y		
Yazılarda taklitçiliğin meydana çıkarılması Ord. Prof. İsmail Hakkı Baltacıoğlu	11	1025
29 Temmuz 1881 tarihli Fransız Basın Kanunu Kemalettin Kazuk	4	358
Z		
Zabıtaî Saydiye Nizamnamesi Değiştirilmeli midir? Kemal Alev	3	227
Zilliyedlik Turan Bakır	9	839
Zilyedlik, himayesi hak karinesi ve bir federal mahkeme kararı Safa Oyman Reisoğlu	1	12
Zilyedlik, himayesi hak karinesi be bir federal mahkeme kararı Safa Oyman Reisoğlu	2	110
Zührevî Hastalıkları bulaştırma suçu Prof. Dr. Behçet Tahsin Kamay	1	3

684

1955 yılı 1 — 12 sayılı Adalet Dergilerinde çıkan makaleler

(Makale Sahipleri Adlarına göre) Alfabetik Arama Cetveli

A

		Sayı	Sahife
	Dr. A. PULAT GÖZÜBÜYÜK		
1 —	Batı Avrupa İstinaf Mahkemeleri ve Türkiyemiz.	5	431
2 —	Büyük Millet Meclisinin Hukukî tasarrufları	1	9
3 —	Silâh ve silâh sayılan âletlere dair Temyiz İçtihatlarının tahlili	10	940
	Dr. ADİL İZVEREN		
1 —	Bankalardaki mesleki sır ve hukuki neticeleri	4	321
2 —	İsviçre Medeni Hukukunun Türkiye'de iktibası ve Bunun tatbikından doğan ana prensipler	8	736
3 —	İsviçre Medenî Hukukunun Türkiye'de iktibası ve bunun tatbikından doğan ana meseleler	11	1083
	AHMET ERDOĞDU		
	Gayrimenkule tecavüzün men'i	7	677
	AHMET ELİFOĞLU		
	Bizde Tevhidi İçtihat müessesesi	8	795
	AHMET KEMAL TÜRDÜ		
	Kabahatler arasında tekerrür meselesi	10	987
	AHMET LÜTFİ MÜSLUOĞLU		
1 —	Medenî Kanuna göre Tescil Dâvaları tatbikatı	2	127
2 —	Resmî Bilirkişi ve Adlî Tıp	8	758
	AHMET ZİYA KAYAOĞLU		
	Borçlar K. 173 ve Hukuk U. M. K. 193 üncü maddeleri üzerinde bir inceleme	3	191
	Dr. AMİL ARTUS		
	Hususî Hukukun Birleştirilmesi Milletlerarası Enstitü Çalışmaları	7	625

685

		Sayı	Sahife
	AVNİ REFİK GÜR		
	Medenî K. 639 uncu Maddesiyle ilgili Karar Hakkında düşünceler	1	52
	B		
	Prof. Dr. BEHÇET TAHSİN KAMAY ve Dr. HALÜKA MENTEŞ		
1 —	Çocuk Psikiyatrisi Tarihine toplu bir bakış	10	967
2 —	İçki deliliği ve cürüm	12	1171
3 —	Zührevî Hastalıkları Bulaştırma Suçu	1	3
	E		
	Dr. EKREM EDGÜ		
1 —	Sigortalar Hukuku	1	33
2 —	Sigortalar Hukuku	2	131
	F		
	Prof. Dr. FARUK EREM		
1 —	Firar Cürmü	9	843
2 —	Suç İşlemeğe tahrik	12	1133
3 —	Suçluyu Koruma cürmü	8	727
	FUAT ERDOĞAN		
	Seçim Mevzuundaki murtelif kanunların tatbikatında tereddüde düşülen bazı mühim noktalar	11	1064
	H		
	HALİL AKINCI		
	Nişan bozulması halinde önce verilen şeylerin iadesine dair içtihatlar	6	569
	İ		
	İMRAN ÖKTEM		
	Gayrimenkulün iktisap tarikleri	4	299
	Ord. Prof. İ. HAKKI BALTACIOĞLU		
1 —	Adalet Hizmetin Grofoloji	6	547
2 —	Yazılarda Taklitçiliğin meydana çıkarılması	11	1025

686

		Sayı	Sahife
	K		
	KEMAL ALEV		
	Zabıtai Saydiye Nizamnamesi Değiştirilmeli midir	3	227
	KEMAL GALİP BALKAR		
1 —	Hizmet Kusuru	2	95
2 —	İdareye karşı açılan dâvalar dolayısiyle mahkemelerde yapılan vazife itirazları	6	548
	Prof. Dr. KEMAL TAHİR GÜRSOY		
	Hesabı Carilerde faizi mürekkep	11	1196
	KEMALETTİN KAZUK		
	29 Temmuz 1881 tarihli Fransız Basın Kanunu	4	358
	M		
	M. İZZET BUHARALI		
	Türk Ceza K. Muaddel 271 inci M. üzerinde bir inceleme	6	573
	Dr. MUAMMER AKSOY		
1 —	Temyiz mah. Tahlil ve Tenkidi serisi	5	442
2 —	Temyiz Mahkemesi Kararlarının Tahlil ve tenkidi serisi	7	639
	M. MUHTAR ÇAĞLIYAN		
1 —	Müstehcen ve hayasızca Neşriyat	4	377
2 —	Adam öldürme cürmünde taammüt mefrumu ve tatbikatımız	8	775
3 —	Çocuk Düşürmede Zaruret Hali	12	1180
	R		
	REMZİ BALKANLI		
	Matbaalar Kanununun İzahı ve Tenkidi Transcription	10	971
	RÜŞTÜ YENİÇERİ		
	Nahiyelerde Sulh Mahkemeleri	3	232
	S		
	SAFA OYMAN REİSOĞLU		
	Zilliyedlik himayesi hak karinesi ve Federal mah. Kararları	1	12

687

	Sayı	Sahife
2 — Ziiyedlik, Himayesi Hak Karinesi ve bir Federal mah. Kararı	2	110
SALÂHATTİN ATALAY		
Adlî Polisçe yapılan soruşturmaya dair bazı düşünceler	9	877
SALİH SITKI KARABEL		
1 — Genç Suçluların Müessese tarafından tedavisi mevzuunda Birleşmiş Milletler teşkilatı tarafından Viyana da Tertip edilen seminer çalışmalarına dair rapor	1	27
2 — İngilterede Cezaevleri ve Okul Cezaevleri	2	101
3 — Milletler Arası çalışma konferansı	3	198
SELÂMİ SAVRAN		
İcra ve İflâs K. nun 134 üncü Maddesine göre şikâyet süresi	9	861
SELİM KAYA KAŞTAŞ		
Türkiye'de Sigortacılığın ve Sigorta Hukukunun Tekâmülü hakkında inceleme	3	240
SITKI AKYAZAN		
1 — İcra ve İflâs K.nunun 68 inci Mad. üzerinde bir inceleme	11	1046
2 — İcra ve İflâs K.nunun 68 inci maddesi üzerinde bir inceleme	12	1141
SITKI TUNCER		
Muavenet nafakası	7	684
Ş		
Dr. ŞAKİR BERKİ		
Müruruzaman	10	948
ŞÜKRÜ ERDOĞAN ULU		
Vasiyet Akti Tatbikatı	3	218
T		
TALİP GÜRAN		
Hileli Vergi Suçları	3	212

GED

	Sayı	Sahife
TURAN BAKIR		
Zilyedlik	9	889
Dr. TURGUT SENGİR		
Anglosakson Hukukunda Nasafet	9	855
U		
ULUER YÜCEÖZ		
Belçikada Çocuk Suçluluğu	5	477
V		
VELİ İNANÇ		
Çocuk Suçluluğunun önlenmesi bakımından kimsesiz ve terk edilmiş çocuklar	7	664
Y		
YALÇIN TUNA		
1 — Suçluların fikrî içtimaı üzerinde bir tetkik	1	41
2 — Suçuların fikrî içtimaı	2	139
3 — Ceza K. nununun 463 üncü maddesi üzerinde bir inecleme	8	744
4 — Irza Geçme	4	331
5 — Irza Geçme	5	446
6 — Irza geçme üzerine mukayeseli inceleme	6	553

689

1955 yılı 1 — 12 sayılı Adalet Dergilerinde Yeni Çıkan Eserler

H

(Kitap Adlarına göre) Alfabetik Arama Cetveli

A

	Sayı	Sahife
Adlî - Tıbbî Ekspertiz Mecmuası. Sayı : 1	8	813
» » » Sayı : 4	10	998
» » »		
» » »		
Yıl : 1 , Sayı : 5	12	
Adliye Aleyhinde Cürümler Prof. Dr. Faruk EREM	10	992
Ankara Barosu Dergisi. Sayı : 954 - 5	2	154
» » » Sayı : 954 - 6	5	487
» » » Sayı : 955 - 1	6	579
» » » Sayı : 955 - 2	7	693
» » » Sayı : 955 - 4	10	995
» » » Sayı : 955 - 3	8	814
» » »		
Yıl : 955 , Sayı : 5	12	1185
Askerî Adalet Mecmuası. Sayı : 1	7	691
» » » Sayı : 2	10	974
Avukatlık ve Vekâlet Fahrettin TANJU	7	691

650

	Sayı	Sahife
B		
Bütün İçtihatlar Dergisi. Sayı : 954 - 6	1	50
» » » » : 955 - 1	4	394
» » » » : 955 - 2	5	489
» » » » : 955 - 3	6	581
» » » » : 955 - 4	7	692
» » » » : 955 - 5, 6, 7	7	692
» » » » : 955 - 8	10	995
» » » » : 955 - 9	12	1185
Yıl : 2, No. 21, 22		
E		
En son tadillerive İçthatlı Matbuat ve Alâkalı diğer İçtihatlı Kanuniar.	10	993
Remzi BALKANLI		
English - Turkish. Sayı : 1, 2, 3, 4, 5	5	489
Gakrimenkul Tescili	6	578
A. Refik GÜR		
Etudes De Droit. No. 1	10	974
Doç. Dr. Şakir BERKİ		
H		
Haşiyeli Türk Ceza Kanunu. Bası : VIII	6	576
Cemal KÖSEOĞLU.		
Hazine Mecmuası : Sayı : 26	4	394
» » Sayı : 25	2	156
Hukuk İcra ve İflâs Usulleri. III üncü Bası.	2	152
Ord. Prof. Sabri Şakir ANSAY		

631

	Sayı	Sahife
Hukuk - İçtihatlar Dergisi. Sayı : 23	2	155
» » » Sayı : 24	4	293
» » » Sayı : 25	5	483
» » » Sayı : 27	6	581
» » » Sayı : 28	6	581
» » » Sayı : 29	7	694
» » » Sayı : 955 - 30	8	816
Yıl : 4 , Sayı : 32	12	1187
Yıl : 4 , Sayı : 33		
İçtihatlı ve İzahlı Ceza Hükümlerini Muhtevi Karun ve Nizamnameler. Kitap : 1. Sabha TAŞÇIOĞLU - Fahhrettin KIYAK - Sadi KAZANCI - Ömer Faik GÜVEN	10	990
İdare Dergisi. Sayı : 230	1	59
» » : 235	10	997
İstimlâk Kanunları ve Tatbikatı M. Fahri AKALIN	11	1090
İzahlı **Son Kira Kanunu.** Ömer KÖPRÜLÜ	8	813
M		
Mer'a Hukuku. İkinci Bası. Zerrin AKGÜN.	8	808
Meşhur Dâvalar Mecmuası. Sayı: 11	2	156
Millî Korunma Mevzuatı. Şerh ve İzahı Ticaretin. Tanzim ve Murakabesi. Gayrimenkul Kiraları. Memduh TUNÇER — M. Fethi — ARIEMRE Rifat AKSİT	8	810
Mufassal ve Alfabetik Fihristli ve Cetvelli Damga Resmî Küliyatı Reşit ÜLKER	11	1097
Mukayeseli İçtihatlar. Sayı: 73	5	487

692

	Sayı	Sahife
N		
Nazarî ve Tatbikı İlk Tahkikat Nejat Hâzım ÖZÜTÜRK	11	1093
Notlu ve İzahlı İş Hukuku ve Sigorta Mevzuatı Orhan BAŞARI — Naim TEZMEN	11	1096
P		
Principatus Devrinde Roma Hukukunun Senatus Consultum'lar Yoluyla ıslâhı Dr. Türkân RADO	1	57
R		
Roma Hukuku. Salvatore Di MARZO (Çeviren: Dr. Ziya UMUR)	1	56
S		
Sistematik Türk İş Hukuku Mevzuatı Mufassal Alfabetik İndeksi Prof. Dr. Ferit H. SAYMEN — Rıza ARSEV	12	1184
T		
Tatbikatta İcra ve İflas Kanunu ve ilgili Hususî Kanunlar. Senai OLGAÇ	4	390
Tatbikatta Yargıtay Kararları Dergisi Sayı: 67	1	58
» » » Dergisi. Sayı : 68	2	155
» » » Dergisi. Sayı : 69	4	393
» » » Dergisi. Sayı : 70	5	488
» » » Dergisi. Sayı : 71	6	580
» » » Dergisi. Sayı : 72	7	692
» » » Dergisi. Sayı : 73	8	814
» » » Dergisi. Sayı : 75	10	996
» » » Dergisi. Sayı : 76	10	896
» » » Yıl : 7 , Sayı : 77	12	1186

GB3

	Sayı	Sahife
Tek Metin Avukatlık Kanunu Nihat AĞAGİL — Osman ACAR	2	154
Temyiz M. Ticaret Dairesi Emsal Kararları Dr. Ekrem EDGÜ — Necmeddin ARVAS	11	1092
Türk Borçlar Kanunu ve İş Mevzuatına göre Hizmet «İş» akdinin feshi. Dr. M. Kemal OĞUZMAN	11	1095
Türk ve Askerî Ceza Kanunlarında **Yağma Cürümleri ve Tatbikatı.** Fahrettin KIYAK	2	152
Türk İdare Mevzuatı Cilt: 1 — 2 Dr. Lütfi DURAN	11	1094
Türk Medenî Kanunu Kâmil TEPECİ	8	807
Türk Sendikalar Hukuku. 1 inci Kitap. Kemal Sahir SUNAR.	7	690
Türk Borçlar Kanununa göre **Taksitle Satışlar ve Satıcı.** Dr. Tuğrul ANSOY	1	57
Türk Medenî Kanununa göre Medenî Hukuk. Başlangıç, Şahıslar, Aile, Miras ve Eşya Hukuku (Aynî Haklar). Ord. Prof. Dr. Hıfzı Veldet VELİDEDEOĞLU.	4	389
Türk Borçlar Kanununa göre **Borçlar Hukuku** Ord. Prof. Dr. Hıfzı Vedet Velidedeoğlu Prof. Reşat KAYNAR.	5	486
V		
Veraset Dâvaları. Feraiz, İntikal Kanunları ve Medenî Kanununa göre Tablolarla «Kolay Miras Taksimi» Reşat DENİZ	8	811

634

1955 yılı 1 — 12 sayılı Adalet Dergilerinde Ceza ve İnfaz Hukuku Haberleri

	Sayı	Sahife
Suçtan korunma ve Suçluların Islâhı Mevzuunda Birleşmiş Milletler Teşkilâtı tarafından tertiplenen Birinci Milletlerarası Kongre. Dr. Reşat D. TESAL.	5	541

1955 yılı 1 — 12 sayılı Adalet Dergilerinde Çıkan Nutuk

(1955 — 1956 Adalet yılının Açılışı Münasebetile) Temyiz Mahkemesi Birinci Reisi Bedri KÖKER tarafından irad olunan Nutuk	10	937

1955 yılı 1 — 12 sayılı Adalet Dergilerinde Çıkan Tamimler

Adliye Vekili Sayın Prof. Dr. Hüseyin Avni GÖKTÜRK'ün İşe başlamaları münasebetiyle Teşkilâta yolladıkları Tamim	12	1132

1955 yılı 1 — 12 sayılı Adalet Dergilerinde Çıkan Ayırma Meclisi Kararları

Adliye Vekâleti Ayırma Meclisi Umumî Heyetince verilen 1955 yılına ait Prensip Kararı	3	296

1955 yılı 1 — 12 sayılı Adalet Dergilerinde Çıkan Düzeltmeler

1 —	1	91
2 —	10	1021
3 —	11	1123

685

1955 yılı 1 — 12 sayılı Adalet Dergilerinde Çıkan Federal Mahkeme Kararları

(Karar Özetlerine göre) Alfabetik Arama Cetveli

	Sayı	Sahife
Alacağın Temliki — Hapis Hakkı	4	410
B		
Basın Hürriyeti, Temaşa akdi. Sinama biletinin hukukî mahiyeti.	11	1099
Boşanma. Yetki	5	494
İ		
İstisna akdi — Mütaahhidin Mes'uliyeti	6	586
İşci ve Müteahhitlerin Kanunî ipotek hakları. Mukaddem sıradaki ipotekten doğan zarar	12	1189
T		
Temerrüt. Akreditif	6	588

63C

1955 yılı 1 — 12 sayılı Adalet Dergilerinde Çıkan

Temyiz Mahkemesi Tevhidi İçtihat Hukuk Kararları

(Karar Özetlerine göre)
Alfabetik Arama Cetveli

	Sayı	Sahife
Anonim Şirketlerin muamelelerini teftiş ve murakabe için Hükümetçe bu şirketler nezdinde vazifelendirilen komiser ücretlerinin ödenmesine dair olan uyuşmazlıkların halli Hukuk Mahkemesine aittir. Tarihi : 22/6/955 Sayı : Esas : 9 Karar : 10	9	912

D

Denizcilik Bankasının muhafaza ve mesuliyeti altında olup yükleme ve boşaltmada bekleme yerlerinde ve antrepolardaki malların ziyaa uğraması halinde, Gümrük İdaresinin 1918 Sayılı Kaçakçılığın men'ine dair Kanunun 39 uncu maddesinin son fıkrasına dayanarak, ancak; rıhtım resmi dışında kalan resim ve vergileri talep ve Dâva eylemeye hakkı vardır.		
5842 Sayılı Denizcilik Bankası Anonim Ortaklığı Kanununun 25 inci maddesine göre rıhtım resmine ait borcu düşmüş olacaktır. Tarihi : 13/4/955 Sayı : Esas : 3 Karar : 7	9	908
4620 Sayılı Kanunla 14 üncü dereceye intibak ettirilen ve bu intibak sebebiyle ücreti artmış olan bir memurun daha evvel 15 ve 16 ıncı derecelerde geçen hizmet müddetlerinin 14 üncü derecede geçmiş gibi kabulü caiz olmayıp böyle hallerde memurun mütaakıp terfi müddetlerinin 14		

	Sayı	Sahife
üncü dereceye inibakının yapıldığı tarihten itibaren hesabedilmesi icabeder. Tarihi : 10/11/1954 Sayı : Esas : 19 Karar : 22	1	62
D. D. yoları İdaresince yapılan intibak tashihi dolayısiyle maaş farklarının tescilini dâva eden memurun diğer haklarından vaz geçtiğini gösteren bir fiil ve hareketi sabit olmadıkça diğer haklarından feragat etmiş olduğunun kabulü caiz değildir. Tarihi : 10/11/1954 Sayı : Esas : 18 Karar : 23	2	157
E		
Evlât edinme vukuunda hakiki ana bababnın velâyat hakkı ziayaa uğrayıp evlât edinenin velayet hakkının hükmen nez'i veya ölümü halinde velâyet sıfat ve selâhiyetinin kendiliğinden hakiki ana babaya avdet etmeyip bu gibi hallerde küçüğe vasi tâyini icabeder. Tarih : 10/11/1954 Sayı : Esas : 17 Karar : 24	2	157
H		
Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 435 inci maddesinin 2 inci fıkrasında yazılı bir haftalık müddetin mürurundan sonra verilmiş olan Temyiz Iâyihasının nazarı itibara alınıp alınamıyacağına dair. Tarihi : 23/2 1955 Sayı : Esas 24 Karar : 1	5	498

	Sayı	Sahife
İ		
İcra ve İflâs Kanununun 133 üncü Maddesi uyarınca ihale bedeli ve artırma şartnamesinde müşteriye aıdiyeti tasrih olunan dellaliye resmi derhal veya verilen süre içinde ödenmediği takdirde satış memurluğunca ihalenin resen feshedilmesi, edilmediği surette şikayet üzerine mercice fesih lüzumuna karar verilmesi icap eder. Tarih. 23/3/1955 Sayı : Esas : 1 Karar : 5	7	698
İhtiyarî müzayede ile satışa çıkarılan bir gayrimenkulün şâyi hissesini satın almak için o gayrimenkulün şâyi hissedarının müzayedeye iştirak ederek pey sürmesi ve bilâhare müzayededen çekilmesi şufa hakkında feragati tazammun etmez. Tarihi : 9/3/955 Sayı : Esas : 27 Karar : 3	6	591
L		
Limanda vukua gelen çatışmada meydana gelen zarar dan, kılavuzun sadece kaptanın müşaviri olması itibariyle, süvari ve dolayısiyle donatan mesuldür. Tarihi : 16/3/955 Sayı : Esas : 26 Karar : 4	7	695
M		
1 — Mümeyyiz olmıyan tarafın yaptığı bir hukukî muamelenin Hükümsüzlüğünü iddia etmesi, bunun objektif iyiniyet kaidesine uygun bulunması şartiyle dinlenebilir.		
2 — Gayrimenkulünü rehin ederek borç para alan kimsenin, akit zamanında mümeyyiz olmadığının tesbiti neticesinde ipotekin terkinine karar verilince borç para verenin verdiğini geri isteme hakkına ait zamanaşımı, rehnin terki-		

	Sayı	Sahife
nine dair hükmün kesinleştiği tarihten itibaren yürümeye başlar.	8	817
Tarihi : 9/3/955 Sayı : Esas : 22 Karar : 2		

Ş

Şüyuun izalesi ilâmına dayanılarak alıcı üzerine ihalesi yapılan gayrimenkulü hissedarlardan bir veye bir kaçının tevsik edilen bir icar akdine göre işgal ettikleri anlaşıldığı tekdirde, bu vesikanın tarihine bakılmaksızın, İcra ve İflâs Kanununun 135 inci maddesinde yazılı üçüncü şahıslara ait hükümlerin tatbikı suretiyle, alıcının bunları çıkartabilmesi için Umumî hükümler dairesinde mahkemeye başvurması lâzımgelir.	9	910
Tarihi : 13/4/955 Sayı : 5sas : 5 Karar : 8		

U

Umumî muvazeneye dâhil Devlet Dairelerinde hizmete girmiş olup bilâhare istifaen veya diğer sebeplerle ayrılıp D. D. Yolları İdaresine intisap eden memurların açıktan tâyin edildikleri tarihe irca edilmek suretiyle Devlet Dairelerinde iktisap edilen derecenin kendilerine verilmesini ve sicillerinin bu şekilde tashih ve aradaki maaş farklarının tashihini isteyemiyeceklerine dair.	1	60
Tarihi : 10/11/1954 Sayı : Esas : 16 Karar : 21		

Y

Yabancı memleketlere gönderilen talebeden alınan taahhütnamelerde yazılı bir misli hizmet taahhüdü tahsil süresi kadar hizmeti ifade eder.	7	700
Tarihi : 23/3/1955 Sayı : Esas : 2 Karar : 6		

690

1955 yılı 1 — 12 sayili Adalet Dergilerinde

Çıkan

TEMYİZ MAHKEMESİ HUKUK UMUMİ HEYETİ KARARLARI

(Karar Özetlerine göre)

Alfabetik Arama Cetveli

	Sayı	Sahife
D		
Dâvaya müdahale halinde tesis olunacak hüküm, müdahile muzaf olmayıp müdahilin iltihak eylediği tarafa muzaf olabilir. Meğerki müdahil müstakil bir dâva açmak suretiyle derdes dâvaya iltihak etmiş olsun.	12	1193
Tarihi : 23/3/955 Sayı : Esas : 1/62 Karar : 60		
H		
Haklı bir sebebe müstenit olmaksızın kocası yanına gitmeyen kadına nafaka verilmesi yolundaki talebin tecvizine imkân yoktur.	1	65
Tarih : 17/2/954 Sayı : Esas : 2/37 Karar : 8		
Kadostro Heyetince yapılan tesbitin ilânından itibaren 30 gün içinde itiraz vukubulmayan hallerde, alâkalıların umumî hükümler Dairesinde vazifeli mahkemeye dâva açmağa hakları olup olmadığı.	5	449
Tarih : 2/2/955 Sayı : Esas : 38 Karar : 37		

671

	Sayı	Sahife
Kocanın borcunun temine matuf gayrimenkul rehninde ikrah halinde mevcut olup olmadığı ve koca menfaatine iltizamı bir akdin mevcudiyeti hakkında.	3	257
Tarihi : 7/7/1954 Sayı : Karar : 57 Esas : 54		
Medeni Haklar Kullanma ehliyetinin tesbiti hakkında	3	355
Tarihi : 10/2/1954 Sayı : Karar : 12 Esas : 1/10		
Medeni Kanunun 253 üncü Maddesi Hükmünce evlat edinen kimsenin evlatlıktan en az 18 yaş büyük olması şart kılınmış olduğundan, evlat edinme akdinin muteber olması bu mutlak şartın tahakkukuna bağlıdır.	1	64
Tarihi : 17/2/1954 Sayı : Esas : 2/6 Karar : 5		

S

Sulh Mahkemesinde açılan dâva ile şuf'aya müteallik sükutu Hak müddeti H.	3	256
Tarihi : 17/2/1954 Sayı : Karar : 18 Esas : 1/16		

Ş

Şayian tasarruf edilen müşterek gayrimenkule masraf yapan hissedarların alacak haklarında dair.	2	162
Tarihi : 10/2/1954 Sayı : Esas : 3/168 Karar : 14		

6742

	Sayı	Sahife
T		
Tecil edilmemiş olan aynî hakların gayrimenkul sicilline hüsnüniyetle istinad eden üçüncü şahıslara karşı mevcudiyetleri iddia edilmez.	3	258
Tarihi : 15/9/1954		
Sayı : Esas : 1/66		
Karar : 80		

1955 yılı 1 — 12 sayılı Adalet Dergilerinde

Çıkan

TEMYİZ MAHKEMESİ BİRINCİ HUKUK DAİRESİ KARARLARI

(Karar Özetlerine göre)

Alfabetik Arama Cetveli

Kadastro tesbitinin hatalı yapıldığı iddiasiyle açılan dâva	6	592
Tarihi : 4/4/955		
Sayı : Esas : 2236		
Karar : 1927		

643

1955 yılı 1 — 12 sayılı Adalet Dergilerinde

Çıkan

TEMYİZ MAHKEMESİ ÜÇÜNCÜ HUKUK DAİRESİ KARARLARI

(Karar Özetlerine göre)

Alfabetik Arama Cetveli

	Sayı	Sahife
A		
Âmme Hukukunu ilgilendiren Uyuşmazlıkları çözmeye idari Kaza yetkilidir.	12	1195
Tarihi : 16/9/954		
Sayı : Esas : 6425 / Karar : 4721		
Arı Borçlar Kanununun 56 ıncı maddesinde yazılı hayvan adandır.	10	1002
Tarihi : 14/6/955		
Sayı : Esas : 5178 / Karar : 3729		
B		
Bir dâvada ıslah yolu ile taraflar değiştirilemez	12	1194
Tarihi : 9/9/954		
Sayı : Esas : 6033 / Karar : 4467		
Bir gayrimenkulün maliki bu sıfatının devamınca mülkünün menfaatini başkasına temlik edebilir. Başkasına temlik gününden itibaren gayrimenkulü işgalinde bulunduran şahıs bu işgal süresi için kira tazminatı ödemeye mecburdur.	12	1196
Tarihi : 27/9/955		
Sayı : Esas : 6581 / Karar : 4749		

644

	Sayı	Sahife
Birden ziyade kimselerin bir zarar meydana getirmeleri halinde, Hâkim hak ve nafaset kaidelerine göre, bunlardan birinin diğerine —Dâvacının dâvalıya— karşı rücu hakkı olup olmadığını takdir eder Tarihi : 8/6/954 Sayı : Esas : 5095 Karar : 3662	8	821
Belediye Memuru iken açığa çıkarılan dâvacının, kesilen maaşı ile teferruatının tahsiline dair olan dâvası, konusu itibariyle âmme hizmetinin ifasından ve bizzat bu hizmeti tanzim eden kaidelerin tatbikatından doğan uyuşmazlığa dair idarî tam kaza dâvası olduğu cihetle buna bakmıya Devlet Şûrası yetkilidir. Tarihi : 15/6/1954 Sayı : Esas : 5207 Karar : 3760	8	823
Belediye Bütçesi Hususi Bütçelerdendir. Tarihi : 24/6/1954 Sayı : Esas : 5488 Karar : 3945	10	1001
Boçlar Kanununun 55 inci Maddesine göre' istihdam eden'in mesel olması için zararın müstahdem tarafından hizmetini ifa ederken vücüda getirilmiş olması kafi olup ayrıca müsdahdemin kusuru olması şart değildir. Tarihi : 6/7/1954 Sayı : Esas : 5853 Karar : 4232	9	918
Boçlar Kanununun 110 uncu Maddesi Tarihi : 15/4/1954 Sayı : Esas : 3960 Karar : 2620	5	503

6 ~~15~~

	Sayı	Sahife
D		
Dâvaldnın fiili ile netice arasında illiyet bağı olmadıkça tazminat istenemez.	10	1000
Tarihi : 9/7/1954 Sayı : Esas : 6000 Karar : 4325		
Dâvalı, kullandığı ve hisedarı olduğu vasıta ile zarara sebebiyet veren ortağının fiilinden mesul tutulmaz.	11	1113
Tarihi : 20/9/1954 Sayı : Esas : 6552 Karar : 4853		
Deniz yolları idaresinin muhafaza ve mesuliyeti altında ki bekleme yerinde ziyaa uğradığı tesbit edilen gümrük resmine tâbi eşya bedelinin resim ve faiziyle birlikte, Denizcilik Bankasından tahsiline dair 1918 sayılı Kanunun 39 uncu maddesine göre verilen karar doğrudur.	9	921
Tarihi : 9/7/1954 Sayı : Esas : 6005 Karar : 4375		
E		
Er tayını fiilen hizmet eden subaylara verilir. Açığa çıkarılan ve fiilen hizmet etmiyen subaya ödenen er tayınının Hazineye iadesi icabeder.	9	915
Tarihi : 18/6/1954 Sayı : Esas : 5320 Karar : 3837		
İ		
İdarî bir tasarruf dolayısiyle, âmme hizmetinin işleyişi sırasında ve hizmet kusuru sebebiyle vâki zararın tazmini dâvası tam bir idarî kaza dâvası olup bakılması Devlet Şûrasına aittir.	8	824
Tarihi : 1/7/1954 Sayı : Esas : 5690 Karar : 4093		

676

	Sayı	Sahife
İdarî tasarruflar kanun ve nizamnemelerin verdiği sâlahiyet dairesinde ve mevzuat ile tâyin edilen şekil ve surette icrası halinde Hüküm ifade eder. Âmme Hükmî şahısların uzuvları tarafından izhar edilen iradelerin mevzu Hukukun tâyin ettiği şekil ve kaidelere uygun olmaması halinde onu ilzam etmez. Bu itibarla mevzu aykırı olarak dâvalıya Belediye Bütçesinden ödenen paranın geri alınmasına dair olarak açılan dâvanın kabulü ile tahsiline karar verilmesi gerektir.	8	820
Tarihi : 25/5/1955		
Sayı : Esas : 4791 Karar : 3481		
G		
Geçmiş günler faizinin ana borcun bir mislini tecavüz etmemesi lâzımdır.	11	1111
Tarihi : 13/9/1954		
Sayı : Esas : 6241 Karar : 4576		
H		
Haklı bir sebebe dayanılarak Okul ile ilgisi kesilen öğrencinin ödemeye mecbur olduğu tazminattan, Öğrencinin Okula girdiği sırada velisi bulunan şahıs da mesuldür.	11	1109
Tarihi : 29/6/1954		
Sayı : Esas : 5623 Karar : 4041		
Haksız fiil neticesi meydana gelen zarardan bu fiilin faili mesuldür.	9	917
Tarihi : 28/6/1954		
Sayı : Esas : 5589 Karar : 4039		
Hizmet Akdinden Doğan dâva on yıllık zamanaşımına tâbidir.	9	916
Tarihi : 26/6/1954		
Sayı : Esas : 5392 Karar : 3929		

6747

	Sayı	Sahife

H

Medeni Kanunun 863 üncü maddesi uyarınca, borcun vadesinde ödenmemesi halinde mürtehinin merhuma malik olmasını tazammun eden her şart batıl olup mürtehinin merhunu resen satmasına mezuniyet verilmesi de aynı mahiyette bulunması itibariyle hükümsüzdür. 9 920

Tarihi : 9/7/1954

Sayı : Esas : 5883
Karar : 4315

Medeni Kanunun 917 inci Maddesine dayanan Dâvalar bir senelik müruruzamana tâbidir. 6 592

Tarihi : 26/4/1954

Sayı : Esas : 3900
Karar : 2837

Mirasçının mirası usulü dairesinde reddettikten sonra terekeye fiilen vukubulan tasarrufu zımmî bir kabul sayılmayıp haksız bir tasarruftur. 9 915

Tarihi : 7/6/1954

Sayı : Esas : 4993
Karar : 3641

Müktesep hak teşkil etmemek üzere ara kararlarından rücuu caizdir. Mahkemece verilen yetkisizlik kararı bir ara kararı olmayıp nihaidir. 11 1100

Tarihi : 5/7/1954

Sayı : Esas : 5776
Karar : 4222

Orman İdaresinin tek taraflı yaptığı idarî bir tasarruf dolayısiyle, âmme hizmetinin işleyişi sırasında ve hizmet kusuru sebebiyle vâki zararın tazmini dâvası, tam bir idarî kaza Dâvası mahiyetinde olup görülmesi Devlet Şûrasına aittir. Adalet Mahkemesinin yetkisi yoktur. 8 825

Tarihi : 2/7/1954

Sayı : Esas : 5791
Karar : 4186

678

	Sayı	Sahife
S		
Senet iptal Dâvasının tetkik ve rüyetine, aynı senede müsteniden açılan dâvanın mevcudiyeti hukukan mâni değildir. Tarihi : 12/4/1954 Sayı : Esas : 3586 Karar : 2559	5	502
T		
Ticarî senedin bedelsiz olup olmadığının incelenmesi ve bedelsiz olduğu anlaşıldığı takdirde ödenen paranın ödettirilmemesine karar verilmesi lâzımdır. Tarihi : 16/9/1954 Sayı : Esas : 6391 Karar : 4694	11	1112
V		
Varlığını tehdit eden çok yakın bir tehlikeden kurtulma için ıztırarda kalarak yapılan zararın tazmini gerekip gerekmiyeceğini mahkeme takdir eder. Tarihi : 8/7/1954 Sayı : Esas : 5821 Karar : 4275	9	919

6719

1955 yılı 1 — 12 sayılı Adalet Dergilerinde
Çıkan

TEMYİZ MAHKEMESİ DÖRDÜNCÜ HUKUK DAİRESİ KARARLARI

(Karar Özetlerine göre)

Alfabetik Arama Cetveli

	Sayı	Sahife
A		
Af Kanununun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir sene içinde dâvanın ikame edilmemiş bulunduğundan bahsile tazminat dâvasının zamanaşımı sebebiyle red edilmesi yolsuzdur. Tarihi : 26/2/1954 Sayı : Esas : 1384 Karar : 964	1	66
B		
5803 Sayılı Kanunun 5 inci maddesine göre mecburi hizmet taahhüdünün yerine getirilmemesi halinde tazminat. Tarihi : 5/11/1954 Sayı : Esas : 6175 Karar : 4672	7	701
1771 sayılı Kanuna göre yapılan tahsislerde miktarın muteber olacağı hakkında bir kayıt olmadıkça tapuda yazılı sabit hudutlara itibar olunur. 2510 Numaralı Kanunun, mezkûr Kanuna göre; yapılan tahsislere tatbiki mümkün değildir. Tarihi : 19/7/1954 Sayı : Esas : 5463 Karar : 4481	5	507
Borçlar Kanununun 60 ıncı Maddesi Hükmüne göre zamanaşımının mevcudiyeti hakkında bir karar verilirken, zarar ve ziyana esas teşkil eden fiilin suç mahiyetinde olup olmadığının tetkiki dâvaya bakan Hukuk Hâkimine aittir. Tarihi : 27/2/1954 Sayı : Esas : 88 Karar : 1026	1	67

6 50

	Sayı	Sahife
D		
Dâvalı Belediye Encümenince ittihaz edilerek Devlet Şûrasınca iptal olunan idarî kaza mercilerine aittir.	5	506
Tarihi : 28/10/1954		
Sayı : Esas : 3725		
Karar : 4609		
E		
Ecrimisil talep edilen gayrimenkulün dâvalılar tarafından mâlik sıfatiyle ve hüsnüniyetle işgal edildiği iddia edilince hüsnüniyet veya suiniyetle gayrimenkulün işgal edildiği hakkında kesin bir bilgi edinilerek karar ittihazı lâzımgelir.	3	261
Tarihi : 19/6/1954		
Sayı : Esas : 4009		
Karar : 3079		
İ		
İcra ve İflâs K. nunun 5 inci ve 6 ncı maddelerinde zikredilen mes'uliyet, icra memurunun zimmetine para geçirmesi haline de şâmildir.	5	504
Tarihi : 15/10/1955		
Sayı : Esas : 5752		
Karar : 4378		
İcra ve İflâs Kanununun 6 ncı Maddesinin sureti tatbikı	6	594
Tarihi : 28/10/1954		
Sayı : Esas : 6023		
Karar : 4634		
İdarî Kaza mercilerinin de tatbik ile mükellef bulundukları Hukuk U. M. K. nunun 455 ve mütaakıp maddelerine göre ilâmın tavzifi talebinin ilâmı vermiş olan Devlet Şûrasına karşı dermeyan edilmesi lâzımgelir.	3	260
Tarihi : 13/4/1954		
Sayı : Esas : 168		
Karar : 2002		

	Sayı	Sahife
İstimlâkten vazgeçildiği takdirde mahrum kalınan menfaatın tazmini.	6	595
Tarihi : 1/11/1954		
Sayı : Esas : 3771 Karar : 4662		
H		
Hukukan bâtıl olan tefvize müsteniden tescil edilen gayrimenkül satış bedellerinin tahsil talebi on senelik müruruzamana tâbidir.	4	406
Tarihi : 6/3/1954		
Sayı : Esas : 1621 Karar : 1157		
Hukukan bâtıl olan teffize müsteniden tescil edilen gayrimenkulün satış bedellerinin tahsili talebi on senelik müruruzamana tâbidir.	4	405
Tarihi : 8/6/1952		
Sayı : Esas : 2713 Karar : 2870		
T		
Tahsil masraflarının tediyesinde tahakkuk ettirilmesi gereken faiz	4	407
Tarihi : 15/10/1954		
Sayı : Esas : 5665 Karar : 4293		
Tahsil masraflarının tediye talebini tazammun eden tazminat dâvası	4	408
Tarihi : 15/10/1954		
Sayı : Esas : 3461 Karar : 4376		
Tahsil masraflarının tediyesi talebini tazammun eden tazminat dâvası.	5	505
Tarihi : 22/10/1954		
Sayı : Esas : 5800 Karar : 4533		

652

1955 yılı 1 — 12 sayılı Adalet Dergilerinde
Çıkan
TEMYİZ MAHKEMESİ BEŞİNCİ HUKUK DAİRESİ KARARLARI

(Karar Özetlerine göre)
Alfabetik Arama Cetveli

	Sayı	Sahife
B		
Belediyece istimlâk olunan gayrimenkulün bir kısmının 4857 sayılı Kanunla tâyin olunan müddet zarfında muvakkaten başka bir idareye terki, istimlâkten vazgeçmeğe delâlet etmez.	4	410
Tarihi : 19/7/1954		
Sayı : Esas : 4115 / Karar : 4469		
1771 sayılı Kanuna göre yapılan tahsislerde miktarın muteber olacağı hakkında bir kayıt olmadıkça tapuda yazılı sabit hudutlara itibar olunur. 2510 Numaralı Kanunun, mezkûr kanuna göre; yapılan tahsislere tatbiki mümkün değildir.	4	507
Tarihi : 19/7/1954		
Sayı : Esas : 5463 / Karar : 4481		
İ		
İskân yerlerini terk ve Türk tabiiyetini gaip edenlere iskân yoluyla verilen gayrimenkullere ait tapu kaydının iptali ve yeniden hazine adına tescili, tahsisin kaldırılması hakkında İdarî Mercilerce verilecek kararın kesinleşmesine bağlıdır.	6	596
Tarihi : 17/9/1955		
Sayı : Esas : 2959 / Karar : 5032		

683

	Sayı	Sahife
Ş		
Şüyuun izalesi için satılan gayrimenkulde oturan hissedarın çıkarılması (müdahalesinin men'i) hakkında açılan dâvaların umumî hükümler dairesinde tetkikına İcra ve İflâs Kanununun 135 inci maddesi hükmü mâni değildir. Tarihi : 16/7/1954 Sayı : Esas : 1819 Karar : 4251	4	409

6 B 4

1955 yılı 1 — 12 sayılı Adalet Dergilerinde

Çıkan

TEMYİZ MAHKEMESİ İCRA VE İFLÂS DAİRESİ KARARLARI

(Karar Özetlerine göre)

Alfabetik Arama Cetveli

	Sayı	Sahife
A		
Adliye binasının yanması sebebiyle zâyi olduğu anlaşılan takip dosyasının müddeti içinde yenilenmemesi sebebiyle 2367 sayılı Kanunun 19 uncu maddesi ile İcra ve İflâs Kanununun muvakkat maddesinin 4 sayılı bendinde yazılı hükümlerin sureti tatbiki H. Tarihi : 19/2/1954 Sayı : Esas : 693 Karar : 873	1	69
Âmme alacağından dolayı haciz konması halinde mezkûr hazine alacağının diğer haciz koyan alacaklılara karşı rüçhanı haiz oduğuna dairdir. Tarihi : 21/5/1954 Sayı : Esas : 1145 Karar : 2469	5	509
B		
Borçlunun vasisi tarafından vesayeti altındaki mahcurun banka ile yapmış olduğu muamele tarihinde tasarrufatına sahip olmadığı iddiası ve ehliyetsizliğe dair rapor ibrazı halinde hukukî muamelenin hükümsüz sayılıp sayılamıyacağı hususunda ilgili mahkemeden karar istihsali lâzımdır. Tarihi : 16/2/1954 Sayı : Esas : 577 Karar : 791	2	166

685

	Sayı	Sahife

E

Emre muharrer senet hâmili olan borçlunun borcundan dolayı İcra ve İflâs Kanununun 88 inci maddesine göre yedinde bulunan senedin haczedilmesi hakkında. 1 68

Tarihi : 16/2/1954
Sayı : Esas : 495
Karar : 790

İ

İcra ve İflâs Kanununun 331 inci maddesine temas eden suç hakkında tetkikat icrası mahkemeye ait olup, tetkik merciinin vazifesi dışındadır. 6 597

Tarihi : 24/5/1954
Sayı : Esas : 2424
Karar : 2515

İhtiyati hacizlerde, ihtiyati haczin icaraî hacze inkilâbından itibaren alacaklının satış talebine hakkı olacağından mezkûr taleple ihtiyati haciz tarihi başlangıç sayılmıyacağına. 7 704

Tarihi : 4/1/1955
Sayı : Esas : 6043
Karar : 44

İflâmlı takiplerde İflâmın infaz tarihi hakkında. 3 263

Tarihi : 28/6/954
Sayı : Esas : 2948
Karar : 3093

İşci sigortaları kurumunca tahakkuk ettirilen prim borcunun ödenmesi için H. U. M. nu hükümleri dairesinde iş verene tebliğat yapılması icap ettiğine. 4 413

Tarihi : 21/12/954
Sayı : Esas : 5626
Karar : 5843

686

	Sayı	Sahife
M		
Müterakim nafaka alacağından dolayı nafaka alacaklısının İcra ve İflas Kanununun 101 inci maddesi uyarınca hacze kendiliğinden iştirak hakkı olmakla beraber 206 ıncı maddede gösterilen birinci sıraya girmesi bakımından diğer alacaklılara rüçhanı haciz olduğun a. Tarihi : 23/12/954 Sayı : Esas : 5573 Karar : 5892	7	702
Müvekkilini temsilden doğan avukatlık ücreti, vekilin kendi mesaisi neticesinde müvekkilin muhafaza veya iktisap eylediği mal ve alacağa başka bir alacaklı tarafından haciz konduğu takdirde verilen rüçhan hakkı olup mesai neticesinde iktisap edilmeyen müvekkile ait başkaca haciz konduğu takdirde icra Kanununun 100 üncü madesi gereğince derece tâyini icap edeceğine dairdir. Tarihi : 31/5/954 Sayı : Esas : 2291 Karar : 2628	6	598
O		
Ormandan ruhsatsız ağaç kat'ından dolayı ağaç bedelinin tanzimi hakkında verilen hükme müsteniden tahsili istenen alacağın 6385 sayılı Kanununun şumulüne girmesi sebebiyle terkini icap eder. Tarihi : 21/6/1954 Sayı : Esas : 2847 Karar : 3005	6	600
Ş		
Şuf'a bedelinin tediyesi. Tarihi : 19/3/1954 Sayı : Esas : 1274 Karar : 1438	3	262

	Sayı	Sahife
Şüyuun giderilmesi ilâmına müsteniden satılan gayrımenkulden intifa hakkı bulnan hissedarın menfaatini sağlamak hususuda ilâmada teminat gösterilmesine dair bir kayit olmadığı takdirde intifa hakkının bu hissedara teminatsız olarak tesimi lâzım geleceği Tarihi : 23/12/1954 Sayı : Esas : 5734 Karar : 5905	7	703

T

Takip sırasında ikrar vâkı olsa da emre muharrer senetler Ticaret Kanununun 579 inci madesi hükmünce 3 senelik zaman aşımına tâbidir. Tarihi : 5/7/1954 Sayı : Esas : 3081 Karar : 3252	2	167
Takibe karşı müddeti içinde itiarz etmemiş olan borçluun gecikmiş itirazını icra iflas Kanununun 65 inci Maddesine tevfikan mâzaretinin kalktığı tarihten itibaren 3 gün içinbe mazeretini gösteri delillerle birlikte ypması mecburidir. Tariri : 29/9/1955 Sayı : Esas : 4838 Karar : 5055	12	1197
Takibin istinat ettği sened de asıl borçlu murisin takibin yapıldığı icra Dairesinin salâhiyetini kabul etmesi küllî halef olan mirasçılara da sâri ve şamildir. Tarihi : 20/12/1954 Sayı : Esas : 5697 Karar : 5813	4	411
Takibin şerhi altındaki mühür inkâr edildiği surette senet ihtiyar heyetince tasdikli olsa da ihtilafın mahkemece halli icap eder. Tarihi : 17/12/1954 Sayı : Esas : 5578 Karar : 5724	4	411

687

	Sayı	Sahife
Toprak tevzi komisyonunca tevzi suretiyle sahibine terlim edilen araziye tecazüz edilmesi icra ve iflâs Kanununun 342 inci maddesnin tatbikini icap ettiren ruçu teşkil ettiğine dairdir.	5	511
Tarihi : 24/5/1954		
Sayı : Esas : 2357/ Karar : 2509		

V

Verilen mehil içinde tamamen yatırılmıyan ihale bedelinden noksan kalan kısmın sonradan ödenmesi ihale muamelesinin tekemmülünü icap ettirmiyeceğinden ihalenin feshine dairdir,	5	508
Tariri : 17/5/1955		
Sayı : Esas : 1217 Karar : 2368		

Z

Ziraat işinde kullanılan jip otomobilin hacizden istisna edlimesi lüzumuna dairdir.	6	599
Tarihi : 8/6/1954		
Sayı : Esas : 2618 Karar : 2744		

689

1955 yılı 1 — 12 sayılı Adalet Dergilerinde

Çıkan

TEMYİZ MAHKEMESİ TİCARET DAİRESİ KARARLARI

(Karar Özetlerine göre)

Alfabetik Arama Cetveli

	Sayı	Sahife
A		
Anonim Şirket hisse senetlerinin satışına dair.	7	710
Tarihi : 21/12/1954		
Sayı : Esas : 1686 / Karar : 9982		
B		
Bilirkişi yaptığı inceleme dolayısiyle kasden sebebiyet verdiği zararın tamamını ödemek mecburiyetindedir. Aksine karar verilmesi isabetsizdir.	10	1003
Tarihi : 10/12/1954		
Sayı : Esas : 4091 / Karar : 9624		
Bir tesisin sadece tesis edilmiş bulunması kanunda bu görüşü haklı gösteren bir hüküm mevcut olmaması itibariyle ona muteber bir hukukî varlık vermeğe kâfi değildir.	1	73
Tarihi : 18/2/1954		
Sayı : Esas : 8110 / Karar : 933		
Büyük avarya dolayısiyle ne gibi zararların tezmin edileceği.	7	706
Tarihi : 11/12/1954		
Sayı : Esas : 3960 / Karar : 9646		

680

	Sayı	Sahife
D		
Dâvacının birinci dâvayı şimdiki dâvalıya ihbar etmemiş bulunması onun taraflar arasındaki akid uyarınca mevcut olan zararların tazminini ister hakkını bertaraf edemeyip ihbar etmeme sonunda dâvalının vaziyeti ağırlaştırılmış olduğu ispat edildiği takdirde dâvacının dâvalıya karşı tazminatla mes'ul tutulmarı lâzımdır. Tarihi : 12/2/1954 Sayı : Esas : 289 Karar : 851	2	168
Dâvacının çalışma müddetinin tesbiti hakkındaki dâvası hukukî mahiyette bir tesbit dâvasından ibaret bulunmasına, ve tesbit dâvası açabilmesi için dâvacının hukukî bir menfaatı dâva tarihinde mevcut olması lâzım gelmesine dair. Tarihi : 16/7/1954 Sayı : Esas : 5203 Karar : 5311	4	416
Dâvalının ikamet yeri olan Cenova Mahkemesinin salâhiyeti bulunmadığı kabul edilmiş olması itibariyle salâhiyet itirazının reddi lâzım gelirken dâvalı tarafın salâhiyetli mahkeme olarak gösterilmiyen Çanakkale Mahkemesine dosyanın yollanmasına karar verilmiş olmasının yolsuz bulunduğu hakkında. Tarihi : 2/7/1954 Sayı : Esas : 5648 Karar : 4946	3	265
1 — Dâvaya esas olan akid'de mutlak butlan bulunup bulunmadığının resen tetkikı icap eder.		
2 — Bir vâkıayı ispat külfeti kendisine düşen tarafın hasmına yemin verdirmeye salâhiyeti vardır. Aksine karar verilmesi yolsuzdur. Tarihi : 4/1/1955 Sayı : Esas : 466 Karar : 4	10	1006

6 61

	Sayı	Sahife
Dellâlın Ticaret Kanunu hükümleri muvacehesinde normal tacir sayılmasını gerektiren sebeplerin tahkiki.	4	417

Tarihi : 17/9/1954
Sayı : Esas : 6938
Karar : 6316

E

Emre muharrer senedi imza eden kimsenin Ticaret Kanununun 687 nci maddesinin 1 inci fıkrasına göre poliçeyi kabul eden kimse gibi mes'ul olması lâzım gelir.	4	415

Tarihi : 16/4/1954
Sayı : Esas : 733
Karar : 3504

Emre Muharrer senedin borçlusu sıfatiyle o senedi ihdas etmiş olanlardan birinin diğerine karşı açacağı rücu dâvalarında Ticaret Kanununun 606 ncı maddesi yoluyla 597 nci maddesinde anılan üç senelik müruruzamanın kabulü kanuna uygun değildir.	3	267

Tarihi : 16/4/1954
Sayı : Esas : 735
Karar : 2504

G

Gayri mahdut kefalletlerde kefilin Borçlar Kanununun 494 üncü Maddesi hükmüne göre alacaklıya yapacağı ihbarın yazılı olması şarttır.	12	1198

Tarihi : 6/5/1955
Sayı : Esas : 779
Karar : 3447

Gemilerin çarpışmasından doğan tazminat dâvaları Deniz Ticaret Kanununun 1442 nci maddesinin ikinci bendi mucibince iki yıllık zamanaşımı süresine tâbidir.	1	70

Tarihi : 6/1/1954
Sayı : Esas : 4009
Karar : 72

682

	Sayı	Sahife
H		
Hâkem Kararının muteber olabilmesi için usulün 529 uncu Maddesi hükmünce kararın verildiği celsede hazır bulunmuş olmaları ve kararın onu veren hâkemlerce imza edilmiş olması şarttır.	3	264
Tarihi : 3/5/1954		
Sayı : Esas : 2471 Karar : 3643		
İ		
İş Mahkemeleri işçi ile işveren arasında çıkacak menfaat uyuşmazlığını çözmeğe yetkili değildir. Toplulukla iş uyuşmazlığını tetkika hakem kurulları yetkilidir.	11	1116
Tarihi : 25/3/1955		
Sayı : Esas : 1750 Karar : 2256		
İş Kanununun değişen ikinci maddesinin A bendine göre dâvalının iş yerinin İş Kanunu şümulüne girdiği hakkında idarî mercie itirazatta bulunması lâzımdır.	1	71
Tarihi : 15/2/1954		
Sayı : Esas : 307 Karar : 881		
K		
Kaza vukuunda Sigorta mukavelesi hükümlerinin yerine getirilmesine dair.	6	601
Tarihi : 27/11/1954		
Sayı : Esas : 583 Karar : 9260		
M		
Mahkeme dışı İkrar Kanununun açık hükmü icabı tam bir delil mahiyetini haiz olması dolayısiyle bu ikrarın usulün 356 ncı maddesinin ikinci bendinde şartı tahakkuk ettirilen takdiri bir delil sayılması mümkün değildir.	4	413
Tarihi : 29/1/1954		
Sayı : Esas : 236 Karar : 510		

6 B3

	Sayı	Sahife
P		
Poliçeden doğan mes'uliyet haline dair. Tarihi : 22/5/1954 Sayı : Esas : 4015 Karar : 4249	2	170
S		
1 — Sif satışlarda satılan malın vesfının akde uygun olmadığının faturadan anlaşılması mümkün olduğu takdirde malın faturasının satıcı adına bankaca alıcıya ibrazından itibaren Ticaret Kanununun 740 ıncı Maddesi hükmünce 4 gün içinde alıcının itiraz etmemiş olması halinde mal olduğu gibi kabul edilmiş sayılır.		
2 — Malın teslimi için kesin mehil derpiş edilmiş değilse akdin bozulması belli mehili hâvi bir ihtarın satıcıya yollanmış bulunması şartına bağlıdır. Tarihi : 29/5/1954 Sayı : Esas : 1018 Karar : 4402	3	270
Ş		
Şahıs ortaklığı olması itibariyle tamamiyle karşılıklı itimat ve ahenge dayanan Kollektif ortaklıkta, ortaklardan birinin — Ortaklığın Müdüründen usulüne uygun olarak idare ve temsil yetkisini alsa bile — Ortaklığa karşı ihanet etmesi ve tedbirsizce hareketleriyle büyük zararlara sokması ve benzeri hallerde tarafların delilleri toplanıp takdir edildikten sonra kusurlu ortağın ortaklıktan çıkarılmasına karar verilmemesi yolsuzdur. Tarihi : 18/1/1955 Sayı : Esas : 5409 Karar : 361	11	1114
T		
Tarafların kasıdlarına aykırı görünmedikce sözlerin açık ve menkûl mânalarının tefsire esas tutulması icap eder. Tarihi : 20/12/1954 Sayı : Esas : 4620 Karar : 10511	10	1004

684

	Sayı	Sahife
Temettü hissesinin mahsup edilen damga resminin talep ve istirdadı. Tarihi : 27/12/1954 Sayı : Esas : 4775 Karar : 10190	7	716
Temyiz bozma kararına uyulup uyulmaması hakkında karar verildiği bildirildikten sonra ne diyecekleri taraflara sorulmaksızın uyma kararı hemde esas hakkında karar verilmesi usule uygun değildir. Tarihi : 2/11/1954 Sayı : Esas : 6969 Karar : 8204	7	705
Ticarî Akitlerin ifasında vâde ve ademî ifada tazminat. Tarihi : 7/12/1954 Sayı : Esas : 36 Karar : 9464	6	602
Ticarî taahhüt ifası. Tarihi : 18/9/1954 Sayı : Esas : 3385 Karar : 6337	5	511
Ticaret Kanununun 101 ve 110 uncu maddesinin tatbik sahası. Tarihi : 21/12/1954 Sayı : Esas : 4549 Karar : 9962	7	709

Ticaret Kanununun 573 üncü Maddesine göre hâmilin kendisine ciro edene karşı alacağını ileri sürmesi ve onunda alacağı ödemesi halinde mes'uliyet silsilesi aşağıdan yukarı

	Sayı	Sahife
doğru uzatılır. Ticaret Kanununun 571 inci Maddesindeki kendisinden önceki cirantaya ihbar borcu da mes'uliyet silsilesinin aşağıdan yukarıya doğru uzanmasına Esas olduğunu gösterir.	12	1199

Tarihi : 21/5/1955
Sayı : Esas : 7812
Karar : 3304

Ticaret Kanununun 576 ncı maddesine uygun bir iktisabın söz konusu olabilmesi için bu maddede derpiş edildiği üzere iktisap eden iktisap tarihinde bankaya karşı mes'ul durumda bulunması bunun için de bankanın cirantaya karşı olan rücu hakkını Ticaret Kanununun 579 uncu maddesi hükmünce zâyi etmemiş olması lâzımdır. 3 268

Tarihi : 22/5/1954
Sayı : Esas : 4015
Karar : 4249

1 — Ticaret Kanununun 712 ve 713 üncü maddelerinin alıcı ve satıcı hakkında hangi şekil ve suretlerde tatbik kabiliyetinin mümkün bulunduğu,

2 — Akitten bir hayli zaman sonra tanzim edilmiş bulunan borsa beyannamesi, akit şartlarını gösteren yazılı bir delil olmasına göre beyannamede yazılı teslim müddetinin tarafların anlaşmasiyle uzatılmış olduğu yolundaki müdafaanın şahitle ispatına usul hükümlernin engel bulunduğu,

3 — Tarafların uyuşmuş oldukları tazminat miktarının sabit görülmesinde bir yolsuzluğun bulunmadığı, 3 274

Tarihi : 8/6/1954
Sayı : Esas : 3527
Karar : 4432

606

1955 yılı 1 — 12 sayılı Adalet Dergilerinde

Çıkan

TEMYİZ MAHKEMESİ TEVHİDİ İÇTİHAT CEZA UMUMİ HEYETİ KARARLARI

(Karar Özetlerine göre)

Alfabetik Arama Cetveli

	Sayı	Sahife
A		
6375 sayılı Kanun ile kabul edilen kuvvetler statüsünün 7 nci Maddesinin 3 (a) (ii) bendine tevfikan, dâvanın rüyetinin gönderen devlet makamlarına ait olduğuna dair verilen kararlar nihaî mahiyettedir ve bu itibarla kabili itiraz olmayıp, kabili temyizdirler. Tarihi : 20/9/1955 Sayı : Esas : 2995 Karar : 2579	11	1119
B		
Belediyeler ve hem mahalleler İhtiyar Heyetleri yoksulluk belgesi düzenliyebilirler. Tarihi : 22/6/1955 Sayı : Esas : 7 Karar : 11	12	1202
Ç		
Çalınan malın başkası tarafından sanık hakkında takibin başlamasından veya işin mahkemeye verilmesinden önce iradî olarak iade veya tazmini halinde, sanığın malûmat ve muvafakati aranmaksızın T. C. K. nun 523 üncü maddesinin uygulanması gerekir. Tarihi : 29/6/1955 Sayı : Esas : 10 Karar : 16	9	925

6

	Sayı	Sahife
F		
Fazla yaş küçüklüğünün Ceza Kanununun 414 ncü maddesinin 2 nci fıkrasında yazılı failin fiilinden başka bir sebepden dolayı mağduru fiilen mukavemet edemiyecek bir halde bulunduran teşdit sebeplerinden olduğuna.	1	76
Tarihi : 27/10/1954		
Sayı : Esas : 21 / Karar : 20		
G		
Gayrimenkule tecavüzün def'i hakkındaki 5917 sayılı Kanun hükümlerine göre tecavüzü menedilen gayrimenkul üzerinde bir hakka sahip ve meselâ, hissedar olduğunu iddia eden veya böyle bir hakka sahip bulunan şahsın mahkeme kararı ile kendisine teslim edilmeden o, gayrimenkule yeniden tecavüzü, adı geçen kanunun 7 nci maddesine ilişkin bir suç teşkil eder.	9	924
Tarihi : 29/6/1955		
Sayı : Esas : 8 / Karar : 15		
M		
Memur hakkında tâyin olunacak cezanın T. C. K. nun 251. maddesi ile artırılması halinde aynı kanunun 35 inci maddesinde yazılı fer'i cezanın tâyini icabetmez.	9	923
Tarihi : 27/6/1955		
Sayı : Esas : 20 / Karar : 14		

6 68

1955 yılı 1 — 12 sayılı Adalet Dergilerinde

Çıkan

TEMYİZ MAHKEMESİ CEZA UMUMİ HEYETİ KARARLARI

(Karar Özetlerine göre)

Alfabetik Arama Cetveli

	Sayı	Sahife
A		
6136 sayılı Kanununun mer'iyete girmesinden önce işlenmiş olan suçlara ait dâvaların, işbu kanunda mahkeme mercii gösterilmemiş olmasına ve mahkemelerin vazifelerini tâyin eden hükümlerin intizamı âmmeye taallûk eylemesine binaen Asliye Ceza Mahkemesinde rüyeti icap eder. Tarihi : 21/3/1955 Sayı : Esas : 96 Karar : 96	6	616
B		
5540 sayılı kanunun 2 nci maddesindeki şifahi beyan usulünün 6258 sayılı Kanununun 2 nci maddsinin B fıkrasiyle tadil edilerek yazılı beyan usulünün kabul edilmesi usule ait muamelelerin değiştirilmesinden ibaret olması sebebiyle hâdisede T. C. K. nunun 2 nci maddesinin tatbikına yer bulunmamıştır. Tarihi : 7/3/1955 Sayı : Esas : 89 Karar : 89	6	614
Bir şahsın çalıştığı harmandan geceleyin bir miktar buğday çalması, buğday lüzumuna göre açıkta bırakılmış mahsullerden addedilmiyeceğinden maznuna T. C. K. nunun 491 inci maddesinin ilk fıkrası yerine 492 nci maddenin 8 inci bendine göre, ceza verilmesi yolsuzdur. Tarihi : 24/1/1954 Sayı : Esas : 10 Karar : 11	6	605

6 B9

	Sayı	Sahife
D		
Döviz Kaçakçılığı Tarihi : 7/3/1955 Sayı : Esas : 89 Karar : 89	5	530
C		
Ceza Kanununun 492 inci maddesinin (İkinci) Bendinin tatbik edilmesi için fiilin: Mutlaka mühürün bozulması suretiyle ika'ı meşrut bulunmaktadır. Tarihi : 22/11/1954 Sayı : Esas : 340 Karar : 340	12	1204
Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 74 üncü maddesindeki (Ehlihibreden maksat, mütehassıs hekimdir). Tarihi : 24/1/1955 Sayı : Esas : 31 Karar : 32	5	519
Ceza M. U. K. nunun 74 üncü maddesindeki ehlihibreden maksadın mütehassıs hekim olmasına göre mahkemece hâdisede aklî malûliyete müptelâ olduğu ileri sürülen maznunun müşahede altına alınmasını icap ettiren bir hali bulunup bulunmadığının tesbiti için mütehassıs olmıyan Hükûmet Tabibine sevk edilmiş olması yolsuzdur. Tarihi : 24/1/1955 Sayı : Esas : 31 Karar : 32	6	606
H		
Harmana getirilen buğday: lüzumuna göre açıkta bırakılmış mahsullerden addedilmiyeceğinden bunları harmandan çalmak fi'ili T. C. K. nunun 491 inci maddesinin ilk fıkrasına temas eder. Tarihi : 24/1/955 Sayı : Esas : 10 Karar : 11	12	1205

	Sayı	Sahife

K

Karı koca gibi bir arada yaşamak suçundan verilen hüküm katileşip cezai takibat bakımından bu safha kapanmakla Hukuku inkıta hasıl olacağı cihetle fiilin, dâvanın açılmasından hüküm kesnileşmesine kadar olan müddet zarfında işlenmiş olması yeni bir dâva mevzuu teşkil etmeyip ancak hükmün katileşmesinden sonra işlendiği takdirde müstakil bir suç teşkil eder. 6 610

Tarihi : 21/2/1955
Sayı : Esas : 78
Karar : 77

Katîleşmiyen hükmün kendliğinden ele alınarak yeniden hüküm tesis olunması yolsuzdur. 6 608

Tarihi : 31/1/1955
Sayı : Esas : 54
Karar : 50

M

Maznun tarafından hariçtan posata ile yollanan tecil talebini hâvi istidanın kaydiye harcı gönderilmemiş olduğuna göre muamelye konmasına ve duruşmada okunmasına imkan bulunmadığından tecil talebinin kabulü ve ademi kabulü hakkınd karar verilmemiş olmasında isabetsizlik görülmemiştir. 1 79

Tarihi : 22/3/1954
Sayı : Esas : 2/11
Karar : 10

Mücerret elde silâh ile ve girmek fiili Türk Ceza Kanununun 193 üncü Maddesinin İkinci fıkrasının tatbikını icabettirmez. Zikri geçen fıkraya göre Ceza verilebilmesi için silâhın eve girmek için kullanılmış olması lâzımgelir. 5 518

Tarihi : 27/12/1954
Sayı : Esas : 73
Karar : 373

	Sayı	Sahife

O

Orman idaresine ait damgayı taklit ederek kullanmak fiili, damganın âmmeye itimat vermek için kullanılan tastik ve tevsik muamelelerine mahsus bir âlet vasıtası olması bakımından T. C. K. nunun 333 üncü maddesinin tatbik olunması yerinde bulunmuştur. 6 609

Tarihi : 31/1/955
Sayı : Esas : 53
Karar : 49

Orman Kanunun (120) inci maddesinin birinci ve üçüncü fıkralarına istinaden tâyin olunan para cezalarının birleştirilerek mecmuu üzerinde yaş sebebiyle indirme yapılmasında bir olsuzluk yoktur. 5 527

Tarihi : 21/2/955
Sayı : Esas : 76
Karar : 75

Orman Kanunun (120) inici maddesinin ikinci fıkrası sarahatına nazaran kaçak orman emvalinin nakledildiği arabanın müsaderesine karar verilmesinde bir isabetsizlik yoktur. 5 524

Tarihi : 31/1/955
Sayı : Esas : 51
Karar : 47

Orman Kanunun 120 inci maddesinin 1 ve sonucu fıkralarına göre verilen para cezalarının mecmuu üzrinde yaş sebebiyle yapılan tenzilat icrası doğrudur. 6 613

Tarihi 21/2/955
Sayı : Esas : 76
Karar : 75

P

Postanenin giden Dairesinde memur olarak hizmet ifa eden memurun bu memuriyet sıfatı dolayısiyle tevdi edilen mektupları açarak içlerindeki paraları çalmasından dolayı T. C. K. nunun 431 inci maddesinin 3 üncü bendinin tatbiki

	Sayı	Sahife
suretiyle aynı vasıf sebebiyle cezanın iki defa artırılması isabetsiz görülmüştür. Tarihi : 28/2/1955 Sayı : Esas : 26 Karar : 26	6	612

R

Radyonun kullanılmıyacak derecede bozuk olması; bunu senelik ücretinin tediyesi için kanunen muayyen müddetin hulûlünden evvel P. T. T. İdaresine müracaatla mühürletmeyen sahibini cezaî mes'uliyetten kurtaramaz. Tarihi : 15/11/1954 Sayı : Esas : 4515 Karar : 131	5	516

T

Türk Ceza Kanununun 417 nci Maddesi; birden ziyade kimselerin aynı zamanda ve mekânda olmak kaydile bir birini takiben mağdurun ırzına geçmeleri hâlinde kabili tatbiktir. Tarihi : 31/1/1955 Sayı : Esas : 37 Karar : 37	5	522
Türk Ceza Kanununun 516 ıncı Maddesinin 3 üncü bendinin tatbik edilebilmesi için gayrimenkulü tahribe matûf bir kasıt ile hakaret edildiğinin sübutu icap eder. Tarihi : 21/2/1955 Sayı : Esas : 73 Karar : 54	5	526
Türk Ceza Kanununun 522 nci Maddesinin son fıkrasının sureti tatbikına dair. Tarihi : 15/11/1954 Sayı : Esas : 331 Karar : 331	5	517

D 23

	Sayı	Sahife
U		
Usul Kanunu hükümleri dışında mahkemece katîleşen bir hüküm kendiliğinden ele alınarak yeniden hüküm tesis edilemez.	5	525
Tarihi : 31/1/1955 Sayı : Esas : 54 Karar : 50		
Unsur itibariyle temadi mahiyette olan (Karı, Koca) gibi yaşamak suçunda verilecek hükmün katîleşmesiyle hukukan inkıta hasıl olacağı cihetle fiilin bundan sonra devam edecek kısmı müstakil olarak suç teşkil eder.	5	529
Tarihi : 21/2/1955 Sayı : Esas : 78 Karar : 77		

1955 yılı 1 — 12 sayılı Adalet Dergilerinde
Çıkan
TEMYİZ MAHKEMESİ BİRİNCİ CEZA DAİRESİ KARARLARI

(Karar Özetlerine göre)
Alfabetik Arama Cetveli

	Sayı	Sahife
A		
6136 Sayılı Kanunun 13 üncü maddesine göre ateşli silâhlar memnu olup olmamak mevzuu bahis olmaksızın bulundurmak suç olduğuna göre bulundurma veya taşıma vesikası olup olmadığı araştırıldıktan sonra neticesine göre karar verilmesi icap eder.	10	1009
Tarihi : 1/3/1955 Sayı : Esas : 627 Karar : 649		
Aynı gün ve aynı mevkide mütaaddit kimsenin eşya ve paralarının gasp edilmesinde 80 inci madde yerine 69 uncu maddenin tatbikı bozmayı muciptir.	10	1010
Tarihi : 17/3/1953 Sayı : Esas : 141 Karar : 1002		
C		
Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 217 nci maddesi gereğince keşif günü maznunlara tebliğ edilmeden keşfin giyaplarında yapılması yolsuzdur.	2	176
Tarihi : 22/9/1954 Sayı : Esas : 4534 Karar : 866		

	Sayı	Sahife
E		
Evvelce maznuna ait olduğu kabul edilen Ormanın suç tarihinde istimlâk bedelinin kendisine tediye edilmiş olup olmadığı tahkik edilmeden tazminata hüküm edilmesi yolsuzdur.	10	1012
Tarihi : 30/4/1955		
Sayı : Esas : 1177		
Karar : 1398		
H		
Haksız fiili tamamen bertaraf eden bir kusur mevzubahis olmadığına göre müdahilin, manevî tazminat talebinin reddedilmesi yolsuzdur.	3	279
Tarihi : 15/9/1954		
Sayı : Esas : 2270		
Karar : 2702		
K		
Kan gütme sebebiyle verilen nakil kararlarını Temyize müdahiller salâhiyetli değildir.	10	1018
Tarihi : 7/7/1955		
Sayı : Esas : 1901		
Karar : 2204		
Kuzey atlantik andlaşması gereğince tanzim ve 6375 sayılı Kanunla kabul edilen « Kuvvetler Statüsü » nün 7 nci maddesinin 3 (a), (i i) bendine göre, dâvayı görmek vazifesi gönderen Devlet Kaza mercilerine aittir.	12	1206
Tarihi : 20/9/1955		
Sayı : Esas : 2995		
Karar : 2579		
M		
Mağdurenin ağabeyisine izafe olunan fiilden duyulan teessür dolayısiyle suç işlenmiş olsa bile tamamen mâsum bulunan maktulenin; ağabeyisine ait kusur ile ilgisi bulunmadığından böyle bir sebeple ırzına geçilip öldürülmesinde		

6

	Sayı	Sahife
maznunların tamamen haksız bulunmaları sebebiyle 59 uncu maddenin tatbikına Kanun Hükümleri müsait değildir.	2	175
Tarihi : 31/3/1954 Sayı : Esas : 1242 Karar : 788		
Maznuna Usulün 258 inci maddesi mütemmim müdafaa hakkı verilmesi tek dâvanın esası hakkında mütalâa beyanını icap ettirmez.	3	278
Tarihi : 9/2/1954 Sayı : Esas : 168 Karar : 71		
Maznunun 15 metreden mağdura karşı silâhını bir el ateş etmesi fiilin tehdit mahiyetinde iken yaralamağa tam teşebbüs olarak kabulü yolsuzdur.	3	278
Tarihi : 13/5/1954 Sayı : Esas : 1205 Karar ; 1678		
Mesulu bilmâl vekilinin yüzüne karşı tefhim edilen hükmün bilâhare masulü bilmâlin zatına tebliğine kanunî lüzum yoktur.	10	1014
Tarihi : 21/5/1955 Sayı : Esas : 1670 Karar : 1643		
Muhik ve gayrimuhik bir sebepten dolayı aile birliğinden ihtiyariyle ayrılan karı ve kocadan biri, diğerini biricbar edemez.	3	277
Tarihi : 27/1/1954 Sayı : Esas : 4357 Karar : 362		

	Sayı	Sahife
Ş		
Şayia hududunu aşmayan zina meselesi; Ağır tahriki kabulüne sebep sayılmaz.	2	174
Tarihi : 17/3/1954		
Sayı : Esas : 576 / Karar : 1062		
T		
Tatbik olunan maddeler ve hükmolunan ceza miktarı itibariyle fiil 31 ve 33 üncü maddelere göre fer'i ceza tâyininde istilzam ettiğinden bu hususun kararda zikredilmemiş olması neticeye müessir bulunmamıştır.	1	81
Tarihi : 9/3/1954		
Sayı : Esas : 3685 / Karar : 923		
Türk Ceza Kanununun 108 inci maddesindeki müddet sükutuhak müddeti olduğundan müruruzaman gibi teselsülün bittiği tarihten değil; suçun işlendiği tarihten başlar.	2	176
Tarihi : 21/9/1954		
Sayı : Esas : 5221 / Karar : 8544		
Ü		
334 üncü madde tekerrürü kabil olmıyacak bir suret ve vasıta ile eser ve alâmetleri taklit veya bu şekilde taklit edilmiş şeyi kullananlara kabili tatbiktir.	10	1017
Tarihi : 16/6/1955		
Sayı : Esas : 1913 / Karar : 1930		
V		
Velilerin hükmü Temyiz ettikleri çocukları namına ayrı ayrı Temyiz şartını yerine getirmeleri icabeder.	10	1014
Tarihi : 30/5/1955		
Sayı : Esas : 431 / Karar : 1174		

	Sayı	Sahife
Y		
Yol kesmekten maznun mevkiinde bulunan maktulün kaçması ve silâh boşaltarak mukavemette bulunması dolayısiyle maznun Jandarma erinin silâhını kullanmış olmasına göre Jandarma vazife nizamnemesinin 270 inci maddesinin (E, H) bendi mucibince kaçağı yakalamak kastile kull vezifesi icabı ise de ölmiyecek noktalara tevcihen kullanması lâzım olduğu halde maktulü başından yaralamak suretiyle öldürmesi fiilinin Ceza Kanununun 49 uncu maddesi delâletiyle 50 nci maddesinin şümulü dairesinde tezekkür ve teemmülü ve tavsifi bu yolda icrası lâzım gelirken kasti ve idarî olan fiili tedbirsizlik mahiyetinde tavsifi yolsuzdur.	1	80
Tarihi : 9/2/1954		
Sayı : Esas : 4176 / Karar : 501		
Yol kesmekten maznun mevkiinde bulunan maktulün kaçması ve silâh boşaltarak mukavemette bulunması dolayısiyle maznun Jandarma erinin silârını kullanmış olmasına göre Jandarma vazife nizamnamesinin 270 inci maddesinin (E, H) bendi mucibince kaçağı yakalamak kasdiyle silâh kullanması vazife icabı ise de ölmiyecek noktalara tevcihen silâhını kullanması lâzım olduğu halde maktulü başından yaralamak suretiyle öldürmesi fiilinin Ceza Kanununun 49 uncu maddesi delâletiyle 50 nci maddesinin şümulü dairesinde tezekkür ve teemmülü ve tavsifin bu yolda icrası lâzım gelirken kasti ve idarî olan fiilin tedbirsizlik mahiyetinde tavsifi yolsuzdur.	2	173
Tarihi : 9/3/1954		
Sayı : Esas : 4176 / Karar : 501		

879

1955 yılı 1 — 12 sayılı Adalet Dergilerinde Çıkan

TEMYİZ MAHKEMESİ İKİNCİ CEZA DAİRESİ KARARLARI

(Karar Özetlerine göre)

Alfabetik Arama Cetveli

	Sayı	Sahife
İ		
İşlediği zaman kanuna göre, suç sayılmayan fiilden dolayı kimseye ceza verilemez.	4	418
Tarihi : 15/5/1954 Sayı : Esas : 7779 Karar : 7117		
M		
Meşhut Suçların Muhakeme Usulü Kanununa göre zabıta yapılan müracaat Umumî Usule göre yapılmış mahiyettedir.	4	419
Tarihi : 26/8/1955 Sayı : Esas : 13281 Karar : 11601		

1955 Yılı 1 — 12 sayılı Adalet Dergilerinde Çıkan

TEMYİZ MAHKEMESİ ÜÇÜNCÜ CEZA DAİRESİ KARARLARI

(Karar Özetlerine göre)
Alfabetik Arama Cetveli

	Sayı	Sahife
A		
6085 Sayılı Karayolları Trafik Kanununa göre verilen hükümlerin temyiz kabiliyeti yoktur.	7	718
Tarihi : 3/5/1955		
Sayı : Esas : 8222 / Karar : 9123		
Amerikan Yardım Hey'etine ve Nato'ya mensup askerî şahısların resmî vazifeleri sırasında işlenmeyen suçlardan dolayı kaza salâhiyeti umumî mahkemelere aittir.	7	720
Tarihi : 18/5/1955		
Sayı : Esas : 9799 / Karar : 10363		
B		
Bilirkişi tarafından evde kullanılan cinsten olduğu belirtilen bıçakların taşınması olayına 6136 sayılı Ateşli Silâhlar ve bıçaklara dair uygulanamaz.	3	281
Tarihi : 8/12/1954		
Sayı : Esas : 19543 / Karar : 29211		
E		
Ehliyetsiz traktör kullanmak 6085 sayılı Kanuna göre cezayı müstelzim değildir.	9	926
Tarihi : 7/8/1955		
Sayı : Esas : 12898 / Karar : 13384		

	Sayı	Sahife

M

Müşterek iş yerlerinin ne zaman iş kanunu şumulüne alındığı ve buna karşı itiraz edilmediğinin araştırılmaması itiraz edilmişse Çalışma Vekâletinden verilen kararların neden ibaret olduğunun usulen tahkik ve tespit edilmemesi yolsuzdur. 10 1019

Tarihi : 8/4/1954
Sayı : Esas : 5989
Karar : 8978

S

Subaylar kıt'a ve nöbet hizmeti dışında orduya ait tabancayı görülmiyecek şekilde taşıdıkları takdirde suç olmaz. 3 280

Tarihi : 18/11/1954
Sayı : Esas : 15697
Karar : 26907

T

Traktörler kayıt ve tescilden istisna edilmiş olup, bunların plâkasız kullanılması 6095 sayılı Kanununun 17 inci maddesine muhalefet teşkil etmez. 7 718

Tarihi : 17/5/1955
Sayı : Esas : 9800
Karar : 10665

Trafik suçları hakkında trafik zabıtası veya diğer salâhiyetli kimseler tarafından tanzim edilecek tutanağın mahkemeye verilmesi icap eder. 12 1207

Tarihi : 12/10/1955
Sayı : Esas : 17304
Karar : 16172

Ticarî işlerde cezaî mes'uliyet işleri çevirmekle ödevli olan kimseye aittir. 3 282

Tarihi : 9/2/1955
Sayı : Esas : 16463
Karar : 2795

282

1955 Yılı 1 — 12 sayılı Adalet Dergilerinde

Çıkan

TEMYİZ MAHKEMESİ DÖRDÜNCÜ CEZA DAİRESİ KARARLARI

(Karar Özetlerine göre)

Alfabetik Arama Cetveli

	Sayı	Sahife
A		
Alıkoyma ile rızaya dayanan cinsi münasebet ayrı ayrı suç teşkil eder.	4	422
Tarihi : 8/2/1955 Sayı : Esas : 13724 Karar : 2333		
Aynı Tıbbî bürkişi hey'etinin birbirine zıt mütalâaları hal ve telif edilmeden karar verilmesi isabetsizdir.	8	827
Tarihi : 3/5/1955 Sayı : Esas : 2819 Karar : 8569		
B		
Belediye su işlerinde, kadro ile de olsa, çalışanlar ceza tatbikatında memur sayılamaz.	3	283
Tarihi : 29/1/1955 Sayı : Esas : 13498 Karar : 1752.		
Borç senedinin yırtılmasında umumî veya hususi bir zarar mevcut olmadığının tahkiki lâzımdır.	11	1121
Tarihi : 15/3/1955 Sayı : Esas : 13159 Karar : 5055		

683

	Sayı	Sahife
C		
Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 361 inci maddesine göre verilen kararlara karşı temyiz yoluna gidilmez. Tarihi : 14/4/1955 Sayı : Esas : 1539 Karar : 7276	11	1121
Ç		
Çehredeki yaranın bıraktığı izin sabit eser mahiyetinde olup olmadığının ve zamanla zail olup olmıyacağının tıbbî bilirkişi raporiyle tesbit edilmesi yolsuzdur. Tarihi : 12/5/1955 Sayı : Esas : 3231 Karar : 9337	8	828
D		
1 — Dikatsizlik ve tedbirsizliğin objektif kıstasa göre takdiri lâzımdır. 2 — Sene olarak hükmedilen cezanın indirilmesinde aya çevrilmesi yolsuzdur. Tarihi : 31/1/1955 Sayı : Esas : 13853 Karar : 1991	4	420
Duruşmada vareste tutulmaya dair istek olmadıkça istinabe suretiyle sorguya çekme kararı verilmesi yersizdir. Tarihi : 17/12/1954 Sayı : Esas : 7520 Karar : 13869	2	178
E		
Ev içinde vâkı hakarette aleniyet unsuru bulunmadığından T. C. K. nunun (482) inci maddesinin 3 üncü fıkrasının tatbikında isabet yoktur. Tarihi : 15/2/1955 Sayı : Esas : 13712 Karar : 2766	12	1209

	Sayı	Sahife
G		
Gayrimenkule tecavüzün idarî mercice men'ine karar verilip infaz edildikten sonra yeniden yapılan tecavüz her türlü delil ile ispat olunabilir.	11	1120
Tarihi : 12/3/1955		
Sayı : Esas : 4496		
Karar : 4967		
H		
Hakikata aykırı olarak belge tanzimi suretiyle görevini kötüye kullananlar hakkında T. C. K. 355 inci maddesi yerine 230 uncu maddesinin tatbikında isabet yoktur.	2	182
Tarihi : 27/12/954		
Sayı : Esas : 9949		
Karar : 12433		
Hakimler Kanunun 109 uncu maddesine göre son tahkikatın açılmasına yetkili Ağır Ceza Mahkemesi heyetince karar verilmesi gerekir.	2	181
Tarihi : 20/12/954		
Sayı : Esas : 16227		
Karar : 13952		
Hazırlık tahkikatının takip saylması yolsuzdur.	9	928
Tarihi : 31/5/955		
Sayı : Esas : 4197		
Karar : 10388		
1 — Hukukan tazmini icap eden bir paranın ödenmemesi suç teşkil etmez		
2 — Hiç bir memur kendi aleyhine muamele tâyinine yetkili değildir.		
3 — Kanununî dayanağı olmaksızın umumî emniyet nezareti altına alma cezası hükmolunmaz.	4	421
Tarihi : 4/2/955		
Sayı : Esas : 12678		
Karar : 2065		

685

	Sayı	Sahife

İ

İfâ ettiği Noterliğe ait bir vazifeden dolayı Noter Muavini olan Mahkme Baş kâtibini tahkir etmek suçunda T. C. K. nunun 483 üncü Maddesinin birinci fıkrasına göre ceza tâyını icapedip; Noter Muavininin Mahkeme Başkâtibi olması suçun bu vasfını değiştiremez 12 1208

Tarihi : 26/1/1955
Sayı : Esas : 1154
Karar : 1436

K

Kanunun tahsilini muhtara yüklediği ihtisap resminin toplanmaması fiiline T. C. K. nun 230 uncu değil, Köy Kanununun 46 ıncı maddesini bu maddede gösterilen idare heyetince tatbikı gerektiğinin düşünülmemesi yolsuzdur. 2 117

Tarihi : 30/11/954
Sayı : Esas : 8337
Karar : 12612

Kanunlara uymayan kimseleri köy korucusu ile yakalattırak köy murtarının vazifesi ise de bizzat yakalamaya yetkisi yoktur.

Bu sebeple köy muhtarının bizzat Kanuna uymayan bir şahsı yakalanması sırasında yapılacak mukavemet, memura mukavemet sayılmaz. 9 930

Tarihi : 8/7/955
Sayı : Esas : 5055
Karar : 13121

L

Liman Reisi 4770 sayılı Ulaştırma Bakanlığı Kuruluş kanununun 7 inci maddesine göre Kanun tatbikatında memur sayılır. 8 829

Tarihi : 27/5/1955
Sayı : Esas : 4943
Karar : 10183

786

	Sayı	Sahife
M		
Mağdur karakol kumandanının nahiye Müdürüne vekâlet etmesi sıfatını değiştirmiyrceğinden Türk Ceza Kanununun 266 ıncı Maddesinin üçüncü fıkrasile ceza tâyini yolsuzdur.	1	84
Tarihi : 23/4/1954 Sayı : Esas : 14864 Karar : 4686		
Mağdurdaki yaranın, yerine, durumuna ve takip ettiği seyre göre mahiyeti itibariyle hayati tehlike teşkil edip etmediğinin araştırılması yolsuzdur.	8	828
Tairhi : 10/5/1955 Sayı : Esas : 2351 Karar : 9099		
1 — Mağdurun yüzünde yaralamadan hâsıl olan eserlerin «sabit»eser olup olmadığının araştırılmaması; 2 — Tâyin edilen para cezasının 5435 sayılı Kanuna göre artırılması ; 3 M Beraet edenlere ait mahkemece masrafının mahkûm edilenlere yükletilmesi yolsuzdur.	9	930
Tarihi : 13/7/1955 Sayı : Esas : 6069 Karar : 13441		
Memura gıyapta yapılan hakarette ihtilât unsurunun tekevvün edip etmediğinin araştırılması yolsuzdur.	9	933
Tarihi : 15/7/955 Sayı : Esas : 6828 Karar : 13547		
Meşhut suçların takibine dair 3005 Sayılı Kanunun 9 — 10 uncu maddeleri hükümlerine aykırı olarak işin umumî hükümlerine göre takibinde isabet yoktur.	2	179
Tarihi : 20/12/954 Sayı : Esas : 16226 Karar : 13951		

786

	Sayı	Sahife
N		
Nacak suçun, ağırlatıcı sebebini teşkil ettiği takdirde silâh sayılır; fakat unsuru olduğu zaman silâh sayılmaz Tarihi : 13/7/955 Sayı : Esas : 7924 Karar : 13414	9	932
O		
Orak tecavüzde kullanılan ve silâh sayılan âletlerdendir. Tarihi : 15/6/955 Sayı : Esas : 5380 Karar : 11379	9	928
S		
Sahte olarak tanzim edilen ve fakat kanunî bir hüküm ifade etmiyen senet dolayısiyle umumî veya hususî bir zarar doğmasına imkân olmadığından T. C. K. nun 345 inci Maddesi şümulüne giremez. Tarihi : 15/7/1955 Sayı : Esas : 7653 Karar : 13583	9	931
Sulh Hâkiminin kararlarına yapılacak itirazı inceleme yetkisi kaza çevresinde bulunan Asliye Reis veya Hâkimine aittir. Tarihi : 20/12/1954 Sayı : Esas : 16228 Karar : 13953	2	180
T		
Tecavüzde kullanılan bıçağın bilirkişiye tetkik ettirilmesi yerindedir. Tariri : 11/5/1955 Sayı : Esas : 2506 Karar : 9311	11	1123

	Sayı	Sahife
Tecile esas olan sanığın geçmişteki hali ile ahlâkî temayülü olup duruşma safhalarında müşahede edilen durumu ileri sürülerek tecil isteğinin reddi T. C. K. nun 89 uncu maddesine aykırıdır. Tarihi : 16/6/1955 Sayı : Esas : 8578 Karar : 11497	9	929
T. C. K. nun 486 ncı maddesinde yazılı muafiyet, müdafaa hakkının temini maksadına müstenit olup müdafaa konusu dışında olan fiilden dolayı takibe mani değildir. Tarihi : 30/11/1954 Sayı : Esas : 9543 Karar : 12552	2	178
Ş		
Şâyi hisseli bir gayrimenkule hissedarlardan birinin müdahalesinin men'i ve buna rağmen yeniden müdahale 5917 sayılı kanuna göre suç olmaz. Tarihi : 7/6/1955 Sayı : Esas : 9558 Karar : 10799	8	830
Şikâyetini geri alan müştekiye harc tâyini yolsuzdur. Tarihi : 11/5/1955 Sayı : Esas : 2973 Karar : 9204	11	1122
Ü		
(Üvendere) tecavüz ve müdafaada kullanılan silâhlardan bulunmadığı halde cezanın C. K. nun 457 nci maddesiyle artırılması yolsuzdur. Tarihi : 17/3/1954 Sayı : Esas : 1202 Karar : 2992	1	83

689

	Sayı	Sahife
V		
Vazifelerine (güya ihtiyar meclisi toplantılarına) devam etmeyen köy âzaları hakkında cezaî bir müeyyide bulunmamasına göre maznunların hareketlerinin ancak idarî ve inzibatî muameleyi istilzam edebileceği düşünülmeden Türk Ceza Kanununun 230 uncu maddesiyle mahkûmiyet kararı verilmesi yolsuzdur.	1	83
Tarihi : 13/3/1954		
Sayı : Esas : 1202 Karar : 2992		
Y		
Yakluk belgesini tanzime mahalle veya köy ihtiyar heyeti yetkilidir.	3	282
Tarihi : 27/1/1955		
Sayı : Esas : 13209 Karar : 1525		

———oOo———

1955 Yılı 1 — 12 sayılı Adalet Dergilerinde

Çıkan

TEMYİZ MAHKEMESİ BEŞİNCİ CEZA DAİRESİ KARARLARI

(Karar Özetlerine göre)

Alfabetik Arama Cetveli

V

Vazifesi dolayısiyle muhafaza ve mes'uliyeti altında bulunan paranın Mahkeme Başkâtibi tarafından memur arkadaşlarına ödünç olarak verilmesi zimmet suçunu teşkil eder. Paranın iade maksadiyla kasadan çekilmiş ve bir müddet sonra da iade edilmiş bulunması ve bahis mevzuu olan menfaatin başkaları lehine temin edilmiş olması fiilin vasfı üzerinde bir tesir icra etmez.	11	1124
Tarihi : 15/9/1955		
Sayı : Esas : 3957 Karar : 3450		

1955 yılı 1 — 12 sayılı Adalet Dergilerinde

Çıkan

TEMYİZ MAHKEMESİ UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ KARARLARI

(Karar Özetlerine göre)

Alfabetik Arama Cetveli

	Sayı	Sahife
A		
Adlî alacak talebine karşı Belediyece verilen ademî tediye cevabı idarî dâvaya mevzuu teşkil edecek bir tasarruf sayılmayacağından mezkûr alacak dâvasının rüyet merciinin Adliye Mahkemesi bulunduğuna dair. Tarihi : 9/4/1955 Sayı : Esas : 13 Karar : 18	6	619
Âmme hizmetinin ifası sırasında vazifeli bir şahsın ölümüne sebebiyet verilmiş bulunması sebebiyle açılan tazminat dâvasının rüyet merciinin Devlet Şûrası olduğu. Tarihi : 2/12/1954 Sayı : Esas : 87 Karar : 100	3	287
Âmme hizmetinin ifasından ve hizmet kusurundan doğan dâvanın rüyeti 3546 sayılı Kanununun 23 üncü maddesi gereğince Devlet Şûrasına aittir. Tarihi : 5/2/1955 Sayı : Esas : 108 Karar : 7	5	537
Âmme hizmetinin ifası sırasında vâkı zararın tezmini talebi ve hizmet kusuru isnadiyle açılan dâvalara bakmaya Devlet Şûrası yetkilidir. Tarihi : 11/6/1955 Sayı : Esas : 66 Karar : 75	8	839

B91

	Sayı	Sahife
Askerî vasıtanın ika ettiği zarardan dolayı idare aleyhine açılan tazminat dâvasının rüyet mercii Adalet Mahkemesidir. Tarihi : 11/6/1955 Sayı : Esas : 62 Karar : 71	8	837
Askerî vasıtanın ika ettiği zarardan dolayı idare aleyhine açılan tazminat dâvasının rüyet mercii Adalet Mahkemesidir. Tarihi : 11/6/1955 Sayı : Esas : 61 Karar : 70	8	836
Askerî vasıtanın ika ettiği zarardan dolayı idare aleyhine açılan tazminat dâvasının rüyet mercii Adalet Mahkemesidir. Tarihi : 11/6/1955 Sayı : Ssas : 60 Karar : 69	8	835
Askerî vasıtanın ika ettiği zarardan dolayı idare aleyhine açılan tazminat dâvasının rüyet mercii Aadlet Mahkemesidir. — Tarihi : 11/6/1955 Sayı : Esas : 55 Karar : 64	8	832
Askerî vasıtanın ika ettiği zarardan dolayı idare aleyhine açılan tazminat dâvasının rüyet mercii Adalet mahkemesidir. — Tarihi : 11/6/1955 Sayı : Esas : 53 Karar : 62	7	831

6072

	Sayı	Sahife
Askerî nakil vasıtalarının ika eylediği zararın idareden tazmini zımmında açılan dâvanın rüyeti Aadalet Mahkemesine ait bulunduğuna dair.	7	723
Tarihi : 9/4/1955		
Sayı : Esas : 8 / Karar : 24		
Askerî Kamyonun Dâvacının otomobiline çarparak ika eylediği zararın idareden tahsili dâvasının rüyeti Adalet Mahkemesine aittir.	2	187
Tarihi : 30/9/1954		
Sayı : Esas : 82 / Karar : 94		
Askerî Tank birliklerini Askeri yürüyüşten dönerken ika eyledikleri hasar sebebiyle açılan dâvanın rüyeti Adalet Mahkemesinin vazifesi dâhilinde bulunduğu.	4	424
Tarihi : 11/2/1954		
Sayı : Esas : 5 / Karar : 18		
Askerî Uçağın talim maksadiyle uçuş yaparken ika eylediği zararın tazmini dâvasının rüyet mercii Devlet Şûrasıdır.	6	621
Tarihi : 9/4/1955		
Sayı : Esas : 14 / Karar : 36		
Askerî Uçağın talim maksadiyle uçuş yaparken ika eylediği zararın tazmini dâvasının rüyet mercii Devlet Şûrasıdır.	7	724
Tarihi : 9/4/1955		
Sayı : Esas : 16 / Karar : 37		

B97

	Sayı	Sahife
B		
Belediyenin sicillen mâlik ve mutasarrıf bulunduğu geyrimenkule vâkı müdahalesinin önlenmesi ile 3533 sayılı Kanunun 5 inci Maddesi gereğince karar verilmesi iddiası binnetice idarî tasarrufun iptaline müntehi olmakla mahkemenin vazifeye dair kararının kaldırılmasına. Tarihi : 2/12/1954 Sayı : Esas : 83 Karar : 96	3	285
Belediyeci imar plânına göre istinaden yola kalbalunan arsaya dâvalı Belediyece vuki fuzuli müdahalenin men'i dâvasının rüyeti idarî kaza merciine ait bulunduğu. Tarihi : 11/2/1954 Sayı : Esas : 7 Karar : 20	4	426
Belediye Encümeni tarafından alınan karar idarî bir tasarruf olup bundan doğan uyuşmazlığın çözülmesi idarî kazaya aittir. Tarihi : 11/6/1955 Sayı : Esas : 64 Karar : 73	8	837
5218 sayılı Kanuna tevfikan Belediyece tahsis edilen arsaya inşa eylediği binanın Medenî Kanunun 650 nci Maddesi mucibince tesciline karar itası talebiyle açılan dâvanın rüyeti merciinin Adliye Mahkemesi olduğuna dair. Tarihi : 9/4/1955 Sayı : Esas : 31 Karar : 20	6	620
5218 sayılı Kanuna tevfikan Belediyece tahsis edilen arsaya inşa eylediği binanın Medenî Kanunun 650 nci Maddesi mucibince tesciline karar itası talebiyle açılan dâvanın rüyeti merciinin Adliye Mahkemesi olduğuna dair. Tarihi : 9/4/1954 Sayı : Esas : 43 Karar : 22	7	723

	Sayı	Sahife
Bomba atma talimi sırasında gerekli tedbirleri almayan ve onu istihdam eden Millî Savunma Vekâleti aleyhine B. K. nun 41 ve 55 inci Maddesine müsteniden açılan tazminat dâvasının rüyet merciinin Adliye Mahkemesi bulunduğuna dair. Tarihi : 9/4/1955 Sayı : Esas : 12 Karar : 17	5	618
Borçlar Kanununun 55 inci maddesine göre haksız fiilden dolayı açılan dâvanın rüyeti idarî kazaya aittir. Tarihi : 5/2/1955 Sayı : Esas : 107 Karar : 6	5	536
Borçlar Kanununun 55 inci Maddesine göre haksız fiilden açılan dâvanın rüyeti Adliye Mahkemesinin vazifesi dâhilindedir. Tarihi : 5/2/1955 Sayı : Esas : 103 Karar : 3	5	534
D		
Dâvacı derneğin pul bayii olması hasebiyle bey'iye tutarından müteveliit dâvanın rüyeti Devlet Şûrasına aittir. Tarihi : 30/9/1954 Sayı : Esas : 75 Karar : 88	1	88
Dâvacıya ait arsanın yanlış ve hatalı ölçme neticesi ada kayması sebebiyle küçülmesi dolayısiyle vâkı zararın tescili dâvanın rüyeti Devlet Şûrasına aittir. Tarihi : 30/9/1954 Sayı : Esas : 77 Karar : 90	2	183

	Sayı	Sahife
Dâvalı daireye ait müstahdemin nakil vasıtasını kusuru idaresi yüzünden vâki zararın tazmini dâvasına bakmağa Hukuk Mahkemesi yetkilidir.	11	1127
Tarihi : 24/9/1955 Sayı : Esas : 68 Karar : 78		
Devlet Karayolları Umum Müdürlüğüne ait benzin varilini açarken tedbirsizlik ve dikkatsizlikle yangın hususuna sebebiyet veren idare müstahdemlerinin ika ettikleri zararın istihdam edenden tahsili dâvasının rüyet merciinin adliye mahkemesi bulunduğuna dair.	7	722
Tarihi : 9/4/1955 Sayı : Esas : 40 Karar : 21		
Devletçe hazırlanan projesi gereğince yapılan ırmak onarma ameliyesi yüzünden zarara duçar olanların açacakları tazmminat dâvasının rüyet merciinin Devlet Şûrası bulunduğuna dair.	6	619
Tarihi : 9/4/1955 Sayı : Esas : 30 Karar : 19		
Devletin hususî mülkiyetinde bulunan bir gayrimenkule ait aynı hakka mütaallik uyuşmazlığın hal yeri umumî mahkemedir.	8	834
Tarihi : 11/6/1955 Sayı : Esas : 57 Karar : 66		

H

Haksız fiilden doğan tazminat dâvasının rüyetinin Adliye Mahkemelerine aidiyeti.	5	533
Tarihi : 5/2/1955 Sayı : Esas : 102 Karar : 2		

	Sayı	Sahife
Haksız fiilden doğan tazminat dâvasının rüyet mercii Adliye Mahkemesidir. Tarihi : 2/12/1954 Sayı : Esas : 90 Karar : 103	3	290
Haksız filden doğan tazminat dâvasının rüyet mercii Adliye Mahkemesidir. Tarihi : 2/12/1954 Sayı : Esas : 94 Karar : 107	3	294
Şahadetin tahkik ve tesbiti emeklilik mevzuatı ile tâyin olunduğundan ve bu muamele (idarî makamların vazifeleri cümlesinden bulunmakta, bu husustaki ihtilâfların hal mercii de idarî kazadır. Tarihi : 5/2/1955 Sayı : Esas : 109 Karar : 8	5	533
İ		
İdare ihtiyacı için Vekiller Heyetince ittihaz edilen menafii âmme kararına istinaden yapılan istimlâk idarî bir tasarruf bulunduğundan, bundan mütevellit ihtilâfların halli Devlet Şûrasına aittir. Tarihi : 30/9/1954 Sayı : Esas : 72 Karar : 85	1	85
İdare ile memur arasındaki maaşa ait uyuşmazlığın hal mercii Devlet Şûrasıdır. Tarihi : 11/6/1955 Sayı : Esas : 56 Karar : 65	8	832

	Sayı	Sahife
İdarece yapılan istimlâke müsteniden vâkı müdahale dolayısiyle meydana gelen uyuşmazlığı halle idarî kaza yetkilidir. Tarihi : 11/6/1955 Sayı : Esas : 59 Karar : 68	8	834
İdarî tasarrufların iptali talebiyle açılan dâvaların rüyeti idarî kazaya aittir. Tarihi : 5/2/1955 Sayı : Esas : 106 Karar : 5	5	535
İdarî bir tasarrufa dayanmıyan ihtilâfın hal mercii umumî mahkemedir. Tarihi : 11/6/1955 Sayı : Esas : 54 Karar : 63	8	832
İhtilâf şirket ve Belediye arasında münakit mukaveleden mütahaddis bulunmasına göre hal mercii de Devlet Şûrasıdır. Tarihi : 2/12/1954 Sayı : Esas : 89 Karar : 102	3	290
İskân ve Tahsili Emval Kanunlarına müsteniden gayrimenkulüne konulan haczin haksız bulunduğundan bahisle kaldırılması talebiyle açılan dâvanın rüyet merciinin Devlet Şûrası bulunduğuna dair. Tarihi : 9/4/1955 Sayı : Karar : 23 Esas : 44	6	621
İş mevzuatına fazla mesai ücretini mutazammın dâvanın rüreti adliye mahkemesine aittir. Tarihi : 30/9/954 Sayı : Esas : 73 Karar : 86	1	88

	Sayı	Sahife
K		
Kanuna mugayir olarak tâyin edildiğinden bahis'i işine son verlmiş ise de sebekden hizmeti karşılığı ücretinin hazineden tahsili talebine mütaallik dâvanın sureti idarî kaza merciine ait bulunduğu.	4	423
Tarihi : 11/2/954		
Sayı : Esas : 6 / Karar : 19		
M		
malûl bulunduğuna dair ilâm verilmesi yolundaki dâvanın rüyet mercii idari kazadır.	3	291
Tarihi : 2/12/954		
Sayı : Esas : 91/ / Karar : 104		
Maaş Kanunun dördüncü maddesi gereğince arada geçen günlere ait maaş farkının ve ikamet yevmiyesinin verilmesi dileğini mutazammın dâvanın sureti kazaya aittir.	1	89
Tarihi : 30/9/954		
Sayı : Esas : 76 / Karar : 89		
Merci tâyinin mucip uyuşmazlık olmadığı.	3	288
Tarihi : 2/12/955		
Sayı : Esas : 88 / Karar : 101		
Millî Savunma Vekâletine ait ve er Zikri Güler idaresindeki kamyonla ika edilen zararın haksız fiil hükümlerine müsteniden tazmini dâvasının merii rüyetinin Adalet Mahkemesi bulunduğuna dair.	4	427
Tarihi : 5/2/955		
Sayı : Esas : 6 / Karar : 15		

	Sayı	Sahife
Mülkiyete tecavüzden doğan uyuşmazlığı çözmeğe Adalet Mahkemeleri yetkilidir.	8	839
Tarihi : 11/6/1955		
Sayı : Esas : 65		
Karar : 74		

Ö

Ölüme sebebiyet verilmesi dolayısiyle açılmış olan tazminat dâvasının rüyet mercii Adliye Mahkemesi olduğu.	3	286
Tarihi : 2/12/1954		
Sayı : Esas : 84		
Karar : 97		

R

Resmî vasıta ile sebebiyet verilen zararı tazmin dâvasını görmiye Adalet Mahkemesi yetkilidir.	3	237
Tarihi : 2/12/1954		
Sayı : Esas : 85		
Karar : 98		

S

Sarıkamış köyü ile Karahamza köyü arasında mütekevvin mer'aya vuku bulan müdahalenin önlenmesi dâvasının rüyeti sonradan mer'iyete giren 5618 sayılı kanun gereğince Adlî kazaya ait olduğuna.	2	185
Tarihi : 30/9/1954		
Sayı : Esas : 79		
Karar : 92		

T

Taksi etomobiline çarpan vasıtanın ika ettiği zarardan dolayı açılan tazminat dâvasının rüyet mercii Adliye Mahkemesidir.	3	293
Tarihi : 2/12/1954		
Sayı : Esas : 93		
Karar : 106		

780

	Sayı	Sahife
Tapu ve kadastro kaydının murisi namına tashihi ile hazinece vâkı müdahalenin men'i ve murisinin firarî olmadığına karar verilmesi yolundaki dâvanın rüyet mercii idarî kazadır Tarihi : 2/12/1954 Sayı : Esas : 92 Karar : 105	3	292
Tapulu mülklerin toprak tevzii komisyonunca başka şahıslara tevzii suretiyle tescili sebebiyle mahrum kaldığı intifa karşılığının Maliye hazinesinden ve eşhasdan tahsili talebine müteallik dâvanın rüyet merciinin Adalet Mahkemesi bulunduğuna dair. Tarihi : 5/2/1955 Sayı : Esas : 7 Karar : 16	4	428
Tapulu tarlasından kestiği ağaçlara damga yapılmaması ve nakliye verilmemesi suretiyle idarenin müdahalesinin önlenmesi dâvasının rüyeti Devlet Şûrasına aittir. Tarihi : 30/9/1954 Sayı : Esas : 78 Karar : 91	2	184
Tapulu tarlasının orman mefhumu içerisine alınması yüzünden mülkiyet hakkı hükmen ref'edilmiş olduğundan bahisle bedelinin tahsili talebi ile açılan dâvanın rüyeti Adliye Mahkemesine aittir. Tarihi : 30/9/1954 Sayı : Esas : 81 Karar : 93	2	186
Toprak mahsulleri ofisindeki muvakkat vazifesi dolayısiyle ödenmeyen ikamet yevmiyesinin tahsili hakkındaki dâvanın rüyeti Adliye Mahkemesine aittir. Tarihi : 30/9/1954 Sayı : Esas : 74 Karar : 87	1	87

7 (B) 1

Sayı Sahife

U

Usulüne uygun şekilde yapılmamış olan müracaat dolayısiyle karar ittihazına mahal olmadığı. 4 424

Tarihi : 11/2/1954
Sayı : Esas : 4
Karar : 17

Uyuşmazlık Mahkemesince müttehaz karar muvacehesinde icra Memurluğunca yazılan tezkerenin hukukî bir muamele sayılamıyacağı. 3 284

Tarihi : 2/12/1954
Sayı : Esas : 80
Karar : 95

Uyuşmazlık Mahkemesince verilen 30/9/1954 günlü Kararın tazvihe şâyan bulunmadığına dair. 4 426

Tarihi : 5/2/1955
Sayı : Esas : 101
Karar : 1

Uyuşmazlık Mahkemesince evvelce karara bağlanan mes'elenin tekrar incelenmesine mesağı kanunî görülmediğine dair. 6 622

Tarihi : 9/4/1955
Sayı : Esas : 49
Karar : 54

Uyuşmazlık Mahkemesi Umumî İdarî veya Askeri Mahkemelerin aynı konuya ait kararları arasında beliren uyuşmazlığı inceleyip çözmeğe yetkilidir. 11 1126

Tarihi : 24/9/1955
Sayı : Esas : 3
Karar : 77

	Sayı	Sahife
V		V
Vazife halinde iken zarar ika eden askerî vasıtaların husule getirdiği zararın tazmini dâvasının rüyeti Adalet Mahkemesine ait buluduğu.	4	423
Tarihi : 11/2/1954		
Sayı : Esas : 3		
Karar : 16		
Y		
Yıkma kararı idarî mercice iptal edilmedikçe tehirine Adliye Mahkemesi vazifeli değildir.	3	294
Tarihi : 2/12/1954		
Sayı : Esas : 95		
Karar : 108		

— — — oOo — — —

703

Sayı Sahife

Tarihi : 11/2/1954
Sayı : Esas : 4
Karar : 17

Tarihi : 2/12/1954
Sayı : Esas : 89
Karar : 95

Tarihi : 5/2/1955
Sayı : Esas : 101
Karar : 1

Tarihi : 9/4/1955
Sayı : Esas : 49
Karar : 54

Tarihi : 24/9/1955
Sayı : Esas : 3
Karar : 77

MEVCUDU OLAN SATIŞTAKİ KİTAPLAR LİSTESİ

	Kuruş
Adalet Dergisi 1948 yılı 1 - 12 inci sayıları	1000
» » 1949 » 1 - 12 » »	1000
» » 1955 » 4 - 12 » »	900
Adalet Mantığı (Tercüme)	300
Avukatlık Kanunu ve Talimatnamesi (1938)	50
Deniz Ticaret Hukuku (K. Berker tercümesi)	300
Meşhut Suçlar Kanunu Talimatı	15
Noter Kanunu (1942 Basımlı)	50
Tamimler Mecmuası (1938)	100
» » (1950)	100
941 - 942 Temyiz kararları Ceza Bölümü	300
Temyiz Mahkemesi Kararları: 952 Ceza Kısmı	300
» » » 952 Hukuk »	300
» » » 953 Ceza »	250
» » » 953 Hukuk »	300
» » » 954 Ceza »	250
» » » 954 Hukuk »	300
» » Tevhidi İçtihat Kararları: 950 Hukuk Kısmı	50
» » » » » 950 Ceza »	50
» » » » » 951 Hukuk »	50
» » » » » 952 Ceza »	10
» » » » » 952 Hukuk »	15
» » » » » 953 Ceza »	25
» » » » » 953 Hukuk »	25
Zürih Şerhi: Aile Hukuku (949) Dr. Tahir Çağa Tercümesi	300
» » Borçlar Hukuku C: 1 (Dr. Recai Seçkin Tercümesi)	300
» » Borçlar Hukuku C: 2 (Dr. Recai Seçkin Tercümesi)	300
» » Borçlar Hukuku Cilt: 3 (Dr. Ferit Ayiter Tercümesi)	300
» » Giriş ve Kişinin Hukuku C: 1 (Volf Çernis Tercümesi)	300
» » Giriş ve Kişinin Hukuku C: 2 (Volf Çernis Tercümesi)	300
» » Miras Hukuku C: 1 (S. Şakir Ansay Tercümesi)	300
» » Vesayet Hukuku C: 1 (Volf Çernis Tercümesi)	450
» » Vesayet Hukuku C : 2 (Volf Çernis Tercümesi)	450
» » Zilyedlik ve Tapu Sicielli (Dr. Suat Bertan Tercümesi)	300

705